ROMÂNIA
JUDEȚUL IAȘI
CONSILIUL LOCAL AL COMUNEI TRIFEȘTI
E-mail *contact@primariatrifestiasi.ro*

HOTĂRÂREA NR. 22/26.03.2026

privind actualizarea Strategiei de dezvoltare locala a Comunei Trifesti 2024-2028

Consiliul Local al comunei Trifești, județul Iași, întrunit în ședință ordinară din data de 26.03.2026,

Avand in vedere:

-Referatul de aprobare al primarului comunei Trifesti, jud Iasi nr. 1538/12.03.2026

-Referatul de specialitate nr. 1537/12.03.2026

-anuntul public emis in baza prevederilor Legii nr. 52/2003 privind transparenta decizionala in administratia publica;

-referatul de avizare a proiectului de hotarare emis de comisiile de specialitate din cadrul Consiliului Local;

- art. 1 alin. (5), art. 15 alin. (2), art. 31 alin. (2), art. 120 alin. (1) și art. 121 alin. (1) și alin. (2) din Constituția României, republicata;

- art. 3, art. 4 și art. 9 din Carta europeană a autonomiei locale, adoptată la Strasbourg la 15 octombrie 1985, ratificată prin Legea nr. 199/1997;

- art. 2 alin. (2), art. 40, art. 42 alin. (1) și (4), art. 49 alin. (1), art. 57, art. 80 - 84 din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, (Rep. 2) cu modificările și completările ulterioare;

- Ordonanța Guvernului nr. 21/2002 privind gospodărirea localităților urbane și rurale, cu modificările și completările ulterioare;

-Hotararea consiliului local Trifesti, jud. Iasi nr 36/23.05.2025 Strategia de dezvoltare locala a Comunei Trifesti 2024-2028

Ținând cont de:

- Regulamentul 2021/241 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 februarie 2021 de instituire a Mecanismului de redresare și reziliență

- Regulamentul (UE) nr. 1303/2013 de stabilire a unor dispoziții comune privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune, Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime, precum și de stabilire a unor dispoziții generale privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1083/2006 al Consiliului

- Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR) și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1698/2005 al Consiliului

- art. 20, alin. (1), lit. j) din Legea nr. 273/2006, privind finanțele publice locale cu modificările și completările ulterioare;

- art. 129, alin. (1), alin. (2), lit. b), alin. (4), lit. e), art. 139, alin. (1) și din Ordonanța

de urgență a Guvernului nr. 57/2019 privind Codul Administrativ, cu modificările şiIntemeiul art.139 alin. 1 şi 196 alin.1,lit.a din OUG nr.57/2019 privind Codul Administrativ

HOTĂRĂȘTE

Art. 1. Se actualizeaza **Strategia de dezvoltare locala a Comunei Trifesti 2024-2028**, prevăzuta în anexa care face parte integrantă din prezenta hotarare.

Art. 2.Cu ducerea la indeplinire a acesteia se imputerniceste primarul comunei Trifesti, jud. Iasi si aparatul de specialitate al acestuia.

Art. 3. Prezenta hotărâre se va comunica Instituţiei Prefectului Judeţului Iaşi, pentru controlul legalităţii, domnului primar DR. Paul Nicolae Ivanuca, dlui Radu CIORNEI-viceprimar al comunei Trifesti, dnei Ivănucă Lucica-Elena– Inspector financiar contabil, compartimentului gospodarire comunala şi pe site-ul instituţiei www.primariatrifestiiasi.ro – Monitor oficial local pentru aducere la cunoştinţă publică prin afişare.

NR.22
Dată azi, 26.03.2026

Presedinte de şedinţă,
Consilier,

LILIANA LAZAR

Contrasemnează pentru legalitate,

SECRETAR GENERAL,
Maria RĂDUC

Adoptată în şedinţa publică ordinară din data de 26.03.2026, cu un număr de 13 voturi „pentru", ..0.. „abţineri" şi ..0... voturi „împotrivă", exprimate de un număr de ..13.. consilieri locali prezenţi la şedinţă din numărul total de 13 consilieri în funcţie.

PROCEDURI OBLIGATORII ULTERIOARE ADOPTĂRII HOTĂRÂRII CONSILIULUI LOCAL NR. 22/26.03.2026			
Nr. crt.	Operaţiuni efectuate	Data ZZ/LL/AN	Semnătura persoanei responsabile să efectueze procedura
0	1	2	3
1	Adoptarea hotărârii^1) s-a făcut cu majoritate ..... simplă ..... absolută o calificată		
2	Comunicarea către primar^2)		
3	Comunicarea către prefectul judeţului^3)		
4	Aducerea la cunoştinţa publică^4)+5)		
5	Comunicarea, numai în cazul celei cu caracter individual^4)+5)		
6	Hotărârea devine obligatorie^6) sau produce efecte juridice^7), după caz		

Extrase din Ordonanţa de urgenţă a Guvernului nr. 57/2019 privind Codul administrativ, cu modificările şi completările ulterioare:

^1) Art. 139 alin. (1): „În exercitarea atribuţiilor ce îi revin, consiliul local adoptă hotărâri, cu majoritate absolută sau simplă, după caz. (2) Prin excepţie de la prevederile alin. (1), hotărârile privind dobândirea sau înstrăinarea dreptului de proprietate în cazul bunurilor imobile se adoptă de consiliul local cu majoritatea calificată definită la art. 5 lit. dd), de două treimi din numărul consilierilor locali în funcţie."

^2) Art. 197 alin. (2): „Hotărârile consiliului local se comunică primarului."

^3) Art. 197 alin. (1), adaptat: Secretarul general al comunei comunică hotărârile consiliului local al comunei prefectului în cel mult 10 zile lucrătoare de la data adoptării ...

^4) Art. 197 alin. (4): „Hotărârile ... se aduc la cunoştinţa publică şi se comunică, în condiţiile legii, prin grija secretarului general al comunei."

^5) Art. 199 alin. (1): „Comunicarea hotărârilor ... cu caracter individual către persoanele cărora li se adresează se face în cel mult 5 zile de la data comunicării oficiale către prefect."

^6) Art. 198 alin. (1): „Hotărârile ... cu caracter normativ devin obligatorii de la data aducerii lor la cunoştinţă publică." ^7) Art. 199 alin. (2): „Hotărârile ... cu caracter individual produc efecte juridice de la data comunicării către persoanele cărora li se adresează."

APROB,
PRIMAR PAUL NICOLAE IVANUCA

ANEXA 1 LA HCL 22/26.03.2026

SC ARH ICA SRL

STRATEGIE DE DEZVOLTARE LOCALĂ

2024-2028

COMUNA TRIFEȘTI

JUDEȚUL IAȘI

1. Introducere 2
1.1. Justificarea elaborării strategiei 2
1.2. Scopul SDL 3
1.3. Cadrul legislativ și de politici publice relevante 5
1.4. Metodologia de elaborare 8
1.5. Participarea comunității și actorilor locali 9
1.6. Surse de date utilizate 10
2. Prezentarea generală a comunei 12
2.1. Așezare geografică și caracteristici fizice 12
2.2. Structura administrativ-teritorială 21
2.3. Istoric și identitate locală 22
2.4. Apartenența la structuri teritoriale și asociative 25
2.5. Corelare cu strategiile regionale, județene și naționale 26
3. Analiza - diagnostic 29
3.1. Demografie 29
3.2. Infrastructură și utilități 37
3.3. Servicii publice 46
3.4. Economie locală 54
3.5. Agricultură și dezvoltare rurală 64
3.6. Mediu și schimbări climatice 67
3.7. Cultură, sport și patrimoniu 71
3.8. Administrație publică 74
4. Analiza SWOT 76
4.1. Puncte tari 76
4.2. Puncte slabe 77
4.3. Oportunități 78
4.4. Amenințări 79
4.5. Interpretare și concluzii SWOT pe domenii 80
4.6 Diagnostic 82
5. Viziunea și obiectivele strategiei 86
5.1. Viziunea de dezvoltare a comunei Trifești 86
5.2. Principii directoare și valori asumate 87
5.3. Obiective generale 88
5.4. Corelarea cu Obiectivele de Dezvoltare Durabilă (ODD) 90
5.5 Obiective strategice 91
6. Portofoliul de proiecte 94
6.1 Selecția și prioritizarea proiectelor 94
6.2 Proiecte pe domenii și alinierea la obiective 95
6.3. Proiectele prioritare 98
6.4. Planul de acțiune 105
6.5. Surse de finanțare 107
6.6. Indicatori de rezultat și impact (SMART) 111
6.7. Procesul de actualizare a strategiei 114
7. Anexe 115
7.1. Fișe de proiect 115

1. Introducere

1.1. Justificarea elaborării strategiei

Tema și motivația elaborării

Strategia de Dezvoltare Locală constituie un instrument esențial de planificare strategică, menit să orienteze dezvoltarea durabilă a comunității pentru perioada 2024–2028. Această strategie este rezultatul unui demers amplu de documentare, analiză și consultare publică, desfășurat în contextul nevoii de a asigura o viziune coerentă, integrată și adaptată realităților actuale ale comunei.

Elaborarea strategiei este fundamentată pe analiza obiectivă a datelor statistice existente și pe colectarea de informații directe de la cetățeni, agenți economici și instituții publice locale, prin chestionare, interviuri și întâlniri de consultare. Procesul a fost coordonat de echipa locală de lucru, cu sprijinul echipei de elaborare și cu implicarea activă a actorilor locali relevanți.

Documentul rezultat servește ca un cadru de referință strategic pentru multiple categorii de utilizatori:

- **Pentru comunitate și societatea civilă**, strategia oferă o imagine clară a direcțiilor de dezvoltare și a priorităților locale;
- **Pentru mediul de afaceri**, reprezintă o platformă de orientare pentru investiții și inițiative antreprenoriale, oferind informații utile despre resursele și potențialul local;
- **Pentru administrația publică locală**, strategia funcționează ca un instrument de management și planificare, aliniat cu obiectivele de guvernare locală;
- **Pentru factorii de decizie**, aceasta oferă un ghid operațional pentru fundamentarea politicilor publice și pentru atragerea de fonduri nerambursabile.

Importanța acestei strategii derivă din necesitatea de a alinia dezvoltarea locală la tendințele actuale ale politicilor publice europene, naționale și județene. Documentul sprijină o abordare integrată asupra problemelor locale, stabilind priorități clare și proiecte concrete, corelate cu resursele disponibile și cu oportunitățile de finanțare.

Strategia nu doar că fundamentează deciziile de investiții publice și private, dar facilitează și mobilizarea comunității locale în jurul unei viziuni comune de dezvoltare. În același timp, oferă un cadru coerent pentru corelarea proiectelor locale cu documentele programatice superioare – cum ar fi Planurile Naționale de Redresare și Reziliență (PNRR), Programele Operaționale Regionale (POR), Strategia de dezvoltare a Județului Iași 2021-2027 și altele.

1.2. Scopul SDL

Strategia de Dezvoltare Locală a comunei Trifești pentru perioada 2024-2028 are ca scop stabilirea unei direcții clare de acțiune pentru administrația publică locală, în vederea dezvoltării durabile și echilibrate a întregii comunități. Acest document este construit ca un instrument strategic, menit să sprijine autoritățile locale în planificarea și implementarea de politici și proiecte care răspund nevoilor reale ale populației, valorifică potențialul local și contribuie la modernizarea comunei.

Strategia oferă o abordare unitară și coerentă în ceea ce privește investițiile publice, dezvoltarea serviciilor, atragerea fondurilor externe și consolidarea capacității administrative. Prin elaborarea acestui document, comuna Trifești își propune să devină o comunitate funcțională, conectată la tendințele actuale de dezvoltare teritorială, care să asigure locuitorilor condiții decente de viață, acces la infrastructură, servicii publice moderne și oportunități economice reale.

Un alt scop fundamental al strategiei este acela de a corela inițiativele locale cu documentele de planificare strategică existente la nivel județean, regional, național și european, precum Strategia de Dezvoltare a Regiunii Nord-Est, Strategia de dezvoltare a Județului Iași 2021-2027, Programele Operaționale pentru perioada 2021-2027 și obiectivele stabilite prin Pactul Verde European și Agenda 2030. În acest fel, strategia devine un suport esențial pentru atragerea fondurilor nerambursabile și pentru asigurarea coerenței între politicile publice locale și prioritățile mari de dezvoltare.

Totodată, strategia urmărește crearea unui cadru funcțional de lucru, care să permită luarea deciziilor în mod informat, planificarea etapizată a proiectelor și evaluarea periodică a rezultatelor obținute. Ea contribuie la fundamentarea bugetului local, la formularea proiectelor eligibile pentru finanțare externă și la consolidarea parteneriatelor între autoritățile publice, sectorul privat și societatea civilă.

Prin această strategie, administrația publică din Trifești își asumă un angajament clar pentru dezvoltarea responsabilă a comunei, bazată pe date, viziune și participare publică. Documentul devine astfel nu doar o simplă planificare teoretică, ci un instrument activ de guvernare locală, cu aplicabilitate practică și impact direct asupra calității vieții în comunitate.

Obiectivele generale ale Strategiei de Dezvoltare Locală a comunei Trifești definesc direcțiile fundamentale care vor ghida procesul de dezvoltare al localității în perioada 2024-2028. Aceste obiective sunt formulate pornind de la analiza nevoilor reale ale comunității, cu un accent special pe generațiile tinere, care reprezintă atât prezentul activ, cât și viitorul comunei.

Strategia recunoaște faptul că viabilitatea unei comunități depinde în mod direct de capacitatea acesteia de a oferi condiții pentru o viață demnă și oportunități reale pentru tineri: acces la educație de calitate, posibilități de angajare, servicii publice funcționale și un cadru de viață atractiv. Din acest

motiv, întreaga arhitectură a strategiei este construită în jurul ideii de a face din Trifești o comună în care tinerii aleg să rămână, să revină sau să construiască un viitor.

Priorități de dezvoltare a comunei Trifești în perioada 2024 - 2028

Analiza factorilor interni și externi care influențează dezvoltarea locală au permis elaborarea direcțiilor strategice de intervenție pentru dezvoltarea comunei Trifești:

→ Dezvoltarea infrastructurii rutiere și de utilități:

Dezvoltarea infrastructurii este o necesitate pentru comuna Trifești întrucât are implicații în susținerea mediului de afaceri local. Prin îmbunătățirea infrastructurii rutiere se urmărește creșterea gradului de accesibilitate în teritoriu și mobilitatea populației, bunurilor și serviciilor, în vederea stimulării dezvoltării economice durabile. Prin dezvoltarea infrastructurii de utilități se urmărește întocmirea și implementarea proiectelor care vizează dezvoltarea infrastrucurii de alimentare cu apă și canalizare a populației din comună. Prin dezvoltarea infrastructurii de bază se dorește creșterea calității vieții populației comunei Trifești.

→ Dezvoltarea economică:

Se urmărește atragerea de investitori și crearea de locuri de muncă pe teritoriul comunei prin sprijinirea încheierii de parteneriate public-privat. Se vizează în principal dezvoltarea sectoarelor:

- agricol - creșterea competitivității agriculturii prin înființarea și consolidarea structurilor asociative;
- turistic și de agrement - elaborarea conceptelor de valorificare a potențialului turistic și de agrement oferit de zonă, inclusiv râul Prut.

→ Protecția mediului:

Chiar dacă o parte din problemele de mediu se vor rezolva o dată cu implementarea proiectelor de dezvoltare a infrastructurii tehnico-edilitare, se urmărește implementarea tehnologiilor moderne de ardere, pentru a reduce cantitățile de emisii în atmosferă și a tehnologiilor moderne de tratare a apelor uzate, pentru reducerea gradului de poluare al solurilor și al apelor curgătoare.

→ Dezvoltarea serviciilor publice:

Principalele investiții în vederea dezvoltării serviciilor publice ce vor fi realizate țin de modernizarea și dezvoltarea infrastructurii existente. Domeniile importante de investiții sunt: educația, sănătatea, serviciile sociale (asistență și protecție socială), salubrizarea, siguranța și ordinea publică.

→ Creșterea nivelului calității vieții:

Prin dezvoltarea infrastructurii tehnico- edilitare și a serviciilor publice, cât și prin atragerea de investitori pe teritoriul comunei și crearea de locuri de muncă bine remunerate se urmărește creșterea nivelului de trai, și implicit, a calității vieții populației din comuna Trifești. Astfel, dezvoltarea sectoarelor prioritare va influența calitatea vieții la nivelul comunei și nivelul de trai al locuitorilor.

➔ Dezvoltarea capacității administrative:

Se urmărește îmbunătățirea proceselor de luare a deciziilor, inclusiv îmbunătățirea calității investițiilor importante și a selecției de proiecte, asigurarea unei implementări și aplicări mai bune a legislației, îmbunătățirea procesului decizional la nivelul administrației publice locale, asigurarea calității și eficienței furnizării de servicii publice în comună.

1.3. Cadrul legislativ și de politici publice relevante

Prezentăm lista de legi și alte reglemetări juridico-economice la care se raportează documentele de planificare strategică în general și în particular strategiile de dezvoltare locală, în sensul obținerii beneficiilor enunțate anterior:

- Legea nr. 350/2001;
- Legea 315/2004 (care a abrogat Legea 151/1998);
- Legea nr. 500/2002;
- Legea nr. 108/2004;
- Legea nr. 84/2003;
- Legea nr. 672/2002;
- Hotărârea de Guvern nr. 1179/2004;
- Hotărârea de Guvern nr.1200/2004;
- Hotărârea de Guvern nr. 1115/2004;
- Hotărârea de Guvern nr. 68/2004;
- Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 63/1999;
- Ordonanța Guvernului nr. 79/2003;
- Ordonanța Guvernului nr. 92/2003;
- Programul Național de Dezvoltare Rurală (PNDR) 2014-2020;
- Planul Național de Dezvoltare 2014 - 2020;
- Documentul de Politică Industrială a României pentru perioada 2014-2020;
- Strategia Națională în domeniul Cercetării-Dezvoltării-Inovării pentru perioada 2014-2020;
- Strategia Națională în domeniul Eficienței Energetice (SNEE);
- Strategia Națională pentru Transport Durabil (SNTD) 2007-2030;
- Strategia Națională de Gestiune a Siturilor Contaminate;
- Strategia Națională de Management a riscului la inundații;
- Strategia Națională de Management al Deșeurilor;
- Documentul Cadru de Implementare a Programului Operațional Sectorial Mediu 2014-2020;
- Master Planul pentru Turismul Național al României 2007-2026;
- Documentele Cadru de Implementare ale Programelor Operaționale 2014-2020;
- Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă (SNDD) Orizonturi 2013-2020-2030;

- Conceptul Strategic de Dezvoltare Teritorială a României 2030 (CSDTR 2030);
- Cadrul Național Strategic de Referință 2014-2020;
- Documentul de Programare în domeniul Transporturilor 2014-2020;
- Documentul de Programare Regional în domeniul Mediului 2014-2020;
- Documentul Regional Sectorial pentru Dezvoltarea Turismului 2014-2020;
- Planurile Integrate de Dezvoltare Urbană ale Polilor de Creştere şi dezvoltare din România;
- Planurile de acțiune regionale ale regiunilor de dezvoltare din România;
- Planul de Amenajare a Teritoriului Regional.
- Legislație comunitară cu implicație directă
- Council Decision of 6 October 2006 on Community Strategic Guidelines on Cohesion, OJ L 291/11 of 21.10.2006;
- Council Regulation (EC) No 1083/2006 of 11 July 2006 – general provisions on the European Regional Development Fund;
- Regulation (EC) No. 1080/2006 of the European Parliament and of the Council of 5 July 2006, OJ L 210/1 of 31.07.2006;
- „Fostering the urban dimension: analysis of the operational programmes co-financed by the European Regional Development Fund (2007-2013). Working document of the Directorate General for Regional Policy, Brussels, 25.11.2008;
- Communication from the Commission, „The regions for economic change", COM (2006);
- Rules and conditions applicable to action co-financed from the Structural Funds and the Cohesion Fund - an overview of the eligibility rules in the programming period 2007-2013, EC, 2009;
- Regulation (EC) No 397/2006 of 6 May 2009 amending Regulation (EC) No. 1080/2006 of the ERDF as regards the eligibility of energy efficiency and renewable energy investments in housing;
- Communication from the Commission on Public Private Partnerships and Community Law on Public Procurement and Concessions, COM (2005);
- Decision No. 1411/2001/EC of the European Parliament and of the Council of 27 June 2001 on a Community Framework for cooperation to promote sustainable urban development;
- Decision No. 1600/2002/EC of the European Parliament and of the Council of 22 July 2002 – The Sixth Community Environment Action Programme, OJ L 242/1 of 10.9.2002;
- Council Decision No 2006/971/EC of 19 December 2006 concerning the Specific Programme Cooperation implementing the Seventh Framework Programme of the European
- Community for research, technological development and demonstration activities (2007 to 2013);

- Directive 2009/33/EC of the European Parliament and of the Council of 23 Aprilie 2009 on the promotion;
- Communication from the Commission to the Commission Council: A European Recovery Plan, COM (2008);
- Decision No 1639/2006/EC of the European Parliament and of the Council of 24 October 2006 establishing a Competitiveness and Innovation Framework Programme (2007 to 2013), OJ L 310/15 of 09.11.2006;
- Directive 2004/8/EC of the European Parliament and of the Council on the promotion of cogeneration based on a useful heat demand in the internal energy market;
- Directive 2006/32/EC of the European Parliament and of the Council on energy end-use efficiency and repealing Council Directive 93/76/EEC;
- Communication from the Commissian: Implementing the Community Lisbon Programme: Modern SME Policy for Growth and Jobs, COM (2006);
- EU Environment and Health Action Plan (2004-2010), COM (2004);
- White Paper on a Strategy for Europe on Nutrition, Overweight and Obesity related health issues, COM (2007);
- Council Regional (EC) No 722/97 of 22 Aprilie 1997 on „environmental measures in developing countries in the context of sustainable development"
- Strategia Europa 2020.
- Strategia Europa 2020 - document ce guvernează planificarea strategică la nivelul Uniunii Europene

Strategia Europa 2020 propune o viziune bazată pe trei piloni care este susținută de 7 direcții strategice:

- Creşterea inteligentă, bazată pe cunoaştere şi inovare:
- 1. Inovare: "O Uniune a Inovării",
- 2. Educaţie: "Tineretul în mişcare";
- 3. Societate digitală: "O agendă digitală pentru Europa";
- Creşterea economică durabilă, promovarea unei economii mai eficiente din punctul de vedere al resurselor, mai ecologice şi mai competitive:
- 4. Mediu, energie şi mobilitate: "Europa resurselor eficientizate";
- 5. Competitivitate: "O politică industrială pentru era globalizării";
- Creşterea economică favorabilă incluziunii, promovarea unei economii cu un grad înalt de ocupare a forţei de muncă, care returnează coeziune economică, socială şi teritorială:
- 6. Ocuparea forţei de muncă şi competenţe: "O agendă pentru noi competenţe şi noi locuri de muncă";
- 7. Lupta împotriva sărăciei: "Platforma europeană de combatere a sărăciei".

Legislație comunitară cu implicare adiacentă, dar relevantă:

- Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliul, Comitetul Economic şi Social European şi Comitetul Regiunilor, O agendă pentru noi competenţe şi locuri de muncă: o contribuţie europeană la ocuparea integrală a forţei de muncă, Strasbourg, 23.11.2010 COM (2010);

- Communication from the commission to the european parliament, the european council, the council, the european central bank, the european economic and social committee and the committee of the regions. Enhancing economic policy coordination for stability, growth and jobs - Tools for stronger EU economic governance. Brussels, COM (2010);
- Agenda Teritorială a UE, Carta de la Leipzig pentru orașe europene durabile;
- COM (98) 605 „Sustainable Urban Development in the European Union";
- Communication from the Commission to the Council and Parliament „Cohesion policy and cities: the urban contribution to growth and jobs in the regions", COM Brussels, COM (2006);
- EC, „The Urban Dimension in EU policies", 2010.

1.4. Metodologia de elaborare

Strategia de Dezvoltare Locală a comunei Trifești pentru perioada 2024-2028 a fost elaborată pe baza unei metodologii riguroase, fundamentată pe principiile cercetării aplicate în domeniul planificării teritoriale și al dezvoltării durabile. În vederea asigurării unei înțelegeri cât mai aprofundate și realiste a contextului local, s-a optat pentru un demers de tip mixt (mixed-methods research design), care a combinat metode calitative și cantitative, într-o abordare de tip triangulație metodologică (Bazeley, 2004), pentru creșterea validității și robusteții concluziilor.

Pe parcursul procesului de elaborare au fost utilizate următoarele metode și tehnici de cercetare:

- analiza bibliografică a literaturii de specialitate (studii, monografii, articole științifice relevante la nivel național și european);
- evaluarea documentelor programatice și de politici publice elaborate la nivel european (Comisia Europeană, Pactul Verde European, Agenda Urbană a UE), național (PNRR, Strategia Națională de Dezvoltare Durabilă, Cadrul Strategic Național de Referință), regional (Strategia Regiunii Nord-Est) și județean (strategii sectoriale ale Județului Iași);
- analiza cadrului local de planificare (Plan Urbanistic General, strategii locale anterioare, proiecte în curs sau finalizate, planuri de acțiune);
- anchete sociologice cantitative desfășurate în rândul populației, prin aplicarea de chestionare structurate, în scopul culegerii de date relevante privind percepțiile și nevoile comunității;
- interviuri de tip semi-structurat cu reprezentanți ai administrației publice locale, ai instituțiilor locale relevante și ai societății civile;
- consultarea paginilor web ale instituțiilor publice, în special pentru accesarea datelor statistice actualizate și a legislației de referință;
- prelucrarea și interpretarea datelor oficiale furnizate de Institutul Național de Statistică și de alte baze de date guvernamentale (TEMPO, Registrul Agricol, REVISAL etc.);

- aplicarea analizei SWOT pentru identificarea punctelor tari, a slăbiciunilor, a oportunităților și a amenințărilor cu relevanță pentru dezvoltarea comunei.

Etapele procesului de elaborare a strategiei au inclus:

- identificarea actorilor locali relevanți pentru dezvoltarea comunității (administrație publică locală, sector economic, societate civilă, sector educațional, furnizori de servicii sociale);
- constituirea Grupului de Lucru Local, coordonat de Primărie, responsabil cu ghidarea procesului și validarea etapelor-cheie;
- elaborarea calendarului activităților strategice;
- colectarea, selecția și analizarea datelor statistice și calitative la nivel local și regional;
- corelarea priorităților locale cu obiectivele europene, naționale și regionale de dezvoltare;
- definirea scopului, obiectivului general și a obiectivelor strategice specifice;
- stabilirea direcțiilor strategice de acțiune și a domeniilor prioritare de intervenție;
- formularea planului de acțiune, incluzând măsuri, termene, responsabili și surse potențiale de finanțare;
- consultarea publică asupra versiunii preliminare a strategiei, urmată de integrarea observațiilor și recomandărilor relevante;
- redactarea și validarea formei finale a documentului strategic, în vederea asumării și implementării acestuia de către administrația locală.

Metodologia aplicată a urmărit asigurarea unei coerențe între realitățile locale și contextul mai larg al dezvoltării teritoriale, precum și fundamentarea deciziilor strategice pe dovezi, participare și sustenabilitate.

1.5. Participarea comunității și actorilor locali

Procesul de elaborare a Strategiei de Dezvoltare Locală a comunei Trifești pentru perioada 2024-2028 s-a bazat pe un cadru participativ amplu, care a urmărit implicarea activă a tuturor actorilor relevanți din comunitate: cetățeni, organizații neguvernamentale, agenți economici și instituții publice locale. Această abordare are la bază principiile transparenței decizionale, ale parteneriatului și ale responsabilității comune în stabilirea direcțiilor de dezvoltare. Participarea publică nu este doar o etapă formală în procesul strategic, ci reprezintă o condiție esențială pentru formularea unor obiective realiste, acceptate și susținute de comunitate. Consultările publice organizate, aplicarea chestionarelor, desfășurarea interviurilor și implicarea directă a actorilor locali în Grupul de Lucru au contribuit semnificativ la conturarea unei strategii adaptate nevoilor reale ale locuitorilor și potențialului local.

Principalele categorii de actori implicați în proces pot fi definite astfel:

I. Societatea locală, în sens larg, cuprinde totalitatea locuitorilor comunei Trifești, indiferent de vârstă, statut socio-economic sau localitate de rezidență. În cadrul acestui grup, un rol important l-a avut societatea civilă organizată, reprezentată prin asociații, fundații, organizații comunitare, grupuri de inițiativă și cetățeni activi care și-au exprimat punctul de vedere, au contribuit cu idei și au susținut proiecte cu relevanță locală. Implicarea activă a tinerilor și a familiilor tinere a fost încurajată în mod special, în concordanță cu obiectivele strategiei.

II. Mediul de afaceri a fost reprezentat de întreprinderile și organizațiile economice active în comuna Trifești, indiferent de forma de organizare juridică: societăți comerciale (SRL, SA), întreprinderi individuale, persoane fizice autorizate, asociații familiale, cooperative agricole, unități de producție, servicii și comerț. Reprezentanții acestora au fost consultați prin interviuri și chestionare dedicate, cu scopul de a identifica problemele, oportunitățile și potențialul de dezvoltare al sectorului economic local. Vocea antreprenorilor și a producătorilor locali a fost esențială în definirea direcțiilor economice ale strategiei.

III. Administrația publică locală, în calitate de principal inițiator și responsabil pentru coordonarea procesului de planificare strategică, a jucat un rol esențial în colectarea datelor, organizarea consultărilor și validarea documentului final. Aceasta este compusă din Consiliul Local – ca autoritate deliberativă, și Primarul – ca autoritate executivă. Consiliul Local, alcătuit din consilieri aleși prin vot universal, are atribuția de a adopta hotărâri privind dezvoltarea locală. Primarul, în calitate de reprezentant al statului în teritoriu și conducător al aparatului executiv, este responsabil de punerea în aplicare a hotărârilor Consiliului Local și de coordonarea implementării strategiei. Structura executivă a administrației locale – primarul, viceprimarul, secretarul comunei și aparatul de specialitate – formează împreună instituția Primăriei Trifești, care are un rol operațional continuu în gestionarea problemelor comunității și în implementarea măsurilor strategice.

Implicarea acestor trei piloni – societatea locală, mediul de afaceri și administrația publică – a asigurat o viziune echilibrată, realistă și legitimă asupra direcțiilor de dezvoltare ale comunei. Strategia rezultată reflectă nevoile exprimate de comunitate și beneficiază de o bază solidă de susținere socială, ceea ce facilitează atât asumarea politică, cât și implementarea sa în anii următori.

1.6. Surse de date utilizate

Elaborarea Strategiei de Dezvoltare Locală a comunei Trifești pentru perioada 2024–2028 a fost fundamentată pe un ansamblu divers de surse de date, utilizate în mod complementar pentru a asigura caracterul obiectiv, actual și relevant al analizei. Sursele de date au fost selectate în funcție de disponibilitate, relevanță, acuratețe și capacitatea acestora de a reflecta specificul comunității locale. În procesul de cercetare s-au utilizat atât date

cantitative, cât și date calitative, obținute din surse oficiale, documente strategice, cercetare sociologică, observație directă și consultare publică.

Datele au fost structurate în trei categorii principale:

I. Date statistice oficiale

Acestea au constituit fundamentul cantitativ al analizei și au fost obținute din următoarele surse:

- Institutul Național de Statistică (INS), prin baza de date TEMPO-Online – pentru indicatori demografici, economici, agricoli, privind locuirea, educația și piața muncii;
- Registrul Agricol – pentru date privind suprafețele agricole, numărul de exploatații, efectivele de animale și utilizarea terenurilor;
- Evidența populației la nivel local – pentru numărul de locuitori pe sate componente și structură pe vârste;
- Date furnizate de autoritățile publice locale (primărie, școli, bibliotecă, medic de familie) – pentru date operaționale privind infrastructura locală, dotări, personal, activități culturale și servicii sociale.

II. Documente de planificare și surse normative

Au fost consultate documentele relevante de politici publice la nivel european, național, regional și local, inclusiv:

- Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă (revizia 2018);
- Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR);
- Programele Operaționale pentru perioada 2021–2027;
- Strategia de Specializare Inteligentă a Regiunii Nord-Est;
- Strategia de Dezvoltare a Județului Iași;
- Planul Urbanistic General al comunei Trifești;
- Strategia locală anterioară (2015–2020);
- Ghiduri de finanțare relevante (PNRR, POR, AFIR);
- Hotărâri ale Consiliului Local privind dezvoltarea locală, patrimoniul, proiectele în derulare;
- Legislația națională în vigoare privind dezvoltarea rurală, administrația publică și finanțarea proiectelor.
- Strategia de dezvoltare a Județului Iași 2021-2027

III. Date obținute prin cercetare sociologică și consultare locală

Pentru a surprinde dimensiunea subiectivă a dezvoltării locale și pentru a include perspectiva cetățenilor și actorilor locali, au fost realizate următoarele activități:

- Anchete sociologice cantitative, prin chestionare aplicate în rândul populației;
- Interviuri de tip semi-structurat cu reprezentanți ai administrației publice, școlilor, bibliotecii și altor instituții locale;
- Întâlniri cu Grupul de Lucru Local, pentru validarea diagnosticelor și formularea direcțiilor strategice;

- Obiective și date de context preluate din propuneri și observații exprimate în procesul de consultare publică;
- Observație directă asupra condițiilor de infrastructură și funcționare a serviciilor locale.

Toate aceste surse de date au fost analizate integrat, prin metode statistice, analize comparative, corelări între niveluri teritoriale și corelări între opiniile comunității și tendințele regionale și naționale. Calitatea datelor a fost verificată prin triangulare (corelarea a cel puțin două surse diferite) acolo unde acest lucru a fost posibil. Această bază solidă de date și informații a permis fundamentarea corectă a priorităților strategice, elaborarea unui portofoliu realist de proiecte și definirea unui plan de acțiune coerent și aplicabil.

Capitolul introductiv al Strategiei de Dezvoltare Locală a comunei Trifești pentru perioada 2024-2028 prezintă fundamentele metodologice, instituționale și conceptuale care stau la baza documentului strategic. Prin definirea justificării, a obiectivelor generale, a cadrului legislativ și programatic, prin prezentarea procesului de elaborare și a participării actorilor locali, precum și prin precizarea surselor de date utilizate, se asigură transparența și rigoarea științifică a demersului.

Toate aceste elemente contribuie la construirea unui document strategic credibil, realist și aplicabil, ancorat în realitățile locale și conectat la direcțiile majore de dezvoltare la nivel regional, național și european. Pe baza acestei fundamentări, următoarele capitole vor detalia analiza diagnostic a comunei Trifești, viziunea de dezvoltare, domeniile prioritare de intervenție, portofoliul de proiecte și mecanismele de implementare și monitorizare.

Această strategie este concepută ca un instrument operațional, dar și ca un angajament colectiv între administrație și comunitate, orientat către modernizarea durabilă a comunei Trifești și crearea unui viitor echitabil pentru toate generațiile.

2. Prezentarea generală a comunei

2.1. Așezare geografică și caracteristici fizice

Comuna Trifești este situată în extremitatea estică a județului Iași, într-un cadru geografic cu caracteristici naturale variate și cu resurse care influențează semnificativ structura economică și potențialul de dezvoltare locală. Poziționarea în apropierea granitei de est a României, pe malul râului Prut, oferă comunei Trifești atât un context natural specific zonei de luncă și terasă joasă, cât și o localizare strategică în proximitatea municipiului Iași, la intersecția unor direcții importante de mobilitate regională. Elementele de relief, hidrografie, resurse naturale și organizare teritorială definesc un spațiu rural coerent, cu particularități morfologice distincte, care trebuie înțelese și integrate în planificarea strategică a dezvoltării comunei.

Comuna Trifești este situată în partea de nord-est a României, în sud-estul Câmpiei Moldovei, în zona depresionară Jijia Inferioară, la coordonatele geografice 47°21' latitudine nordică și 27°25' longitudine estică. Se află la o distanță de aproximativ 36 km față de municipiul Iași, având acces direct la drumul național DN 24C (Iași-Ștefănești-Botoșani), ceea ce facilitează conectivitatea cu principalele centre urbane din regiune.

Teritoriul administrativ al comunei are o suprafață totală de 94,96 km² și este compus din patru sate: Trifești (satul de reședință), Zaboloteni, Hermeziu și Vladomira. La est, comuna se învecinează cu râul Prut, care reprezintă totodată limita estică a frontierei naționale. La nord se învecinează cu comuna Bivolari, la sud cu comuna Probota, iar la vest cu comunele Andrieșeni și Vlădeni.

Satul Trifești, reședința comunei, este amplasat pe terasa joasă a râului Prut, de-a lungul șoselei naționale Iași-Ștefănești. Este atestat documentar din anul 1624 și beneficiază de o amplasare favorabilă din punct de vedere topografic și al accesibilității. În perimetrul satului există cariere de gresie, nisip și pietriș, care reprezintă resurse minerale locale cu potențial economic.

Satul Zaboloteni este situat la nord de satul Trifești, la o distanță de aproximativ 2 km, fiind așezat tot pe o terasă joasă a Prutului, cu extindere de la șoseaua națională până la râu. Este atestat documentar relativ recent, în anul 1972. În apropiere există cariere de pietriș, precum și o pădure riverană, care completează cadrul natural al localității și oferă resurse potențiale pentru exploatare durabilă.

Satul Hermeziu (cunoscut anterior și sub denumirea de Lunca Prutului) este situat la o distanță de circa 5 km de șoseaua DN 24C și aproximativ 36 km de municipiul Iași. Este amplasat direct pe malul drept al râului Prut, într-un peisaj de luncă și câmp deschis, ceea ce îi conferă caracteristici specifice de habitat rural în zona umedă.

Satul Vladomira este amplasat la circa 8 km sud-est de satul Trifești, într-un cot al râului Prut, în apropierea satului Hermeziu (Lunca Prutului), de care îl desparte o distanță de aproximativ 3 km. Atestarea documentară a satului datează din anul 1864. Localizarea sa în proximitatea râului și a unei zone joase conferă specificități din punct de vedere morfologic, hidrologic și al potențialului agricol.

Poziționarea comunei Trifești într-o zonă de tranziție între lunca Prutului și dealurile Turia și Roșca, precum și resursele naturale disponibile la nivel local (materiale minerale de construcție, terenuri fertile, păduri de luncă) definesc un teritoriu cu potențial multiplu de valorificare – agricol, economic, peisagistic și turistic. Toate aceste elemente geografice și fizice vor fi luate în considerare în definirea direcțiilor de dezvoltare și în selectarea proiectelor prioritare propuse prin Strategia de Dezvoltare Locală.

Relieful comunei Trifești

Comuna Trifești este situată în extremitatea estică a județului Iași, în zona de contact dintre Podișul Moldovei și subunitatea sa joasă – Câmpia Moldovei, în

cadrul depresiunii Jijia Inferioară, într-un areal caracterizat printr-un relief domol, specific câmpiei colinare. Din punct de vedere geomorfologic, teritoriul comunei se încadrează în unitatea Câmpia Moldovei – mai precis în zona denumită Culoarul Prutului. Aceasta este o regiune de câmpie joasă, cu interfluvii largi, slab vălurite, formate în principal pe roci moi, de tip argilos și marno-nisipos. Relieful este slab fragmentat, cu pante domoale și văi largi, ceea ce favorizează utilizarea agricolă a terenurilor, dar implică și anumite riscuri geomorfologice, precum procese de alunecare pe versanți umezi sau instabilitate locală a solului în perioadele cu precipitații intense.

Relieful general al comunei este de tip de luncă și terasă joasă, specific zonelor adiacente râului Prut, cu un substrat litologic alcătuit din depozite cuaternare, formate preponderent din prafuri, argile prăfoase, nisipuri prăfoase și intercalații de prundișuri și lentile de pietriș, cu grosimi variabile. De asemenea, în zona analizată au fost puse în evidență intercalări de material vegetal organic (resturi vegetale, nămoluri), specifice zonelor cu stagnare prelungită a apei freatice sau cu bălțiri temporare.

În perioada de vegetație (primăvara–toamna), terenul prezintă un regim hidric influențat de precipitații și de nivelul freatic, cu tendință de înmuiere în zonele joase și de uscăciune superficială pe interfluvii.

Condițiile geotehnice sunt marcate de variația laterală a stratificației litologice și de prezența unor straturi compresibile în zona superioară a profilului geotehnic, aspect care poate influența negativ stabilitatea construcțiilor în lipsa unor măsuri tehnice adecvate (de exemplu, drenaje, compactări, fundații adâncite).

Zona de contact între rocile sarmațiene (argile, marne, nisipuri cu intercalații de gresii și calcare oolitice) și depozitele cuaternare (prundișuri, nisipuri argiloase și loessuri) a contribuit la modelarea unei topografii relativ plane în lunca Prutului și a unor coline joase pe terasele înalte și interfluvii. Versanții sunt în general stabili, dar local pot exista zone cu risc moderat la alunecări de teren, în special în zonele de versant nordic sau în apropierea pârâurilor secundare.

La nivelul localității Zaboloteni, relieful include forme de contrapantă, cu pante ușoare convergente spre o zonă mediană de drenaj natural, tranzitată de un canal de desecare, ceea ce determină acumularea periodică a apelor pluviale și necesită amenajări de colectare și evacuare controlată a acestora.

Altitudinea maximă a teritoriului comunei nu depășește 200 m, iar diferențele de nivel sunt reduse. Satul Trifești este amplasat pe terasa joasă a râului Prut, iar celelalte sate componente (Zaboloteni, Hermeziu, Vladomira) sunt dispuse în zone similare de câmpie joasă sau luncă, având acces direct sau indirect la rețeaua hidrografică locală. Relieful este întregit și de prezența unor glacisuri coluviale, proluviale sau mixte, situate la baza versanților cu o înclinație a pantelor între 25-40 grade. Datorită marnelor din substrat, izvoarelor de

coastă și lipsei vegetației, pe panta sudică a dealului Turia, fenomenul de eroziune este puternic.

Relieful comunei Trifesti este rezultatul evoluției geologice complexe a Platformei Moldovenești în perioada pliocen-cuaternar, proces care a condus la formarea unui sistem de nouă terase fluviatile, dispuse la altitudini diferite față de nivelul actual al șesului râului Prut. Din cele nouă terase identificate, două sunt joase, iar celelalte șapte sunt terase înalte, dezvoltate în trepte, între 2 și 140 de metri altitudine relativă. Aceste forme de relief constituie atât martori geomorfologici importanți, cât și spații utilizate istoric pentru locuire, agricultură sau activități economice.

Podurile teraselor, în general plane, au fost intens valorificate de-a lungul timpului ca terenuri agricole, ca rute comerciale sau de acces, în timp ce versanții, în funcție de gradul de înclinare, au fost utilizați pentru vii, livezi, pășuni și păduri.

Terase joase:

- Prima terasă joasă, aflată în formare și cunoscută ca terasă de luncă, are o altitudine de aproximativ 2-3 metri. Ea este alcătuită dintr-o succesiune de scruntare (microforme joase de eroziune) și plaja fluviatila. Se diferențioză de restul șesului atât prin altitudine redusă, cât și prin compoziția geologică: aluviuni recente cu grosimi de 5-8 metri, formate din nisipuri și prundișuri.
- A doua terasă de luncă, situată la o altitudine de 4-6 metri, reprezintă componenta principală a actualului șes al Prutului. Ea este delimitată de un grind longitudinal bine conturat, care contribuie la drenajul natural al luncii și la stabilirea liniei de demarcație între zonele de stagnare a apei și cele mai ridicate.

Terase înalte:

- Terasa I: situată între satele Zaboloteni și Trifești, are forma unui podiș întins, cu altitudine relativă de 10-15 metri și o lungime de aproximativ 1,5 km.
- Terasa a II-a: cu o altitudine de 20-30 metri, are o reprezentare redusă și se prezintă ca o treaptă slab conturată, afectată de procese de eroziune, aflată la baza versantului drept al văii Prutului, în direcția satului Zaboloteni.
- Terasa a III-a: are o altitudine relativă de 30-35 metri și face corp comun cu terasa a II-a, fiind și ea slab reprezentată pe valea Prutului.
- Terasa a IV-a: situată la vest de satul Trifești, se află la altitudinea de 60 metri și este fragmentată de pârâurile Cerchezoaia și Frasin.
- Terasa a V-a: identificată în zona Trifești, are o altitudine relativă de 90-100 metri, dar este slab reprezentată.
- Terasa a VI-a: aflată la sud-vest de Trifești, pe Dealul Mașanca, are o altitudine de 100-110 metri.

- Terasa a VII-a: se regăsește pe flancul nordic al Dealului Turia și reprezintă cea mai înaltă treaptă, cu o altitudine relativă de 140 metri.

Dealuri:

Altitudinile absolute ale dealurilor din perimetrul comunei Trifești variază între 93 și 274 de metri, cuprinzând o varietate de forme de relief colinar, utilizate atât ca surse de materii prime, cât și ca spații cu valoare peisagistică și ecologică.

- Dealul Turia: cel mai înalt din comună (274 m), este acoperit cu pădure și are o vechime istorică atestată încă din anul 1550.
- Dealul Unchetea: situat în sud-vestul satului Trifești, are o altitudine de aproximativ 100 m și conține gresii sarmatice cu valoare economică.
- Dealul Moșanca: se ridică la o altitudine de 150 m și este amplasat tot în sud-vestul satului Trifești, paralel cu Dealul Unchetea.
- Dealul Morii: localizat pe partea dreaptă a pârâului Cerchezoaia, în zona sudică și sud-vestică a satului Trifești, se întinde până în apropierea unei văiugi cunoscute sub numele Rediulung.
- Dealul Curții: este poziționat în nord-estul satului Trifești, la marginea terasei inferioare a Prutului, pe o zonă joasă numită Toloaca, delimitată între legătura de la Canoasa și gârla Huc.
- Dealul Bărbosu: situat la vest de Trifești, are o altitudine de 93 m.
- Dealul Holm: se află în partea sudică a satului Zoboloteni.
- Dealul Pietrosul (cunoscut și sub numele de Dealul Pietriș): situat la sud de satul Trifești, are o altitudine de 94 m și găzduiește o carieră activă de piatră.
- Dealul Calcea: cu o altitudine de 95 m, este un versant al Dealului Moșanca și adăpostește o movilă cunoscută sub numele de Stoianul.
- Dealul La Movila: are o altitudine de 149 m și este amplasat la nord de pârâul Porcului.

Pe teritoriul comunei se regăsesc, de asemenea, numeroase alte forme de relief colinar, denumite local: Dealul Viilor, Dealul Grindul Poenii, Dealul Rediul, Dealul Porcului, Dealul Stâlpeni, Dealul Uluci, Dealul Mare, Dealul Spineni ș.a.

Acest ansamblu geomorfologic – terase multiple, dealuri joase și medii, interfluvii largi și forme de luncă – definește caracterul fizic al teritoriului comunei Trifești, influențând accesibilitatea, utilizarea terenului, disponibilitatea resurselor naturale și riscurile asociate dezvoltării (inundații, eroziune, instabilitate geotehnică locală).

Clima

Clima specifică comunei Trifești se încadrează în categoria climei temperat-continentale, caracterizată printr-o variabilitate sezonieră pronunțată și condiții meteorologice specifice zonei de câmpie și deal din regiunea Moldovei. Temperaturile medii anuale se situează în jurul valorii de 10,9°C, cu maxime înregistrate în luna iulie, când media este de aproximativ 23,1°C, și minime în luna ianuarie, cu valori medii de -2,2°C. Regimul pluviometric anual

este moderat, cu o medie a precipitațiilor de circa 600 mm, distribuite relativ uniform pe parcursul anului, dar cu un accent în lunile de vară.

Aceste caracteristici climatice influențează în mod direct activitățile socio-economice și dezvoltarea durabilă a comunei, în special în sectoare precum agricultura, gestionarea resurselor naturale și infrastructura locală. În contextul schimbărilor climatice globale, este esențială monitorizarea continuă a parametrilor climatici și integrarea acestora în planificarea strategică, pentru a asigura adaptabilitatea și reziliența comunității la fenomene meteorologice extreme și variabilitatea condițiilor climatice.

Regimul termic

Cercetarea datelor de la Stațiunea Meteorologică Iași luate în intervalul 1991 - 2001 relevă o temperatură medie anuală de 9.6 grade Celsius. Iernile sunt reci, geroase, iar verile călduroase cu temperaturi medii ce ajung la 20 grade Celsius. Media lunii ianuarie variază între -2.2 grade Celsius și -9.2 grade Celsius, iar cea a lunii iulie, între 18.7 grade Celsius și 23.1 grade Celsius.

Ca valori extreme de temperaturi în perioada considerată au fost înregistrate -30.6 grade Celsius în perioada ianuarie 1963 și +37.2 grade Celsius în luna august 1957.

Înghețul

În conformitate cu STAS 6054 "Adâncimi maxime de îngheț. Zonarea teritoriului României",adâncimea maximă de înghet pentru zona studiată este de (80.0 ... 90.0)cm

Durata medie a intervalului fără îngheț este de 181 zile. Brumele cele mai timpurii apar pe văi, din a doua decadă a lunii septembrie și se prelungesc uneori până în ultima decadă a lunii mai.

Regimul pluviometric

Secetele sunt foarte frecvente și apar de la sfârșitul lunii iulie și se prelungesc până în septembrie. Ploile de vară au un caracter torențial, favorizează eroziunea și diminuează cantitatea de apă infiltrată. Bilanțul hidroclimatic mediu anual este sub- excedentar, slab deficitar, cu un indice hidroclimatic de 78 - 90 și un indice de aridtate de 27.8 în unii ani chiar mai scăzut. Umiditatea relativă a aerului are o medie anuală de 71% și nu scade sub 64%.

Caracteristic pentru această zonă sunt precipitațiile sub formă de averse ce se întâlnesc începând din lunile aprilie - mai și repartiția neuniformă a acestora în timpul anului.

Cantitatea medie anuală de precipitații este de 595.52 mm. Această cantitate a fost depășită în anul 1980 (când s-a înregistrat o medie de 821.3 mm). Cea mai scăzută cantitate de precipitații a fost în anul 1982 și a fost de 38.9 mm. Cea mai mare cantitate de precipitații se înregistrează în luna iunie (41.0%), iar cea mai scăzută în luna septembrie de 25.0%. În timpul rece al anului cea mai mare parte a precipitațiilor atmosferice cad sub formă de ninsoare. Grosimea medie a stratului de zăpadă este de 26 cm.

Dinamica atmosferei (vânturile)

Cea mai mare frecvență o au vânturile care bat din direcția nord-vest și est, iar cea mai redusă frecvență o are crivățul care bate iarna din nord-est, viscolind zăpada. Valorile medii anuale ale vitezei vânturilor ajung la 4 m/ sec. Cele mai mari viteze medii s-au constatat pe direcția dominantă nord- vest și sunt de 5.9 m/ sec.

Valorile cele mai importante ale vitezei vânturilor sunt primăvara (martie-aprilie) de 4.7 m/ sec. și iarna de 4.5 m/ sec. Toamna și vara valorile medii ale vânturilor ajung până la 3.6 m/ sec.

Numărul zilelor cu vânt tare cu mai mult de3.6 m/ sec este în medie de 37 zile pe an. Formele de relief, produc variații ale elementelor climatice care, deși mici, influențează buna dezvoltare a plantelor de cultură. Versanții cu expoziție estică și nordică sunt puțin însoriți, temperatura este mai scăzută și sunt expuși vânturilor reci.

Rețeaua hidrografică

În partea de nord-est a României și de sud-est a Câmpiei Moldovei-Jijia inferioară, climatul temperat continental excesiv și constituția geologică determină o densitate mijlocie a rețelei hidrografice. Condițiile bune de manifestare a precipitatiilor influentează direct reteaua apelor de suprafață si a celor subterane.

Apele subterane

Din punct de vedere hidrologic și hidrogeologic apele freatice sunt reprezentate prin strate acvifere descendente acumulate în depozitele sarmațiene și cuaternare, care sunt drenate natural prin secționarea lor de către văile râurilor și ies la zi sub formă de izvoare. Stratele acvifere sunt de adâncime (captive), și strate libere.În zona investigată geotelinic colectorul întregii rețelei hidrografice din zona amplasamentului este râul Prut, alimentat în zonă de principalele pâraie radiale, ramificate până în apropierea localității.

Apele subterane sunt ape freatice care apar în depozite de vârstă sarmatică (argile marne, nisipuri argiloase). Pe terasele joase, adâncimea pânzei acvifere variază între 1.8 și 2.8 m, iar terasele înalte între 0.6 si 17 m. În corelație cu nivelul apei freatice, la șes fântânile au adâncimea de 3 - 6 m, iar la deal au 15 - 18 m.

La începutul primăverii când Prutul are o scurgere maximă se înregistrează cele mai ridicate niveluri ale pânzei acvifere. Toamna se transportă doar 7.5-14.5% din volumul anual de apă, fiind cele mai coborâte niveluri ale apelor freatice. În urma analizelor chimice efectuate s-a constatat că apa freatică are un pH cuprins între 7.66 și 8.75 și temperatura în jur de 9 grade Celsius.

Apele de suprafață

Apele curgătoare cu caracter permanent: râul Prut și Pârâiele Frasin, Roșcani, Păuleni, Cherchezoaia, Culicea, Cănoasa.

Apele stătătoare sunt: lazurile și lacurile naturale (Durducul și Bulhacul Armencii), bălțile și gârlele (Huc, Balta Stejarului, Bahna lui Vodă, Gârla Țiganului, Gârla Ungureanu, Canoasa).

Solurile

Pe teritoriul comunei, datorită caracteristicilor și distribuției factorilor pedo-climatici, se întâlnesc soluri zonale, dintre care cele mai răspândite sunt cernoziomurile și solurile cenușii de pădure. La acestea se adaugă solurile intrazonale halomorfe, cunoscute sub denumirea de sărături, cărora le aparțin soloneturile (sulfato-sodice) și solonceacurile (sulfatice). Gama solurilor zonale și intrazonale este completată de solurile azonale.

Solurile zonale:-Cernoziomurile levigate Din cele trei stadii de levigare ale cernoziomului (slab, moderat, puternic) pe teritoriul comunei se găsesc cernoziomuri slab și moderat levigate. Acestea s-au format pe roci lutoase, luto-argiloase, argiloase și marnoase.

cernoziom de stepă incipient, slab levigat, cu eroziune neapreciabilă sau slabă, textură lutoasă, luto-nisipoasă pe material loessoid. Solul este bine structurat glomerular în orizontul de humus afânat și permeabil. Îl întâlnim pe terasele cu înălțimi cuprinse între 10 și 110 m (zona Trifești-Zaboloteni). Pe acest tip de sol dau rezultate bune culturile de grâu, porumb, floarea- soarelui;

cernoziom mijlociu levigat cu textură lutoasă, luto-nisipoasă pe material loessoid, structurat glomerular în orizontul de humus. Acest tip de sol îl întâlnim pe dealurile Unchetea, Movilei, Moșanca, Calcea, Grindul Poienii. Terenurile pot fi cultivate cu cereale, plante furajere și tehnice. Tot acest tip de sol vegetează în general păduri de stejar în care pot fi diseminate și alte specii;

cernoziom moderat levigat, format de obicei pe depozite loessoide, are o textură lutoasă sau luto-argiloasă. S-au găsit și argile, marne pe dealurile Rediul, Păuleni, Roșcani, Crucii, Morii, unde se cultivă cu eficiență grâul. Solurile intrazonale halomorfe (sărături)

În șesul Prutului datorită adâncimii mici, de 1.8 - 2.8 m, la care se găsește pânza de apă freatică, se întâlnesc atât soloneturi, cât și solonceacuri.

Sărăturile albe (solonceacurile), se întind pe o suprafață de 100 ha, din care 35 ha pășune, 25 ha fânețe și 40 ha teren arabil, care se cultivă cu orz, iarbă de Sudan, muștar, rapiță, sfeclă pentru zahăr. Soloneturile ocupă o suprafață de aproximativ 1.55 ha la locul numit Balta Stejarului. Concentrația în săruri este mai mică, dar alcalinitatea este mai mare, cu un pH de 8.5.

Soluri azonale genetic neevoluate

Acestea sunt soluri de luncă puternic erodate, formate în urma revărsării râului, prin solidificarea aluviunilor care nu mai sunt expuse inundației. Textura este lutoasă, luto- nisipoasă până la argiloasă pe material loessoid, iar structura glomerulară. Pe acest tip de sol, se cultivă cereale, legume, plante furajere și tehnice.

Vegetația

Pe teritoriul comunei Trifești au fost identificate 36 asociații vegetale, ale căror compoziție floristică, extrem de variată și puternic mozaicată însumează 476 de specii care aparțin la 79 familii și 218 genuri, din care 36 specii sunt plante rare. Pentru frumusețea, vârsta și dimensiunile lor, pentru faptul că sunt mărturii ale unor evenimente istorice, 14 plopi albi (Populus alba) din curtea casei memoriale C. Negruzzi și stejarul din fața căminului cultural Trifești, sunt arbori ocrotiți. În pădurile Damachi, Roșcani și pe marginea canalului de irigați vegetează laleaua pestriță sau bibilica (Fritillaria meleagris), plantă ocrotită. O suprafață de 34.6 ha din pădurea Roșcani, cu cărpiniță și plante rare a fost declarată rezervație naturală. Cărpinița, element submediteranian, apare frecvent în parcelele 41, 42 și sporadic în parcela 44 alături de gorun, stejar, frasin și carpen. Vegetația cu cărpiniță supusă influenței ponto-sarmatico-siberiene, se află aici cu totul izolată de arealul său din țară la circa 220 km spre nord de cea mai nordică stațiune, Jideni Râmnicu Sărat.

Tipuri de vegetație:

zăvoiul cu: salcie albă (Salix alba), salcie roșie (Salix purpurea), plopul alb (Populus alba), plopul negru (Populus nigra), ulmul de luncă (Ulmus laevis) la Vladomira: buruieni ruderale ca: nalba mică (Malva pusilla), brusture (Arctium lappa), urzică (Urtica dioica), holeră (Xanthium spinosum), troscot (Polygonum aviculare), cucută (Conium moculatum);

vegetația segetală din culturile de păioase și prășitoare cu: știr (Amaranthus retroflexus), lobodă (Chenopodium album), costrei (Echinocloa crusgalli), mohor (Setaria glauca), pălămidă (Cirsium arvense), susai (Sonchus arvense), volbură (Convolvulus arvensis);

vegetația halofilă de pe terenuri mlăștinoase și din bălți cu: ierboi de bahna (Beckmania eruciformis), sică (Limonium gmelini), țipirig (Schoenoplectus tabernaemontani), papură lată (Typha latifolia), papură îngustă (Typha angustifolia), mana de apă (Glyceria maxima); pădurile cu arbori: stejarul (Quercus robur), gorun (Quercus petraea), carpen (Carpinus betulus), jugastru (Acer campestre), frasin (Fraxinus excelsior), ulm (Ulmus campestris,

Ulmus carpinifolia);

arbuști: cărpiniță (Carpinus orientalis), dârmoz (viburnum lantana), gladiș (Acer tataricum), porumbar (Prunus spinosa), soc (Sambucus nigra), corn (Cornus mas), clocotiș (Staphylea pinnata);

liane și stratul ierbos cu: iederă (Hedera helix), hamei (Humulus Lupulus), iarbă moale (Stellaria holostea), pochivnic (Asarum

europaeum), toporași (Viola odorata), clopoței (Campanula persicifolia), lăcrămioare (Convallaria majalis), umbra iepurelui (Asparagus officinalis), hasmațuchi (Anthriscus sylvestris), turița mare (Agrimonia eupatoria).

Fauna

Animalele se diferențiază în funcție de climă, relief și vegetație, astfel:

Fauna din ape: viermi inelați: lipitoarea (Hirudomedicinalis); moluște: scoica de baltă(Anodonta cygnea), scoica de râu (Unio pictorum); crustacei: racul de râu (Astacus astacus); pești: somnul (Silurus glanis), bibanul (Perca fluviatilis), plătică (Abramis brama), carasul, caracudă (Carassius carassius), știuca (Esox lucius), crapul (Cyprinus carpio), mreana (Barbus barbus), linul (Tinca tinca); amfibieni: broasca mare de lac (Rana ridibunda), broasca mică de lac (Rana esculenta), buhaiul de baltă cu burta roșie (Bombina bombina), buhaiul de baltă cu burta galbenă (Bombina variegata); reptile: șarpele de baltă (Natrix tessellata), broasca țestoasă de lac (Emys orbicularis); păsări: nagâțul (Vanellus vanellus), stârcul cenușiu (Ardea cinerea), pescărușul răzător (Larus ridibundus), lișiță (Fulica atra), rață mare (Anas

platyrhynchos), cristeiul de baltă (Rallus aquaticus), barză albă (Ciconia ciconia), buhaiul de baltă (Botaurus stellaris); mamifere: bizamul (Ondatra zibethica), vidra (Lutra lutra).

Fauna din câmpie:

insecte: greierul (Gryllus campestris), lăcusta verde (Tettigonia viridissima); amfibieni: broasca râioasă (Bufo bufo), broasca râioasă verde (Bufo viridis); reptile: șopârla de câmp (Lacerta agilis), gușterul (Lacerta viridis), șarpele de casă (Natrix natrix); pasari: ciocarlia (Alauda arvensis), prepelița (Coturnix coturnix), potârnichea (Perdix perdix), dumbrăveanca (Coracias garrulus), prigoria (Merops apiaster), pupăza (Upupa epops), ciocârlanul (Galerida cristata), sticletele (Carduelis carduelis), cioara de semănătură (Corvus frugilegus), bufnița (Bubo bubo), cucuveaua (Athene noctua); mamifere: ariciul (Erinaceus europaeus), cârtița (Talpa europaea), șoarecele de câmp (Microtus arvalis), popândăul (Citellus citellus), hârciogul (Cricetus cricetus), iepurele (Lepus europaeus), dihorul (Mustela putorius), nevăstuica (Mustela nivalis).

Fauna de pădure

insecte: cărăbușul de mai (Melolontha melolontha), rădașcă (Lucanus cervus), croitorul mare (Cerambyx cerdo); amfibieni: broasca de pădure (Rana dalmatina), broțăcelul (Hyla arborea); păsări: fazanul (Phasianus colchicus), cucul (Cuculus canorus), mierla (Turdus merula), ciocănitoarea (Dendrocopos minor), gaița (Garrulus glandarius), privighetoarea (Luscinia

luscinia), gaia roșie (Milvus milvus), huhurezul mic (Strix aluco); mamifere: căprioara (Capreolus capreolus), veverița (Sciurus vulgaris), viezure (Meles meles), vulpea (Vulpes vulpes), lupul (Canis lupus), porcul mistreț (Sus scrofa).

2.2. Structura administrativ-teritorială

Structura administrativ-teritorială a comunei este organizată conform prevederilor legislației naționale în vigoare, reprezentând o unitate

administrativă de nivelul III, cu personalitate juridică și autonomie locală în limitele stabilite prin lege.

Comuna este compusă din mai multe sate componente- patru la număr **Trifești** (satul de reședință), **Zaboloteni**, **Hermeziu** și **Vladomira**, care formează nucleele de populație și spațiile funcționale ale comunității locale. Fiecare sat dispune de o organizare proprie în cadrul administrației publice locale, însă gestionarea unitară se realizează prin Consiliul Local al comunei și Primăria Trifești, care asigură coordonarea și implementarea politicilor publice, gestionarea resurselor și prestarea serviciilor către cetățeni.

Această structură administrativ-teritorială influențează direct modul de planificare și implementare a strategiilor de dezvoltare locală, întrucât necesită adaptarea măsurilor la specificul fiecărei componente teritoriale, atât din punct de vedere socio-demografic, cât și al infrastructurii și condițiilor economico-sociale.

În contextul procesului de descentralizare și a competențelor sporite ale administrației locale, structura administrativ-teritorială a comunei Trifești reprezintă cadrul esențial pentru dezvoltarea integrată, participativă și durabilă, facilitând coordonarea intercomunitară și implicarea activă a cetățenilor în viața publică.

2.3. Istoric și identitate locală

Comuna Trifești este atestată documentar din 1772, fiind parte a Ocolului Tuna. De-a lungul timpului, comuna a fost supusă mai multor împărțiri administrativ-teritoriale și a purtat diverse denumiri:

- **Hermeziu** (1871-1889, 1892-1928, 1939-1945);
- **Trifeștii lui Păun** sau **Leșeștii din Trifești** (1803-1871);
- **Trifeștii din plasa Turia** (1932-1939).

Comuna includea satele Damachi, Trifești, Zaboloteni și Bâdițești (între 1934-1939). În perioada 1929-1939, Trifești aparținea comunei Bivolari.

Din punct de vedere administrativ, comuna a făcut parte succesiv din:

- **Plasa Bivolari** (1945-1947);
- **Plasa Șipote** (1947);
- **Raionul Iași** (1950-1956);
- **Raionul Vlădeni** (1956-1968), incluzând satele Trifești, Zaboloteni, Damachi, Hermeziu și Vladomira.

În 1950, comuna a fost transferată raionului Iași din regiunea Iași, luând denumirea de Trifești de la noul sat de reședință, în timp ce satul Hermeziu a luat numele de Lunca Prutului. Satul Damachi a luat în 1964 denumirea de Plopii. În 1968, comuna a revenit la județul Iași, reînființat. Tot atunci, satul Plopii a fost desființat și comasat cu satul Trifești, iar comuna a primit satele Rădeni și Roșcani ale comunei desființate Roșcani. Acestea din urmă s-au separat din nou în 2004,

comuna căpătând atunci forma ei actuală, în timp ce în 1996 satul Lunca Prutului a revenit la vechea denumire de Hermeziu.

Satul Trifești

Satul Trifești este atestat documentar încă din data de 5 iunie 1624, însă cea mai veche mențiune a toponimului apare într-un act din 30 noiembrie 1539, când domnitorul Ștefan Lăcustă întărește și delimitează proprietățile Mănăstirii Homor, acestea ajungând „până la vădu Trifestilor și până la Prut". Această atestare timpurie relevă importanța locală a zonei în epoca medievală.

Curtea boierească din secolul al XV-lea și cimitirul feudal din secolul al XIV-lea (în care se afla și un mormânt dublu de incinerație, timpuriu), "permit datarea existenței satului cu cel puțin trei secole înainte, fata de prima atestare documentară" din anul 1624.

Cercetările arheologice din dealul Curții, garla Huc, Toloaca Mica, Toloaca Mare, pana la Balta Stejarului, evidențiază mărturii din secolele VI-VII, până în secolul al XIX-lea. Aceste mărturii ne conduc la concluzia ca vatra veche a Trifestiului a fost în aceasta zona, Huc fiind, probabil, contemporan cu Trifestii Vechi.

Originea numelui „Trifești" este asociată în principal cu familia celor trei frați Ivăscu: Ion, Gheorghe și Lordache, care au stăpânit moșia Trifești înainte de anul 1864. Aceștia, cunoscuți pentru autoritarismul lor, au fost denumiți popular „Ai Sorpoaicei", denumire care a fost atribuită și satului Trifești Noi. Alte ipoteze indică faptul că denumirea ar putea proveni de la „Trifan", proprietarul satului Sendreni, sau de la „Trifu", numele unui proprietar al moșiei Ștefănești.

Documentele istorice arată că, în secolul al XVII-lea, localitatea era deja stabilă, populația fiind menționată în zapisurile bisericești și administrative. În anul 1803, satul era cunoscut și sub denumirea de „Trifeștii lui Paun". Ulterior, în 1930, comuna a fost extinsă prin încorporarea satului Huc, iar din 1968 și a localității Damachi.

În secolul al XIX-lea, satul Trifești a fost implicat în diverse conflicte privind hotarele moșiilor și pagubele cauzate de inundațiile râurilor Prut și Jijia, care afectau comunitățile învecinate, inclusiv Zabolotenii lui Belzadea, Vladomira și Bălteni. Aceste documente reflectă existența a două localități distincte în zonă — „Trifeștii lui Paun" și „Trifeștii Vechi" — care au evoluat independent, până la o eventuală unificare ulterioară.

Satul Zaboloteni

Numele satului Zaboloteni provine din termenii slavi **za** (peste) și **boloto** (baltă), sugerând o așezare „peste baltă." Localizarea sa, la nord de Trifești, pe o terasă joasă a râului Prut, confirmă legătura cu această denumire.

Prima mențiune documentară a satului este din 6 noiembrie 1623, deși în 1621 apar ca martori ai unui incident locuitori precum Barna de Zaboloteni și Nichifor Machedun. Ulterior, satul este pomenit în 1772 și în 1774, în ținutul Iași, ca fiind proprietatea slugerului Alexandru Fotea.

La începutul secolului al XIX-lea, Zaboloteni era împărțit astfel:

- Zabolotenii paharnicei Casandra Fotioara;
- Zabolotenii lui beizadea Alecu Sturdza;
- Zabolotenii casei hatmanului Gh. Scorțescu.

Situat la circa 2 km de Trifești, satul se întinde de la șoseaua principală până la râul Prut, păstrând o identitate proprie în contextul istoric și geografic al zonei.

Comuna Hermeziu și Satul Hermeziu (Trifeștii-Vechi)

Comuna Hermeziu, situată în cadrul plășii Turia, a existat cu unele întreruperi între anii 1864 și 1950. Structura administrativ-teritorială a acesteia a cunoscut numeroase modificări de-a lungul timpului. În anul 1864, comuna era compusă din satele Bălteni, Hermeziu, Stângăceni, Trifeștii-Vechi, Unghiul lui Par și Vladomira. Ulterior, în 1871, s-au adăugat Târgul Grigoreni, Trifeștii lui Patin, Zabolotenii Fotei, Zabolotenii Sturzoaei și Vladomira. Extinderea a continuat, iar în 1875 au fost incluse localitățile Căuești, Edul, Pauleni, Probota, Rădeni, Roșcanii lui Pandele, Roșcanii lui Stroescu și Via Albota. În anul 1887, comuna avea în componență satele Hermeziu, Bălteni, Târgul Damachi, Trifești, Unghiul lui Par, Vladomira și Zaboloteni, structură ce s-a menținut și în anii 1904 și 1908, când comuna făcea parte din plășile Carniceni, respectiv Bivolari.

În perioada interbelică, comuna Hermeziu a suferit modificări teritoriale importante: în 1925 a pierdut satul Bălteni, iar Unghiul lui Par a fost comasat cu satul Vladomira în 1912. Desființată în 1929 și inclusă în comuna Bivolari, a fost reînființată în 1931, cu o compoziție diferită. Din anul 1939, comuna cuprindea satele Damachi, Zaboloteni și Trifești, excluzând satul Bălteni.

Până în anul 1950, Hermeziu a fost reședința comunei, însă din acest an satul de reședință devine Trifești, datorită poziționării sale favorabile în relația cu celelalte sate componente și legătura cu municipiul Iași. Ulterior, comuna își schimbă denumirea în comuna Trifești.

În anul 1988, comuna Hermeziu înregistra o populație de 2.340 locuitori în 596 familii, având în dotare o velniță, cinci mori, două școli și cinci biserici.

Satul Hermeziu (fost Trifeștii-Vechi)

Satul Hermeziu, inițial cunoscut sub denumirea de Trifeștii Vechi, este atestat documentar încă din anul 1539, prin „Uricul" domnitorului Ștefan Lăcustă, ceea ce confirmă existența sa timpurie și distincția față de alte localități Trifești. În prima jumătate a secolului al XIX-lea, satul aparținea unor familii de rang înalt, precum slugerul Gheorghe Negruzzi (1816) și spătarul Costache Negruzzi (1836), personalități marcante ale culturii și istoriei românești.

Documentele vremii atestă existența concomitentă a două localități cu denumirea Trifești: „Trifeștii lui Paun" și „Trifeștii Vechi". Denumirea Hermeziu apare oficial din anul 1841, când localitatea devine cunoscută sub numele moștenitoarei Sofia Hermeziu, fiica proprietarilor Lordachi și Catrina Hermeziu, care au deținut moșia Trifeștii Vechi. Denumirea „Trifeștii Vechi" și „Hermeziu" au coexistat până în 1896, când numele Hermeziu s-a impus definitiv.

Satul nu prezintă urme de locuire preistorică, probabil datorită poziționării într-o zonă inundabilă. Toate vestigiile arheologice identificate aparțin epocii medievale.

În prezent, satul este cunoscut pentru patrimoniul său cultural și istoric semnificativ, reflectat în monumente, clădiri de patrimoniu și personalități marcante. Printre acestea se numără conacul familiei Negruzzi, parcul aferent, biserica ctitorită în anul 1839 de spătarul Costache Negruzzi, precum și monumentele eroilor locali. Școala din sat, construită în 1904 și dedicată academicianului Iacob Negruzzi, precum și Casa-Muzeu Negruzzi sunt puncte esențiale în păstrarea și promovarea identității locale.

Acest patrimoniu valoros reprezintă o bază solidă pentru dezvoltarea culturală și turistică a comunei și trebuie integrat în strategiile viitoare de dezvoltare locală.

Satul Vladomira

Toponimul Vladomira provine de la numele unui pescar local. Documentul istoric din 12 martie 1649, semnat de domnitorul Vasile Lupu, întărește existența satului printr-un uric primit de la Eremia Movilă, confirmând astfel existența așezării înainte de această dată.

În anul 1787, Vladomira făcea parte din comuna Trifești, plasa Turia, ținutul Iașilor. Pe parcursul secolului al XIX-lea, localitatea a fost cunoscută sub diverse denumiri, precum „Vladomira lui Ciornei", „Vladomira paharnicului I. Savin" sau „Vladomira lui Bogonos".

De Vladomira se leagă și locul cu rezonanță istorică „Cornu lui Sas", denumit și „La Răzeși", marcând limita moșiei răzeșilor din Perieni (Probota). Potrivit legendei și documentelor istorice, aici s-ar fi înecat un comandant sas al armatei ungare în timpul unui conflict din anul 1612, iar mai târziu, în 1633, au avut loc bătălii importante între tătari și forțele locale conduse de hatmanul ieșilor, evenimente reflectate și în romanul „Neamul Șoimărești̦lor" al lui Mihail Sadoveanu.

2.4. Apartenența la structuri teritoriale și asociative

Comuna Trifești este o unitate administrativ-teritorială aparținând județului Iași, situată în Regiunea de Dezvoltare Nord-Est, alături de celelalte cinci județe ale regiunii (Bacău, Botoșani, Neamț, Suceava și Vaslui). În această calitate, comuna se supune prevederilor strategiilor teritoriale și programelor de dezvoltare elaborate de Consiliul Județean Iași, Agenția pentru Dezvoltare Regională Nord-Est și alte instituții de planificare regională.

La nivel asociativ, comuna Trifești este membră în Grupul de Acțiune Locală (GAL) SIRET-MOLDOVA, o structură partenerială care include mai multe comune din zona de nord-est a județului Iași. GAL-ul este finanțat în cadrul măsurilor LEADER și sprijină proiecte de dezvoltare locală în domenii precum economia rurală, educație, infrastructură mică și patrimoniu local. Participarea

Trifeștiului în această structură permite accesul la finanțări dedicate, pe bază de strategii locale și parteneriate comunitare.

In plus, comuna poate fi parte, prin delegare sau colaborare, în asociații de dezvoltare intercomunitară (ADI) – de exemplu, în domeniul serviciilor de salubrizare, gestionării apei sau dezvoltării regionale. În prezent, UAT Trifești figurează în evidențele Consiliului Județean Iași drept localitate eligibilă pentru cooperare în cadrul ADI Ecoo Nord Iași (pentru gestionarea deșeurilor), în funcție de proiectele derulate, făcând în prezent parte din ARSACIS, ACOR, și ADIS.

În plus, la nivelul județului Iași, s-au înființat două ADI pentru dezvoltarea infrastructurii de gaz: pentru zona de sud -est și pentru zona de nord- est. În asociația sud-est, fac parte comunele Dobrovăț, Schitu Duca, Comarna, Prisăcani, Costuleni, Răducăneni, Gorban, Mosna, Cozmești, Dolhești și Ciortești, în timp ce comunele Movileni, Tigănași, Gropnița, Probota, Trifești, Andrieșeni, Plugari și Bivolari.

Apartenența la aceste structuri oferă comunei oportunități de dezvoltare prin parteneriate funcționale, acces la resurse nerambursabile și integrare în procese teritoriale coerente la nivel județean și regional.

2.5. Corelare cu strategiile regionale, județene și naționale

Corelare cu Planul de Dezvoltare Regională Nord-Est 2021-2027

Comuna Trifești se regăsește în Regiunea Nord-Est, regiune care urmărește pentru orizontul 2027 transformarea într-un spațiu competitiv, durabil și incluziv, „unde îți dorești să locuiești, să lucrezi și să investești".

Obiectivul general al strategiei regionale vizează creșterea economică durabilă, favorabilă incluziunii sociale, prin reducerea decalajelor de dezvoltare și creșterea nivelului de trai

Strategia comunei Trifești răspunde următoarelor obiective de politică regională definite în **PDR Nord-Est**:

OP1 – O Europă mai inteligentă: dezvoltarea infrastructurii educaționale și digitale, susținerea antreprenoriatului local și promovarea competențelor digitale;

OP2 – O Europă mai verde: investiții în energie regenerabilă, eficiență energetică a clădirilor publice, extinderea rețelelor de apă și canalizare;

OP3 – O Europă mai conectată: modernizarea drumurilor comunale și conectivitate digitală;

OP4 – O Europă mai socială: dezvoltarea serviciilor sociale pentru categoriile vulnerabile și infrastructura medicală;

OP5 – O Europă mai apropiată de cetățeni: investiții în infrastructură publică, reabilitarea spațiilor verzi, centre comunitare, valorificarea patrimoniului cultural.

Strategia de Dezvoltare Locală a comunei Trifești, județul Iași, este fundamentată pe o abordare coerentă cu documentele strategice elaborate la nivel regional, județean și național, contribuind la atingerea obiectivelor

generale ale politicii de coeziune și dezvoltare durabilă. Documentul reflectă în mod clar orientarea autorității locale spre implementarea unor intervenții integrate, care să răspundă nu doar nevoilor comunității, ci și direcțiilor de acțiune asumate la nivel superior.

La nivel regional, strategia locală este corelată cu **Planul de Dezvoltare Regională Nord-Est 2021–2027 (PDR NE)**, document strategic elaborat de Agenția pentru Dezvoltare Regională Nord-Est. Viziunea generală a PDR NE prevede transformarea regiunii într-un spațiu competitiv, durabil, rezilient și echitabil, „unde îți dorești să locuiești, să lucrezi și să investești". Obiectivul general al planului constă în asigurarea unei creșteri economice sustenabile și favorabile incluziunii sociale, prin reducerea disparităților teritoriale și creșterea nivelului de trai în toate zonele regiunii, inclusiv în mediul rural.

Comuna Trifești contribuie la implementarea acestui obiectiv regional prin proiecte și măsuri care vizează modernizarea infrastructurii edilitare, susținerea mediului economic local, îmbunătățirea serviciilor publice și protejarea resurselor naturale. Direcțiile strategice ale planului regional sunt reflectate în mod direct în structura și conținutul strategiei locale.

Astfel, în ceea ce privește **dimensiunea economică**, strategia locală este aliniată cu Obiectivul de Politică 1 (OP1) – „O Europă mai inteligentă", prin măsuri care sprijină dezvoltarea antreprenoriatului local, în special în agricultură și servicii, digitalizarea administrației publice și promovarea competențelor digitale în rândul tinerilor. Promovarea activităților economice de tip microindustrial, agroalimentar sau turistic este esențială în revitalizarea economică a comunității și se înscrie în prioritățile de competitivitate și specializare inteligentă prevăzute în PDR NE.

În ceea ce privește **dimensiunea infrastructurii și a tranziției verzi**, strategia locală se corelează cu Obiectivul de Politică 2 (OP2) – „O Europă mai verde", prin proiecte ce vizează creșterea eficienței energetice a clădirilor publice, modernizarea iluminatului public, extinderea și modernizarea sistemelor de apă și canalizare, precum și introducerea de soluții sustenabile în gestionarea deșeurilor. În același registru, sunt promovate inițiative care susțin conservarea biodiversității, protejarea cursurilor de apă din zonă și valorificarea resurselor naturale în mod responsabil.

În domeniul **conectivității**, comuna Trifești susține obiectivele din cadrul Obiectivului de Politică 3 (OP3) – „O Europă mai conectată", prin intervenții dedicate modernizării infrastructurii rutiere locale și îmbunătățirii accesului populației la centre urbane și servicii. Se are în vedere inclusiv dezvoltarea rețelelor digitale de comunicație și extinderea acoperirii cu internet de mare viteză, aspecte prevăzute și în prioritățile tematice ale PDR NE pentru reducerea decalajului digital dintre urban și rural.

Din perspectiva **coeziunii sociale**, strategia comunei răspunde cerințelor Obiectivului de Politică 4 (OP4) – „O Europă mai socială", prin investiții în infrastructura educațională (modernizarea școlilor), dezvoltarea serviciilor

sociale pentru grupurile vulnerabile (vârstnici, persoane cu dizabilități), precum și prin creșterea calității serviciilor medicale de bază. Combaterea excluziunii sociale și prevenirea sărăciei sunt direcții susținute ferm la nivel regional și preluate în mod adaptat la nevoile comunității locale.

De asemenea, prin componenta de **dezvoltare comunitară**, participare civică și valorificare a patrimoniului local, comuna Trifești contribuie la implementarea Obiectivului de Politică 5 (OP5) – „O Europă mai apropiată de cetățeni". Strategia promovează investiții în centre comunitare, spații verzi, infrastructuri culturale și recreative, încurajând coeziunea socială, dialogul intergenerațional și regenerarea locală. Patrimoniul natural al Luncii Prutului și tradițiile specifice zonei pot deveni resurse pentru un turism local sustenabil, în concordanță cu prioritățile PDR NE în domeniul turismului, culturii și identității locale.

Strategia este, de asemenea, în deplină consonanță cu **Strategia de Dezvoltare a Județului Iași**, în special în ceea ce privește creșterea gradului de accesibilitate, îmbunătățirea condițiilor de locuire în mediul rural, dezvoltarea infrastructurii educaționale și sprijinirea agriculturii familiale și a IMM-urilor din teritoriu. Proiectele comunei se încadrează în viziunea județeană privind dezvoltarea echilibrată a teritoriului și reducerea disparităților între zona metropolitană și spațiul rural.

În plan național, strategia locală reflectă obiectivele asumate prin **Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă 2030**, promovând dezvoltarea echitabilă, protejarea mediului și creșterea calității vieții. Totodată, este în acord cu **Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR)**, prin proiecte eligibile în componente precum educația, infrastructura rutieră locală, eficiența energetică și digitalizarea administrației publice. Prin orientarea către dezvoltarea rurală, SDL Trifești urmărește valorificarea oportunităților din **Planul Național Strategic PAC 2023–2027**, inclusiv cele pentru dezvoltarea fermelor mici, diversificarea activităților non-agricole și sprijin pentru zonele defavorizate.

3. Analiza - diagnostic

Strategia de dezvoltare locală a comunei Trifești pornește de la o înțelegere profundă și fundamentată a realităților existente pe teren. Capitolul dedicat analizei pentru diagnostic are rolul de a identifica, în mod sistematic, punctele tari și punctele vulnerabile ale comunei, astfel încât intervențiile viitoare să fie bine calibrate, direcționate și eficiente. Această etapă de fundamentare este esențială pentru a asigura coerența și realismul măsurilor propuse în cadrul strategiei, evitând soluțiile standard sau neadaptate specificului local.

Analiza diagnostică acoperă principalele domenii care influențează calitatea vieții și dezvoltarea sustenabilă a comunei: dinamica demografică, infrastructura și utilitățile publice, serviciile sociale esențiale (educație, sănătate, asistență socială), economia locală și agricultura, starea mediului și riscurile climatice, patrimoniul cultural, precum și capacitatea administrativă a instituțiilor locale. Fiecare subcapitol oferă o analiză detaliată a situației actuale, bazată pe date statistice, observații calitative și documente relevante, acolo unde este cazul. Această abordare integrată permite corelarea între diferite domenii și identificarea unor dinamici transversale (de exemplu: legătura între migrație, ocupare și acces la servicii).

Rolul analizei pentru diagnostic este, în primul rând, acela de a furniza o bază solidă pentru formularea obiectivelor strategice și a direcțiilor de acțiune. Pe baza constatărilor prezentate, pot fi stabilite prioritățile reale de dezvoltare ale comunei Trifești, luând în considerare atât resursele și potențialul existent, cât și provocările actuale. În plus, diagnosticul este un instrument de lucru valoros pentru administrația locală, pentru mediul asociativ și pentru partenerii de dezvoltare, facilitând luarea deciziilor informate și propunerea unor proiecte coerente pentru comună.

3.1. Demografie

Capitolul 3.1 privind Demografia comunei Trifești va oferi o analiză detaliată a caracteristicilor populației locale, punând accent pe dinamica evoluției demografice și implicațiile acesteia asupra dezvoltării teritoriale. Studiul demografic reprezintă un instrument esențial pentru înțelegerea proceselor socio-spațiale care influențează structurarea teritoriului, sustenabilitatea serviciilor publice și capacitatea de regenerare a comunității.

Analiza va aborda patru subcomponente esențiale: (a) evoluția populației în ultimele decenii, cu o comparație a statisticilor de la recensaminte și pana in 2025 (b) structura populației după vârstă, sex și tip de gospodărie, cu accent pe fenomenul de îmbătrânire demografică, categoriile de populatie, distributia populatiei dupa starea civila, religia si etnie; (c) migrația internă și externă, prin identificarea fluxurilor de emigrare și mobilitate pendulară, relevante pentru planificarea serviciilor; și (d) identificarea grupurilor vulnerabile – persoane vârstnice izolate, familii cu mulți copii, persoane cu dizabilități.

Această diagnoză demografică va fi ulterior corelată cu celelalte dimensiuni ale dezvoltării teritoriale (educație, economie, infrastructură), servind drept fundament pentru planificarea strategică, prioritizarea investițiilor

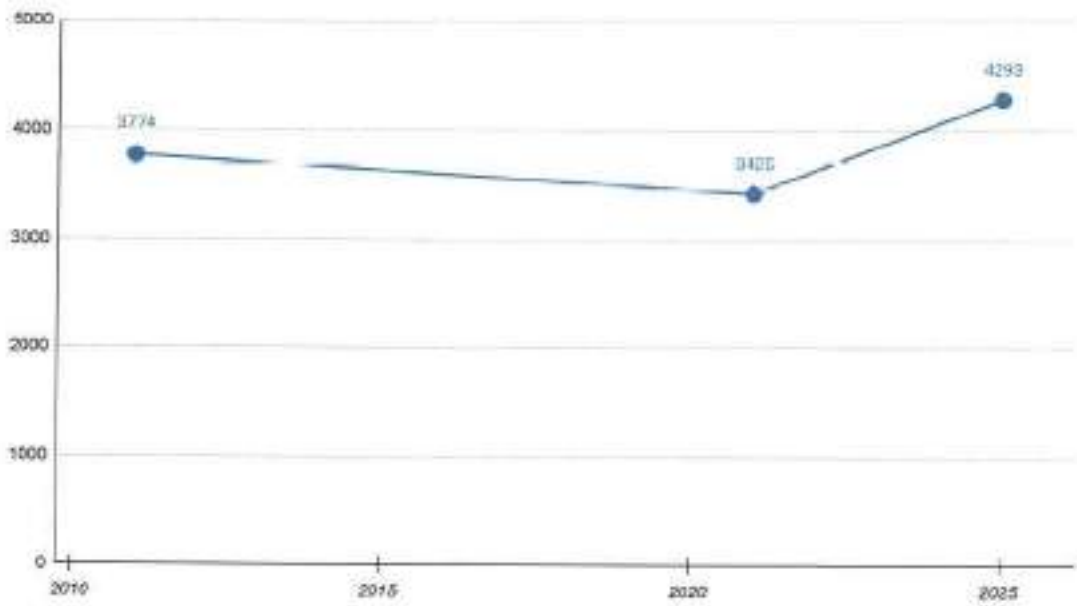
și formularea de politici integrate. Prin înțelegerea reală și actualizată a caracteristicilor populației comunei Trifești, autoritatea locală va putea adapta mai eficient măsurile de intervenție și va putea contribui la consolidarea coeziunii sociale și a capacității de reziliență a comunității.

3.1.a. Evoluția populației

Evoluția populației comunei Trifești în ultimele două decenii reflectă atât tendințele generale de dinamică demografică înregistrate la nivelul mediului rural din județul Iași, cât și particularități locale care indică o schimbare semnificativă de direcție în ultimii ani.

Potrivit datelor oficiale ale recensământului din anul 2011, comuna Trifești înregistra un total de 3774 locuitori. Ulterior, la nivelul anului 2021, estimările locale arătau o scădere cu 349 de persoane față de 2011, ceea ce reprezintă o diminuare procentuală de 9,25%, ajungandu-se la 3425 locuitori in 2021., tendință asociată cu emigrarea externă, îmbătrânirea populației și reducerea natalității.Această evoluție descendentă pare să fi fost inversată în intervalul 2021-2025, conform celor mai recente date colectate la nivel local. Astfel, în anul 2025, populația comunei Trifești este de 4293 de locuitori, ceea ce presupune o creștere semnificativă de aproximativ 25,34% față de 2021 și chiar o depășire a nivelului din 2011 cu 13,75%.

Evoluțiu Populației în Comuna Trifești

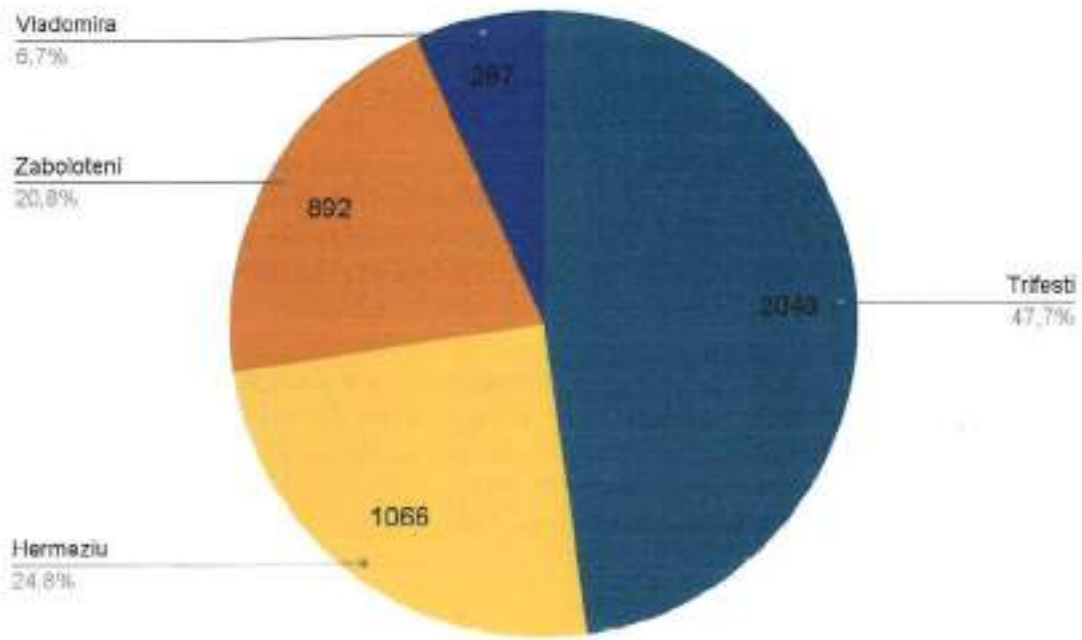

Sursa: INS și date locale de la Primăria Comunei Trifesti cu prelucrarea autorilor

Din totalul locuitorilor înregistrați în 2025, 2048 locuiesc în satul Trifești, 1066 în Hermeziu, 892 în Zaboloteni, iar 287 în Vladomira. Această redresare demografică poate fi explicată prin întoarcerea unor membri ai comunității din străinătate, atragerea de noi familii tinere și, posibil, o ajustare metodologică a

evidențelor locale în contextul unor proiecte recente de dezvoltare teritorială și actualizare cadastrală.

Distribuția populației după satele comunei Trifești

Sursa: Date locale de la Primăria Comunei Trifesti cu prelucrarea autorilor

Comparativ cu evoluția populației la nivelul județului Iași, dinamica Trifeștiului prezintă unele similitudini, dar și particularități. La nivel județean, se observă o ușoară tendință de creștere a populației în perioada recentă, în ciuda trendului general descendent înregistrat la nivel național și regional. Conform Strategiei de Dezvoltare a Județului Iași 2021-2027, populația rezidentă a județului a crescut cu 0,22% în anul 2021, iar față de anul 2018, creșterea a fost de 4,09%. De asemenea, în perioada 2020-2021, s-a înregistrat o creștere cu 6.042 locuitori, ceea ce arată o tendință stabilă de recuperare demografică. În 2022, județul Iași înregistra un total de 980.865 locuitori, menținându-se pe primul loc în regiunea Nord-Est și reprezentând 24,6% din populația regiunii și 4,46% din totalul național.

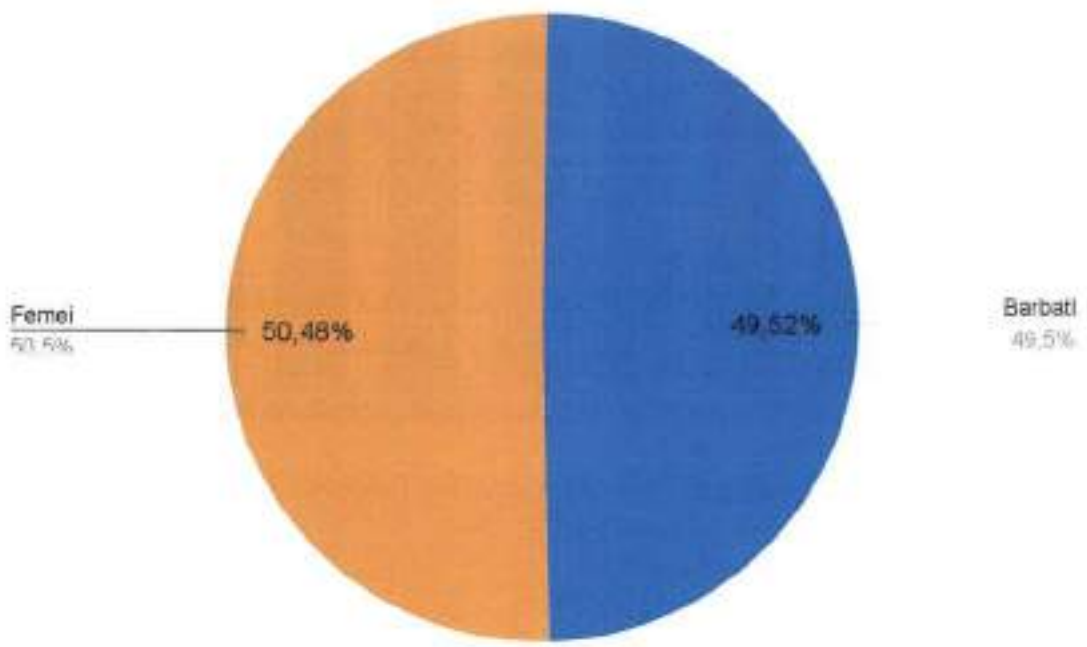
În acest context regional și județean, cazul comunei Trifești se distinge printr-un ritm mai accelerat de redresare, care depășește media județeană, sugerând un potențial local reactivat fie prin măsuri locale favorabile (investiții, infrastructură, sprijin pentru tineri), fie prin relocarea unor persoane cu legături familiale în zonă. Această evoluție recentă oferă perspective pozitive pentru planificarea strategică și pentru susținerea unor politici publice adaptate unei comunități în reconstrucție demografică.

3.1.b. Structura populației (vârstă, sex, gospodării)

Structura populației comunei Trifești, analizată din perspectiva distribuției pe sexe, indică un raport relativ echilibrat, cu un ușor avantaj numeric al populației de sex feminin în unele grupe de vârstă. Astfel, în categoria de vârstă 0-5 ani sunt înregistrați 113 copii (48 băieți și 65 fete), ceea ce sugerează un procentaj mai ridicat al fetelor în această etapă timpurie a vieții. Această tendință se menține și în grupa de vârstă 6-17 ani, unde sunt înregistrați 301 băieți și 333 fete. Cu toate acestea, la vârsta adultă (18-59 ani), se constată o inversare a balanței, cu 1.421 bărbați și 1.269 femei, ceea ce indică o concentrare masculină în segmentul populației active. La vârste înaintate, peste 60 de ani, predomină din nou femeile (469 față de 356 bărbați), fapt corelat cu speranța de viață mai mare în rândul populației feminine.

În 2025, distributia populatiei pe sexe este de 49,52% barbati și 50,48% femei, indicand o diferenta relativ redusă.

Distributia populatiei pe sexe 2025

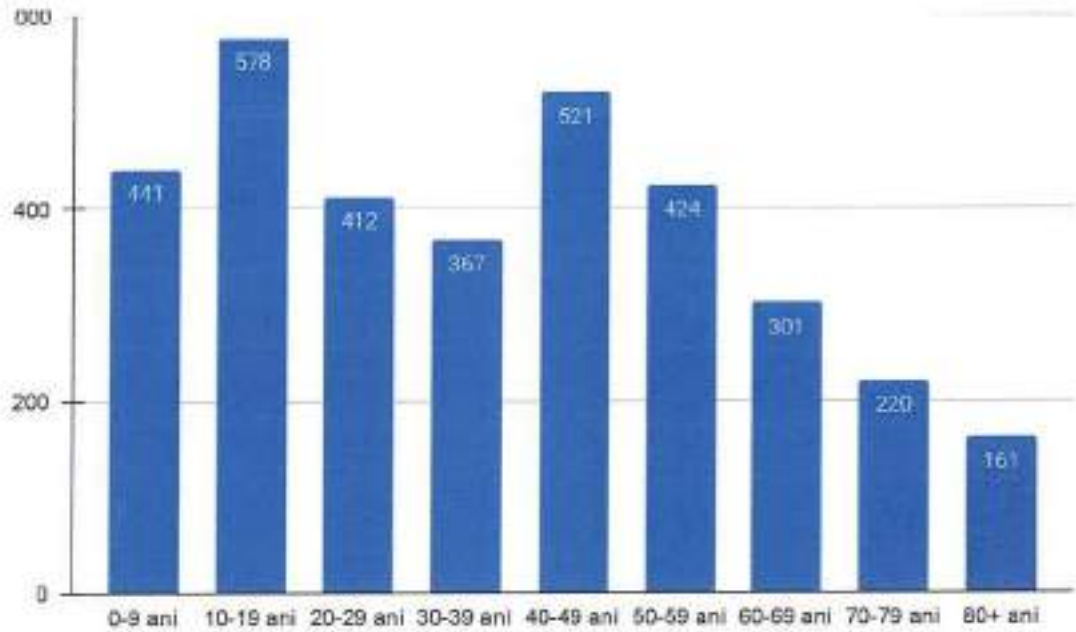

Sursa: Date locale de la Primăria Comunei Trifesti cu prelucrarea autorilor

În ceea ce privește distribuția pe grupe de vârstă, datele din anul 2025 confirmă o structură demografică relativ tânără, în linie cu observațiile formulate în anii anteriori. Comparând datele de la recensamantul din 2021 cu cele actualizate, se menține proportia ridicată a populației tinere. De exemplu, categoria de vârstă 0-9 ani reprezenta în 2021 aproximativ 12,88% din populație, procent semnificativ mai mare decât media națională de 10,4%. În

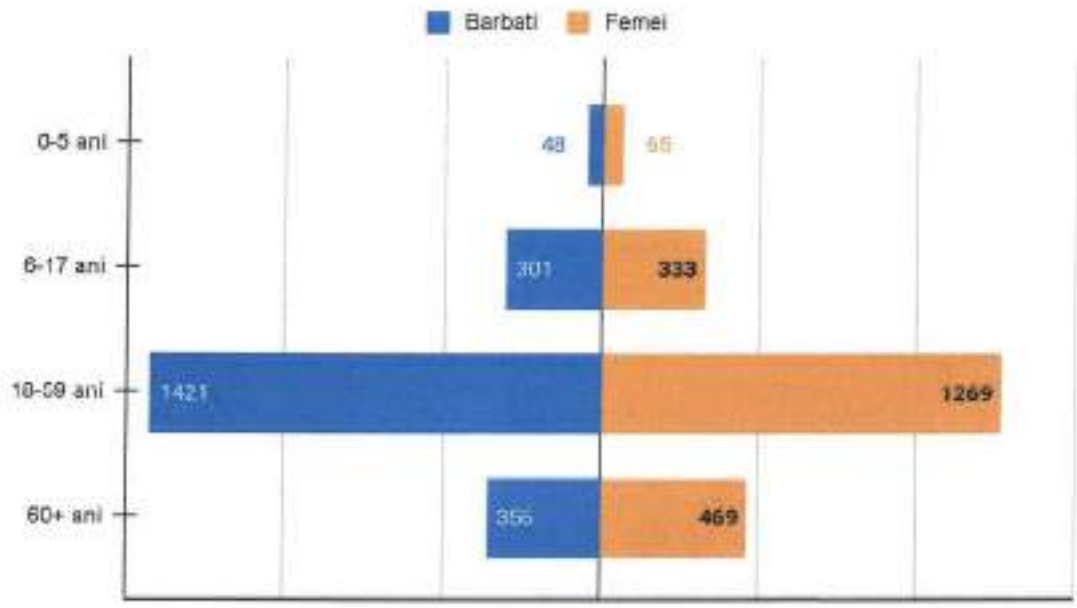
2025, această tendință se consolidează, având în vedere numărul total de 113 copii în grupa 0-5 ani, la care se adaugă segmentul 6-9 ani (inclus în grupa școlară), indicând o regenerare demografică stabilă. Structura piramidei de vârstă este favorabilă și prin faptul că persoanele sub 50 de ani reprezintă, în 2021, 67,71% din populație, comparativ cu media națională de aproximativ 60%. Acest dezechilibru pozitiv (în sensul unui „tineret demografic") indică un potențial solid de dezvoltare pe termen mediu și lung, dar și o responsabilitate crescută pentru autoritatea locală de a oferi condiții educaționale și economice favorabile păstrării acestor cohorte în interiorul comunei.

Distributia populatiei pe categorii de varsta in 2021

Sursa: Date locale de la Primăria Comunei Trifesti cu prelucrarea autorilor

Distributia populatiei pe categorii de varsta si sexe in 2025

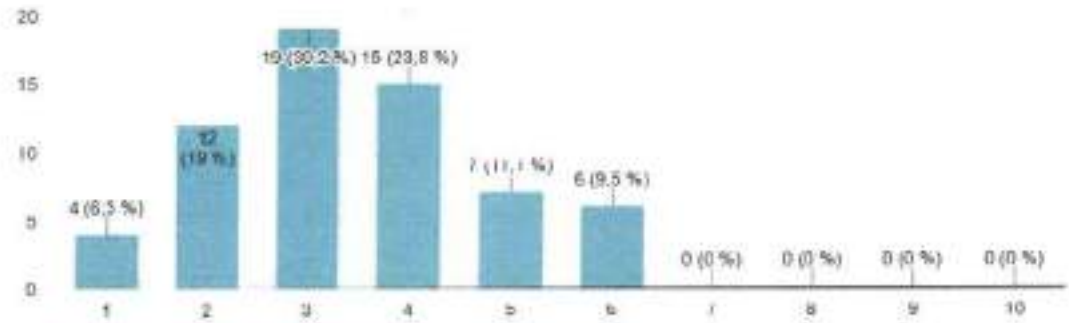
Sursa: Date locale de la Primăria Comunei Trifesti cu prelucrarea autorilor

Din perspectivă comparativă, între 2021 și 2025 se observă o stabilitate a bazei demografice tinere și o menținere a ponderii populației adulte active (20–49 ani), care cumulează peste 50% din totalul populației. Totodată, segmentul populației vârstnice (60+ ani) continuă să se situeze sub media națională (32,29% în Trifești față de 40% la nivel național în 2021), ceea ce oferă un avantaj relativ în proiecțiile de sustenabilitate ale serviciilor sociale. Cu toate acestea, creșterea numerică a segmentului 70–80+ ani reclamă o atenție sporită pentru asistența medico-socială și adaptarea infrastructurii publice la nevoile persoanelor în vârstă. În ansamblu, structura demografică a comunei Trifești, în 2025, este una favorabilă dezvoltării, cu un profil semnificativ mai tânăr decât media ruralului românesc.

Conform datelor oficiale furnizate de Primăria comunei Trifești, la nivelul anului 2025 populația rezidentă era de 4.293 persoane, repartizată în 2.051 gospodării. Aceasta indică o medie aritmetică de aproximativ 2,1 persoane pe gospodărie, un indicator care sugerează o tendință de fragmentare ușoară a unităților familiale, posibil influențată de migrație, îmbătrânirea populației sau separarea generațiilor sub același acoperiș. Totodată, acest raport reflectă un echilibru relativ între gospodăriile formate din familii nucleare și cele compuse din persoane vârstnice singure sau gospodării cu membri plecați temporar în străinătate.

Distribuția detaliată a numărului de persoane pe gospodărie, conform rezultatelor chestionarului aplicat în cadrul elaborării strategiei, oferă o imagine mai nuanțată a configurației rezidențiale din comună. Astfel, 6,3% dintre gospodării sunt compuse dintr-o singură persoană, 19% din două persoane, în timp ce ponderea cea mai mare o dețin gospodăriile formate din trei persoane (30,2%) și patru persoane (23,8%). De asemenea, 11,1% dintre gospodării au cinci membri, iar 9,5% sunt gospodării extinse, formate din șase persoane. Aceste date confirmă existența unui tipar mixt: pe de o parte, un număr semnificativ de gospodării nucleare, iar pe de altă parte, o prezență vizibilă a gospodăriilor extinse, mai ales în zonele cu profil agricol sau unde coabitarea între generații este menținută din rațiuni economice sau culturale.

Distribuția populației în gospodării după numărul de membri

Sursa: Studiu realizat de ARH ICA SRL

În anul 2021, distribuția populației comunei Trifești, județul Iași, în funcție de starea civilă evidențiază o structură socială echilibrată, cu un procent majoritar de persoane necăsătorite. Astfel, din totalul populației, 1.746 de persoane (50,98%) erau necăsătorite, în timp ce 1.606 persoane (46,89%) se aflau în relații matrimoniale. Numărul persoanelor văduve era de 337 (9,84%), reflectând în special structura demografică îmbătrânită a segmentului feminin de peste 60 de ani, iar 85 de persoane (2,48%) figurau ca fiind divorțate. Aceste date conturează o comunitate în care coabitarea familială rămâne prevalentă, dar în care se regăsesc totodată forme diverse de statut civil, influențate de dinamica socio-demografică specifică mediului rural din județul Iași.

Analiza distribuției populației din comuna Trifești în funcție de religie evidențiază un profil confesional predominant omogen, cu o majoritate covârșitoare a populației aparținând Bisericii Ortodoxe Române. Conform datelor din anul 2021, 3.081 de persoane (reprezentând 89,96% din total) se declarau ortodoxe, în timp ce 335 de persoane (9,78%) nu au oferit o informație privind apartenența religioasă, iar 4 persoane (0,12%) se identificau ca fiind de religie musulmană.

Totuși, datele colectate recent prin intermediul chestionarului aplicat în cadrul procesului participativ de elaborare a strategiei indică o pondere chiar mai ridicată a celor care se declară ortodocși, respectiv 98,4% din respondenți. Diferența poate fi explicată prin actualizarea percepției de apartenență religioasă sau printr-o mai mare disponibilitate de exprimare în cadrul consultării comunitare. Restul de 1,6% dintre respondenți au indicat că nu aderă la nicio religie, identificându-se ca atei.

Populația activă a comunei Trifești reprezintă segmentul demografic esențial pentru susținerea dezvoltării economice și funcționarea sistemelor sociale locale. Din totalul de 4.293 de locuitori înregistrați în anul 2025, 528 de persoane fac parte din populația școlară (preșcolari, elevi și liceeni), iar 572 de persoane sunt încadrate în categoria populației vârstnice (peste 65 de ani), ceea ce înseamnă că aproximativ 3.193 de persoane constituie populația activă teoretică – persoane aflate în grupa de vârstă aptă de muncă (aproximativ 74,4% din total). Această proporție ridicată sugerează un potențial economic considerabil la nivel local, însă eficiența acestui segment demografic depinde de gradul de ocupare efectivă, de nivelul de calificare, de oportunitățile de angajare disponibile și de capacitatea administrației locale de a atrage investiții și a stimula inițiativa antreprenorială.

3.1.c. Migrația populației

Migrația, atât externă cât și internă, a jucat un rol semnificativ în evoluția demografică a comunei Trifești în ultimele două decenii. Între anii 2011 și 2021, comuna a înregistrat o scădere a populației de aproximativ 9,25%, pierzând 349 de locuitori – fenomen atribuit în principal plecării masive a persoanelor active către alte regiuni sau țări în căutarea unui loc de muncă, dar și scăderii natalității și îmbătrânirii populației. Cu toate acestea, în perioada 2021–2025, se observă o inversare surprinzătoare a tendinței: populația comunei a crescut de la 3.425 la 4.293 locuitori, reprezentând o creștere de peste 25%. Această redresare demografică poate fi explicată parțial prin întoarcerea unor familii tinere din diaspora, ca urmare a oportunităților apărute la nivel local (acces la teren, infrastructură, stabilitate) și după plecarea acestora în anii 2020-2021 în străinătate în urma pandemiei COVID-19.

Totodată, datele actuale indică menținerea unui nivel important de mobilitate internațională, mai ales în rândul populației adulte active. Conform evidențelor oficiale ale Primăriei Trifești, în anul 2025 sunt înregistrați 21 de copii ai căror părinți sunt plecați în străinătate, ceea ce relevă o categorie de populație transnațională ce influențează structura gospodăriilor și contextul social local

Pe de altă parte, datele din chestionarul aplicat în cadrul procesului participativ de elaborare a strategiei evidențiază faptul că 12,6% dintre gospodării au cel puțin un membru aflat la muncă în străinătate, în timp ce 8,8% susțin că principalul lor venit este din fonduri trimise din străinătate. Această cifră confirmă prezența unui segment semnificativ al populației aflat într-o formă de

migrație temporară sau sezonieră, ceea ce influențează dinamica locală a forței de muncă, cererea de locuințe și consumul economic local. Cu toate acestea, rezultatele chestionarului arată și o atitudine preponderent favorabilă rămânerii în comunitate: 88,8% dintre respondenți au declarat că intenționează să locuiască în Trifești în următorii cinci ani, în timp ce doar 5% au exprimat intenția de a se muta definitiv în altă localitate, iar 6,2% sunt indecișI. Această opțiune majoritară pentru stabilitate locală reprezintă un semnal pozitiv pentru administrația publică, indicând o fereastră de oportunitate pentru consolidarea capitalului uman.

3.1.d. Populații vulnerabile

În comuna Trifești, populațiile vulnerabile reprezintă o componentă semnificativă a comunității locale, care necesită atenție constantă din partea administrației publice și a serviciilor sociale. Conform datelor furnizate de autoritatea locală, la nivelul anului 2025 se înregistrau 109 persoane cu dizabilități, categoria cel mai frecvent asociată cu nevoia de sprijin medical, social și de accesibilitate în spațiile publice. De asemenea, 21 de copii se află în situația de a avea părinți plecați în străinătate, aspect dificultat anterior în contextul migrației, ceea ce presupune nevoia unor mecanisme comunitare de protecție, monitorizare și susținere psihoeducațională. În evidențele locale figurează și 9 copii aflați în plasament familial, în timp ce 193 de familii sunt identificate ca fiind în risc social sau fără venituri stabile. Acest tablou este completat de 133 de familii beneficiare ale venitului minim garantat, 121 de familii care primesc alocație de susținere și nu mai puțin de 645 de gospodării care solicită ajutor pentru încălzirea locuinței, un indicator indirect al precarității economice sezoniere.

În completarea datelor administrative, rezultatele chestionarului aplicat populației în cadrul consultării publice oferă o perspectivă subiectivă, dar revelatoare, asupra percepției vulnerabilității. La întrebarea privind existența în gospodăria proprie a unor persoane aflate în situație de risc social sau care ar avea nevoie de sprijin specializat, doar 16,3% dintre respondenți au răspuns afirmativ. Dintre aceștia, 10% au menționat prezența copiilor aflați în situații de risc, 15% au indicat persoane cu dizabilități, iar 13,8% au declarat că în gospodărie trăiesc persoane vârstnice dependente sau familii cu venituri reduse. Diferența dintre percepția subiectivă a locuitorilor și datele obiective din evidențele instituționale sugerează fie o reticență în recunoașterea statutului de vulnerabilitate, fie o neinformare asupra criteriilor oficiale de încadrare, aspecte care indică nevoia de campanii de informare și de consolidare a încrederii în serviciile sociale disponibile la nivel local.

3.2. Infrastructură și utilități

Dezvoltarea infrastructurii și a rețelelor de utilități publice reprezintă un pilon esențial în consolidarea unei comunități moderne, funcționale și atractive pentru cetățeni, investitori și vizitatori. În comuna Trifești, infrastructura locală a cunoscut o evoluție progresivă în ultimii ani, prin investiții susținute în drumuri,

rețele edilitare și iluminat public, precum și prin deschiderea către digitalizare și extinderea serviciilor de comunicații.

Capacitatea de a furniza servicii de utilitate publică în mod sigur, constant și echitabil este strâns legată de calitatea infrastructurii tehnico-edilitare existente. Prin urmare, continuarea modernizării acesteia rămâne o direcție prioritară pentru administrația locală. Extinderea accesului la drumuri modernizate, rețele de apă, canalizare, electricitate, gaze naturale, precum și asigurarea unui iluminat public eficient și a unui cadru de conectivitate digitală adecvat sunt elemente-cheie pentru asigurarea confortului populației și susținerea dezvoltării economice locale.

În cazul comunei Trifești, infrastructura de bază reflectă atât progrese înregistrate în ultimii ani prin proiecte locale sau județene, cât și o serie de dezechilibre teritoriale și deficiențe care necesită intervenții strategice. Disparitățile între satele componente, nivelul redus de modernizare al unor rețele, lipsa conectivității între zonele locuite și infrastructura regională, precum și vulnerabilitatea față de schimbările climatice sunt doar câteva dintre provocările structurale care trebuie abordate în mod coerent și integrat.

Strategia de dezvoltare locală propune o abordare care integrează investițiile în infrastructura tehnico-edilitară cu cele din domeniul serviciilor publice, al eficienței energetice și al digitalizării. Se urmărește modernizarea, extinderea și adaptarea rețelelor publice la nevoile reale ale populației, cu accent pe incluziune teritorială, sustenabilitate și corelare cu documentele de planificare strategică județene și regionale.

Prezentul capitol analizează starea infrastructurii rutiere și de transport, situația rețelelor de utilități, a iluminatului public și a serviciilor de comunicații, oferind o imagine de ansamblu asupra nivelului actual de echipare a teritoriului comunei. Informațiile prezentate vor sta la baza formulării unor măsuri concrete, care să sprijine o dezvoltare coerentă, sustenabilă și orientată către creșterea calității vieții în toate satele componente ale comunei Trifești.

3.2.a. Drumuri și transport

Infrastructura de drumuri și sistemul de transport constituie coloana vertebrală a mobilității și dezvoltării teritoriale a unei comunități. Accesibilitatea rutieră determină nu doar calitatea vieții locuitorilor, ci și atractivitatea zonei pentru investiții, turism și dezvoltare economică. În comunele rurale, precum Trifești, rețeaua de drumuri locale și județene este esențială pentru conectarea satelor între ele și cu centrul de comună, dar mai ales pentru legătura cu centrele urbane majore, în special municipiul Iași.

Transportul public și infrastructura rutieră trebuie analizate în strânsă corelație, întrucât calitatea drumurilor influențează direct accesul la educație, servicii medicale, locuri de muncă și alte facilități. Totodată, lipsa trotuarelor, a stațiilor amenajate sau a pistelor pentru biciclete afectează siguranța și confortul deplasărilor locale. În acest context, identificarea nevoilor reale ale populației și

corelarea lor cu investițiile în transport sunt pași fundamentali pentru o dezvoltare coerentă și sustenabilă a comunei.

Prezentul subcapitol analizează starea actuală a infrastructurii rutiere și a transportului public în comuna Trifești, evidențiind problemele, nevoile exprimate de populație și direcțiile posibile de modernizare.

Sursa: Date locale de la Primăria Comunei Trifesti cu prelucrarea autorilor

Comuna Trifești, situată în nord-estul județului Iași, beneficiază de o poziționare strategică în apropierea axelor rutiere regionale, dar fără a avea în prezent o legătură directă cu frontiera de est. Infrastructura de transport joacă un rol esențial în conectivitatea internă a comunei, în mobilitatea populației și în accesul la servicii, piețe și oportunități economice.

Teritoriul comunei Trifești este traversat de două artere rutiere de importanță județeană și națională, care asigură conectivitatea localității atât în relație cu municipiul Iași, cât și cu municipiul Rădăuți-Prut. Principalul traseu rutier care traversează comuna pe o distanță de aprox. 8,1 km este Drumul Național DN 24C, care leagă municipiul Iași de punctul de frontieră Rădăuți-Prut, având o lungime totală de aproximativ 140 km. Traseul asigură o legătură strategică în direcția nord-estică, făcând parte din rețeaua națională de drumuri cu rol de acces transfrontalier. În intravilanul comunei Trifești, DN 24C traversează satele Trifești și Zaboloteni, prezentând o stare tehnică bună: este asfaltat, iluminat public în mod corespunzător, dispune de acostamente funcționale și are un profil rutier adaptat traficului existent.

Totuși, un aspect problematic îl constituie absența trotuarelor pietonale continue de-a lungul acestui traseu, întrucât circulațiile pietonale nu sunt alipite drumului, fiind separate de zona carosabilă prin zone verzi cu rol de siguranță. Deși această soluție contribuie la protejarea pietonilor, lipsa de continuitate a acestor trasee – prin întreruperi sau lipsa completă a amenajărilor – afectează negativ siguranța și mobilitatea pietonală, în special pentru copii, vârstnici și persoanele cu mobilitate redusă.

Al doilea traseu rutier de importanță este Drumul Județean DJ 249, care leagă satele Trifești, Hermeziu și Vladomira. Tronsonul de aproximativ 8.0 km, aflat pe teritoriul comunei este asfaltat și se află într-o stare tehnică satisfăcătoare, contribuind la conectivitatea intracomunală și la accesul către zone agricole sau resurse naturale locale. În prezent, DJ 249 este discontinuu, întrucât porțiunea dintre localitățile Vladomira și Șendreni este întreruptă, drumul continuându-și traseul dincolo de Șendreni, prin localitatea Sculeni, unde intersectează Drumul European E58 – una dintre cele mai importante axe rutiere din regiunea de nord-est, care face legătura cu vama Sculeni. Ulterior, DJ 249 se racordează la DN 28, în apropierea localității Gorban. Inițial, DJ 249 lega DN 24C (în zona localității Trifești) de Sculeni și Ungheni. În 2015, CJ a declasificat un prim segment în drum comunal, între Șendreni și Sculeni, și l-a trecut în domeniul public al comunei Victoria. Între Sculeni și Bosia e doar pământ bătătorit. Practic, doar capetele au mai rămas cu adevărat „județene", între Trifești-Hermeziu-Vladomira, respectiv între Bosia și Ungheni. DJ 249 este în curs de amenajare ca drum național pe un segment de câțiva kilometri – cel care va lega viitorul pod rutier de la Ungheni de rețeaua rutieră a României, până când va fi gata A8, la care va fi racordat ulterior.

Deși în prezent DJ 249 are o relevanță redusă la nivel regional, posibilitatea reabilitării și conectării sale pe întreg traseul ar putea transforma această arteră într-un culoar secundar valoros de mobilitate între localități riverane Prutului și zonele economice și de tranzit din județul Iași. Această intervenție ar avea un impact semnificativ asupra conectivității zonei de nord-est a comunei și asupra deschiderii către rețelele majore de transport transfrontalier.

Accesul în comună se face și prin intermediul drumului comunal DC7, conform datelor furnizate de Primăria comunei Trifești. Drumul comunal DC7 se leagă cu drumul național DN24.

Rețeaua extinsă de străzi comunale (aprox.2.8 km) și sătești sau de exploatare (aprox 52 km) asigură accesibilitatea locatarilor, având o situație neuniformă: unele străzi sunt asfaltate și în stare bună, în timp ce altele sunt doar pietruite sau nemodernizate, cu probleme de accesibilitate în condiții meteorologice nefavorabile. Lipsa trotuarelor, a infrastructurii pentru biciclete și a unei semnalizări rutiere coerente contribuie la un nivel scăzut de siguranță rutieră, în special în satele dens populate sau în apropierea școlilor și instituțiilor publice.

În ceea ce privește starea străzilor, în prezent există un număr semnificativ de străzi asfaltate, în principal în zonele centrale ale satelor:

- Vladomira: Str. Principală, Str. Pescarilor
- Hermeziu: Str. Costache Negruzzi, Str. Spre Dig, Str. Prutului, Str. Din Sus
- Trifești: Str. Damache, Str. Conacului, Str. Morii, Str. Energiei, Str. Bazarului, Str. Canton, Str. Cimitirului
- Zaboloteni: Str. Principală, Str. Moșie, Str. Veseliei, Str. Școlii, Str. Păuleni

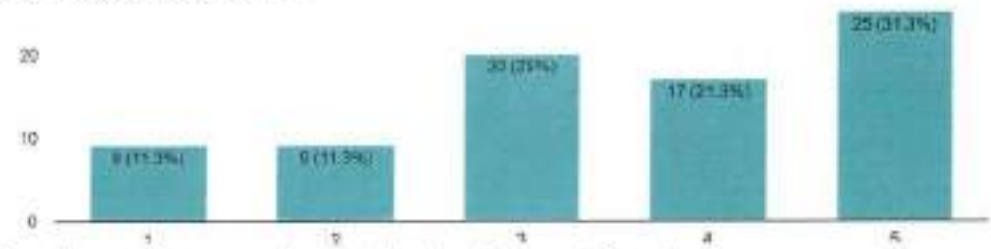
Pe lângă acestea, rețeaua locală include o serie extinsă de străzi pietruite, distribuite în toate satele componente:

- Vladomira: Str. Hățașului
- Hermeziu: Str. Bălții, Bujorilor, Cazacului, Cimitirului, Cucului, Durducului, Grădina Boierească, Iacob Negruzzi, Pădure, Parcului, Plopilor, Rozelor, Salcâmului, Stupinei, Verii
- Trifești: Str. Belșug, Biserica Veche, Bisericii, Canoasa, Clopoțelului, Cot Damache, Ghiocelului, Hotar Damache, Iris, Irodului, Izlazului, Izvor, Păcii, Primăverii, Șesului, Spinii lui Vodă, Tineretului, Toz, Văii
- Zaboloteni: Str. Agricultorilor, Arinului, Cabo, Ciupercilor, Holm, La Izlaz, Meșteșugari, Moșiei, Pescarilor, Potcoava, Prutului, Răsăritului, Secundară, Sudului, Viei

Această diferențiere reflectă un grad inegal de dezvoltare infrastructurilu între satele componente, dar și în interiorul fiecărei localități. Zonele periferice sau cu funcție predominant agricolă sunt cele mai afectate de lipsa modernizării, fapt care influențează negativ atât mobilitatea rezidenților, cât și accesul serviciilor de urgență, transportului de marfă sau activităților economice locale.

Dirijarea circulației în comuna Trifești se realizează prin intermediul indicatoarelor și marcajelor rutiere.

Percepția locuitorilor comunei Trifești asupra stării infrastructurii rutiere este una mixtă, reflectând atât progresele înregistrate în ultimii ani în asfaltarea și pietruirea unor artere locale, cât și persistentele probleme legate de calitatea, accesibilitatea și uniformitatea rețelei de drumuri. La întrebarea privind **starea drumurilor din zona în care locuiesc**, media notelor acordate a fost de **3,5/5**, indicând o evaluare generală relativ favorabilă, dar cu diferențe notabile între diversele sate și zone.

Distribuția răspunsurilor evidențiază această polarizare:

- **22,6%** dintre respondenți au evaluat starea drumurilor cu nota **1** sau **2**, exprimând nemulțumire profundă în zonele cu infrastructură precară sau neamenajată;
- **25%** au oferit nota **3**, ceea ce indică o percepție de infrastructură „acceptabilă, dar perfectibilă";
- **21,3%** au apreciat starea drumurilor cu nota **4**, iar **31,3%** au acordat **nota maximă (5/5)**, în special în zonele cu străzi recent modernizate sau bine întreținute.

Această variație semnificativă între percepții reflectă realitatea fragmentată a infrastructurii rutiere din comună, unde modernizarea s-a făcut etapizat, iar multe străzi secundare sau periferice rămân în stare neamenajată.

În ceea ce privește prioritățile exprimate de comunitate, rezultatele indică o cerere accentuată pentru investiții în infrastructura de bază, dar și o deschidere spre soluții moderne de mobilitate:

- **73,8%** dintre respondenți au indicat **drumurile asfaltate sau pietruite** drept cea mai importantă categorie de infrastructură care necesită îmbunătățiri;
- **60%** doresc realizarea de **trotuare și alei pietonale**, semnalând nevoia de siguranță și accesibilitate pentru pietoni, în special în proximitatea școlilor, bisericilor și instituțiilor publice;
- Alte priorități semnificative sunt: **extinderea iluminatului public (42,5%)**, **accesul la transport public regulat (41,3%)**, **piste pentru biciclete (28,7%)** și **stații de autobuz modernizate (25%)**.

Comuna Trifești beneficiază de un grad limitat de acces la rețelele de transport public, în principal prin curse regulate de microbuze care leagă localitatea de municipiul Iași, cu opriri intermediare în comunele învecinate. Totuși, **acoperirea rețelei de transport public este redusă**, frecvența curselor este scăzută, iar unele sate componente, în special cele aflate la periferia comunei (ex. Hermeziu, Zaboloteni), sunt **insuficient deservite** sau chiar izolate din punct de vedere al mobilității colective.

Transportul public intercomunal este realizat în special prin operatori privați care asigură legătura cu Iașiul, centrul regional de polarizare. Cu toate acestea, orarul curselor este dezechilibrat, cu o concentrare a plecărilor dimineața și o ofertă redusă în cursul după-amiezii sau seara, ceea ce limitează accesul locuitorilor la locuri de muncă, servicii educaționale, medicale sau administrative din oraș.

Comuna Trifești este deservită în prezent de trei trasee județene de transport public care asigură legătura cu municipiul Iași: traseele 045, 047 și 048. Aceste rute oferă locuitorilor un grad de accesibilitate minim funcțional către centrul urban, dar cu frecvență limitată și distribuție inegală pe teritoriul comunei.

- Traseul 045: Iași – Hermeziu: Acest traseu deservește satul Hermeziu cu trei curse zilnice, valabile în toate zilele săptămânii, cu o durată de o oră și

40 de minute. Plecările din Iași au loc la orele 08:00, 14:00 și 17:30, iar sosirea în Hermeziu este estimată la 09:20, 15:20 și 18:50. Din Hermeziu, plecările spre Iași sunt programate la 05:30, 10:00 și 15:30. Linia este operată cu un microbuz de 19 locuri, capacitate insuficientă pentru orele de vârf, iar programul nu este adaptat corespunzător pentru navetiști sau elevi.

- Traseul 047: Iași – Trifești – Bivolari: Este cel mai frecventat traseu al comunei, cu șase curse zilnice spre și dinspre Iași, dintre care patru în timpul săptămânii și două în weekend. Plecările din Iași sunt la orele 06:45, 10:45, 12:15, 15:20, 16:00 și 18:30, iar din Trifești spre Iași la 05:41, 06:51, 10:11, 13:11, 17:14 și 19:44. Este operat cu un autobuz de 24 locuri și un microbuz de 17 locuri, dar chiar și cu această combinație, capacitatea poate fi depășită, mai ales în intervalele de dimineață și seară.
- Traseul 048: Iași – Zaboloteni –: Acest traseu deservește satul Zaboloteni și este disponibil în toate zilele săptămânii, cu șase curse dus-întors. Plecările din Iași sunt la orele 06:15, 10:15, 14:00, 15:40, 17:30 și 20:00, iar din Zaboloteni la 04:56, 06:56, 08:46, 12:26, 16:11 și 18:41. Este operat cu două microbuze de 19 locuri, fiind una dintre cele mai echilibrate rute ca frecvență, dar cu limitări în ceea ce privește capacitatea și intervalele orare pentru activități profesionale sau educaționale.

Deși transportul public este prezent în comună, accesul nu este uniform pentru toate satele: satul Vladomira, de exemplu, nu beneficiază de niciun traseu existent. Capacitatea mijloacelor de transport este redusă, iar orarul actual nu acoperă adecvat nevoile de navetă zilnică, în special pentru elevi, lucrători sau persoane vârstnice care au nevoie de acces la servicii medicale și administrative în Iași.

În cadrul noului Program de transport public județean elaborat de Consiliul Județean Iași, sunt prevăzute două trasee noi care vor îmbunătăți substanțial conectivitatea comunei:

- Traseul GIT8: Iași – Trifești – Vladomira, care va asigura pentru prima dată o conexiune directă a satului Vladomira cu Iașul și cu centrul de comună. Acest traseu va reduce izolarea acestei localități și va contribui la mobilitatea generală a comunei.
- Traseul GIT9: Iași – Bivolari – Tabăra, care, deși nu traversează direct comuna Trifești, poate avea efecte indirecte prin crearea unei rețele regionale mai dense, care să permită conexiuni mai rapide între comunele vecine și centrul urban.

Prin aceste completări, rețeaua de transport public a comunei Trifești va deveni mai echitabilă și eficientă, susținând mobilitatea locuitorilor, accesul la educație și locuri de muncă, dar și coeziunea teritorială a tuturor satelor componente.

În cadrul chestionarului adresat populației, **41,3%** dintre respondenți au declarat că doresc **acces extins la transport public regulat**, iar **27,5%** au

selectat **investițiile în transportul public local** drept una dintre cele 3 priorități urgente în infrastructura comunei. Aceste procente reflectă nevoia acută pentru:

- Creșterea frecvenței și acoperirii transportului public;
- Modernizarea stațiilor de așteptare, în special prin asigurarea de adăposturi, bănci, iluminat și afișaj informativ;
- Corelarea transportului public cu programul instituțiilor de învățământ și muncă, pentru a deservi eficient navetiștii;
- Asigurarea transportului pentru grupuri vulnerabile – elevi, persoane vârstnice sau fără autoturism personal – care sunt dependente de acest serviciu.

În ceea ce privește prioritățile exprimate de comunitate, când au fost rugați să aleagă maximum trei investiții prioritare în infrastructură, respondenții au plasat pe primele locuri **modernizarea drumurilor** – cu **66,3% din opțiuni**, în timp ce opțiunea **transportul public local** a fost aleasă de **27,5%** dintre participanți.

Aceste rezultate validează concluzia conform căreia, dincolo de proiectele deja realizate, modernizarea completă a infrastructurii rutiere locale și extinderea soluțiilor de mobilitate (inclusiv transport public, alei pietonale și iluminat public) reprezintă așteptări puternice și concrete ale comunității. Ele trebuie asumate ca direcții strategice în dezvoltarea locală a comunei Trifești pentru perioada următoare.

3.2.b. Rețele de apă, canalizare, energie, gaz

Accesul la rețele de utilități publice – alimentare cu apă potabilă, canalizare, energie electrică și gaze naturale – reprezintă o componentă fundamentală a infrastructurii locale și o condiție esențială pentru asigurarea unui trai decent, sustenabil și sigur pentru locuitorii comunei Trifești. Nivelul de echipare tehnico-edilitară influențează nu doar confortul cotidian, ci și potențialul de dezvoltare economică, atractivitatea localității pentru investiții, sănătatea publică și protecția mediului.

În ultimii ani, în comuna Trifești au fost realizate investiții importante pentru extinderea și modernizarea rețelelor de apă și electricitate, iar procesul de racordare a gospodăriilor continuă în funcție de resursele disponibile și de prioritățile locale. De asemenea, canalizarea menajeră și alimentarea cu gaze naturale rămân domenii în care sunt necesare intervenții suplimentare, atât în ceea ce privește extinderea rețelelor, cât și modernizarea capacităților existente.

Prin această strategie, comuna își propune să valorifice oportunitățile de finanțare disponibile și să planifice coerent dezvoltarea rețelelor de utilități, astfel încât toți cetățenii, indiferent de zona în care locuiesc, să beneficieze de servicii publice esențiale la standarde europene. Analiza de față prezintă

situația actuală a rețelelor edilitare și identifică principalele direcții de acțiune pentru perioada următoare.

Sursa: Planul de Dezvoltare al Sistemului Național de Transport (SNT) Societatea Națională de Transport Gaze Naturale- magistrale propuse-

3.2.c. Acces digital si comunicatii

Accesul la servicii digitale și rețele de comunicații stabile și rapide a devenit o componentă esențială a vieții moderne, influențând educația, serviciile publice, economia locală și incluziunea socială. În mediul rural, conectivitatea digitală este un element-cheie pentru reducerea decalajelor față de zonele urbane și pentru facilitarea accesului la oportunități economice, administrative și culturale.

În comuna Trifești, acoperirea cu semnal de telefonie mobilă și internet este parțial satisfăcătoare, dar prezintă în continuare discontinuități în anumite zone și dificultăți legate de calitatea serviciului, viteza de transfer sau lipsa infrastructurii de fibră optică în toate satele. Pandemia COVID-19 a accentuat nevoia de conectivitate fiabilă, în special pentru educație online și servicii administrative digitale.

În comuna Trifești, infrastructura digitală a înregistrat progrese semnificative în ultimii ani, iar datele colectate prin chestionarul adresat populației confirmă acest trend pozitiv.

Peste 92% dintre gospodării dispun de acces la internet în locuință, iar 79,5% beneficiază de conexiune fixă (fibră optică sau ADSL), ceea ce indică o acoperire digitală bună la nivel local. Calitatea serviciului de internet fix este apreciată de 70% dintre respondenți cu note de 4 și 5, iar semnalul de telefonie mobilă este considerat satisfăcător de 57,5%, deși există în continuare zone cu recepție slabă, semnalate de locuitori.

Gradul de utilizare a tehnologiei este ridicat: 96,3% folosesc frecvent smartphone-ul, iar peste 40% utilizează laptopuri sau computere, în timp ce peste 12% utilizează tablete. Internetul este folosit în principal pentru comunicare (WhatsApp, Facebook – 96,3%), dar și pentru informare (știri – 75%), administrație publică (46,3%), educație (45%) sau servicii bancare (28,8%).

În același timp, există o nevoie clar exprimată pentru creșterea competențelor digitale în rândul populației, mai ales în cazul persoanelor vârstnice sau fără experiență digitală – 58,8% dintre respondenți susțin necesitatea unui program gratuit de formare digitală.

Interesul pentru digitalizarea administrației locale este ridicat: peste 76% ar utiliza servicii online pentru depunerea cererilor și actelor, 77,5% pentru plata taxelor și impozitelor, iar 62,5% pentru obținerea de avize sau certificate. Accesul la informațiile publice este în prezent realizat în special prin rețelele sociale. Facebook este principala sursă pentru 78,8% dintre respondenți, în timp ce site-ul primăriei este utilizat de 43,8%, dar este perceput ca fiind incomplet și dificil de utilizat.

Respondenții au semnalat dorința pentru un portal modern și funcțional, dar și pentru crearea unei platforme online de exprimare a propunerilor, sesizărilor și ideilor, inclusiv sub formă anonimă. Se remarcă și aprecieri față de deschiderea recentă a administrației către comunicarea digitală, în special prin implicarea directă a primarului în mediul online.

Astfel, comuna Trifești se află într-o poziție favorabilă din perspectiva conectivității digitale, însă dezvoltarea unei administrații digitale eficiente și creșterea incluziunii digitale prin educație rămân priorități esențiale pentru perioada următoare.

3.3. Servicii publice

Capitolul 3.3 privind Serviciile publice în comuna Trifești își propune să analizeze în mod integrat capacitatea localității de a răspunde nevoilor sociale esențiale ale populației prin infrastructură, personal, dotări și politici funcționale în domeniile educației, sănătății și asistenței sociale. Calitatea, accesibilitatea și adaptabilitatea acestor servicii sunt indicatori fundamentali ai nivelului de trai și ai dezvoltării teritoriale sustenabile, influențând în mod direct gradul de satisfacție al locuitorilor, coeziunea comunitară și capacitatea de atracție și retenție a populației tinere și active.

Analiza va aborda trei dimensiuni complementare ale sistemului public local: (a) infrastructura educațională – cu accent pe distribuția, starea fizică,

dotarea și funcționalitatea școlilor și grădinițelor, precum și pe programele de sprijin și incluziune educațională pentru copiii din familii vulnerabile sau cu părinți plecați în străinătate; (b) sistemul de sănătate local – prin evaluarea accesului populației la servicii medicale de bază, existența personalului medical și a infrastructurii corespunzătoare; și (c) serviciile sociale – în special sprijinul acordat grupurilor vulnerabile, capacitatea instituțională a primăriei de a gestiona intervenții sociale și colaborarea intersectorială.

Această diagnoză va fi pusă în legătură cu tendințele demografice, gradul de dezvoltare economică și politicile locale de incluziune, pentru a identifica nevoile urgente, disfuncționalitățile sistemice, dar și oportunitățile de investiție în infrastructura publică și resursele umane aferente. Rezultatele vor constitui o bază solidă pentru definirea direcțiilor strategice în capitolele următoare, în vederea creșterii calității serviciilor publice și a echității în accesul la acestea pentru toți locuitorii comunei Trifești.

3.3.a. Educație

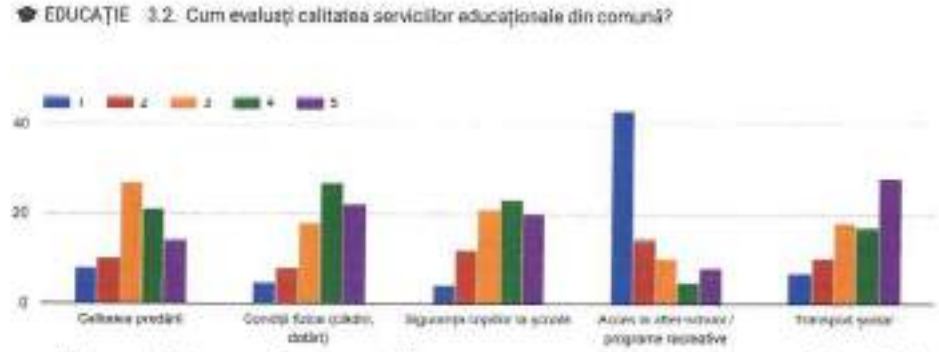
Analiza infrastructurii educaționale din comuna Trifești evidențiază existența unui sistem organizat pe centrele școlare principale, corespunzătoare localităților componente: Trifești, Hermeziu, Zaboloteni. Conform datelor furnizate de Primăria comunei Trifești, rețeaua educațională este constituită din: Școala Gimnazială "Iacob Negruzzi" Trifești (cu corpuri de clădire în satul Trifești și în Hermeziu), Școala Primară și Gimnazială Hermeziu, Școala Primară Zaboloteni și Grădinița cu Program Normal Trifești (GPN). Distribuția unităților acoperă toate satele, cu excepția satului Vladomira, unde nu există nicio formă instituționalizată de educație preșcolară sau școlară.

Numărul total de elevi înscriși în anul 2025 este de 528, repartizați astfel: 303 elevi la Școala Gimnazială Trifești (incluzând și cei din corpul Hermeziu pentru clasele V-VIII), 79 la Școala Gimnazială Hermeziu (clase primare și grădiniță), 69 la Școala Primară Zaboloteni (grădiniță și clase I-IV) și 77 la GPN Trifești (preșcolari și o clasă I). Distribuția elevilor pe cicluri de învățământ evidențiază o concentrare majoră în ciclul gimnazial din Trifești (203 elevi), urmat de ciclurile primare din celelalte localități. Această repartiție reflectă atât structura demografică a comunei, cât și accesibilitatea geografică la instituțiile școlare.

Resursa umană didactică este formată din 39 cadre didactice, ceea ce corespunde unui raport aproximativ de 13,5 elevi per cadru didactic, o valoare care se încadrează în standardele acceptabile pentru mediul rural. Personalul auxiliar și nedidactic este format din 9 persoane, dintre care 3 sunt angajați în activități administrative și 6 în funcții de întreținere și sprijin (conform datelor primite de la primărie). Acest raport poate sugera o subdimensionare ușoară a personalului auxiliar în raport cu complexitatea și vechimea infrastructurii educaționale, în special în unitățile care necesită întreținere sporită. Proporția ridicată a gospodăriilor cu copii în ciclurile preuniversitare confirmă nevoia de investiții în învățământul local. Mai ales școala primară și grădinița trebuie să

rămână priorități, dar și sprijinul pentru elevii navetiști către licee din alte localități este esențial.

Distribuția sălilor de clasă relevă o rețea funcțională, dar fragmentată. În total, comuna dispune de 22 săli de clasă: 7 în corpul A al Școlii Trifești, 8 în corpul B, 2 la Hermeziu (corpul A), 4 la Hermeziu (corpul B – clădire restaurată) și 5 în Zaboloteni. În ceea ce privește dotările specializate, sunt funcționale 3 laboratoare în Trifești (corp A), un singur teren de sport și sunt puse la dispoziție 25 de calculatoare funcționale. Aceste dotări sunt distribuite inegal și reflectă resurse tehnologice mai limitate în unitățile din Hermeziu și Zaboloteni.

Una dintre cele mai frecvent menționate nevoi în rândul populației comunei Trifești este dezvoltarea unor servicii educaționale complementare școlii, în special programe after-school și activități recreative structurate pentru copii și tineri. Potrivit rezultatelor chestionarului, 55% dintre respondenți au indicat explicit necesitatea acestor servicii, plasându-le printre cele mai importante măsuri de sprijin pentru educație. Această cerere reflectă o realitate dublă:

Pe de o parte, mulți părinți au program de muncă extins, fiind nevoiți să își lase copiii nesupravegheați după orele de școală, ceea ce ridică probleme de siguranță, alimentație, studiu și dezvoltare emoțională;

Pe de altă parte, școlile din comună nu oferă, în prezent, suficiente alternative educaționale sau recreative după încheierea programului formal, iar accesul la activități extracurriculare (culturale, sportive, artistice) este extrem de limitat.

Programele after-school, combinate cu centre de zi sau cluburi educaționale, ar putea asigura: sprijin pentru efectuarea temelor, hrană caldă și supraveghere adecvată, activități educaționale informale (lectură, limbi străine, IT), activități sportive, creative sau de socializare. Nevoia este și mai presantă în rândul copiilor proveniți din familii vulnerabile, pentru care aceste servicii ar contribui semnificativ la reducerea abandonului școlar, creșterea performanțelor educaționale și integrarea socială.

În plus, lipsa unor astfel de activități extracurriculare a fost semnalată și în răspunsurile libere, unde părinții exprimă preocuparea că „nu există activități

pentru copii" sau că „educația trebuie să continue și în afara școlii". Această nevoie este strâns legată de lipsa spațiilor amenajate pentru tineri (centre culturale, săli de sport funcționale, biblioteci moderne etc.).

Din perspectiva stării fizice a infrastructurii educaționale, se constată o vechime considerabilă a clădirilor. Cele mai vechi clădiri școlare sunt în Hermeziu (corp B, construit în 1886 și restaurat în 2022) și Zaboloteni (corp A, construit în 1916), urmate de Hermeziu – corp A (1953) și Trifești – corp B (1954). Corpul A al Școlii Trifești, construit în 1972, este singura unitate marcată oficial ca având nevoie de renovare.

Din punctul de vedere al acoperirii teritoriale, satul Trifești este principalul pol educațional al comunei, concentrând în mod proporțional cele mai multe cadre didactice, cele mai multe săli de clasă și cele mai multe funcționalități auxiliare (laboratoare, calculatoare, microbuz școlar). În Hermeziu, rețeaua este fragmentată între trei corpuri, ceea ce implică riscuri funcționale și logistice. Zaboloteni beneficiază de o școală construită relativ recent (2004), dar grădinița funcționează într-o clădire mai veche de un secol, fără necesități declarate de renovare, dar care ridică semne de întrebare privind siguranța și eficiența energetică.

Transportul școlar este asigurat de un singur microbuz, aflat în custodia primăriei. Această dotare este considerată insuficientă în raport cu dispersia geografică a elevilor, mai ales pentru cei care trebuie transportați zilnic la Școala Gimnazială din Trifești, din localitățile Hermeziu și Zaboloteni. Lipsa unui sistem de transport adaptat afectează indirect accesul la educație, în special în lunile de iarnă sau în cazuri de dificultate socială.

În ceea ce privește accesul la infrastructură sportivă, datele arată o disponibilitate limitată: doar un teren de sport este înregistrat în dotarea oficială (corp A Trifești), ceea ce limitează capacitatea comunală de a asigura un program coerent de educație fizică și sport. Lipsa unor baze sportive în Hermeziu și Zaboloteni impune organizarea transportului sau a activităților în spații improvizate, contrar standardelor educaționale recomandate.

Laboratoarele didactice și infrastructura digitală sunt concentrate exclusiv în corpul principal din Trifești (corp A), ceea ce conduce la inegalități în calitatea actului educațional între satele componente. Lipsa laboratoarelor și a dotărilor TIC în Hermeziu și Zaboloteni afectează echitatea în accesul la resurse educaționale moderne și reduce eficiența procesului de predare-învățare în aceste unități.

Un aspect major identificat în cadrul consultării publice din comuna Trifești este interesul crescut pentru dezvoltarea de programe de formare profesională adresate adulților și tinerilor care nu urmează o formă de învățământ formal. La întrebarea privind oportunitatea înființării unui centru local de formare profesională, 81% dintre respondenți au răspuns afirmativ, ceea ce exprimă clar o cerere socială reală pentru astfel de servicii. Această solicitare trebuie înțeleasă în contextul mai larg al comunei:

- Structura educațională a populației adulte este dominată de persoane cu studii primare, gimnaziale sau liceale (sub 12% au studii postliceale sau superioare), ceea ce limitează accesul acestora la locuri de muncă bine plătite și stabile;
- O parte semnificativă a populației active este implicată în agricultură de subzistență, muncă sezonieră sau migrație temporară, fără calificări recunoscute;
- Tinerii care nu continuă studiile în oraș sau în străinătate rămân fără alternative de profesionalizare locală, ceea ce contribuie la stagnarea economică și la depopulare.

Un centru de formare profesională în Trifești ar putea răspunde acestor nevoi prin:

- cursuri de calificare/recalificare în meserii cerute pe piața muncii locale și regionale (ex. tâmplar, mecanic, operator utilaje, lucrător comercial, îngrijitor bătrâni, lucrător în agricultură ecologică, etc.);
- formare în competențe digitale – solicitată și în cadrul chestionarului (58,8% susțin organizarea de cursuri pentru persoanele fără experiență digitală);
- sprijin pentru antreprenoriat rural, social sau agricol;
- colaborări cu AJOFM, școli profesionale, ONG-uri sau operatori economici locali pentru integrarea pe piața muncii.

Pe termen lung, un astfel de centru ar putea deveni un hub local de învățare pe tot parcursul vieții, adaptat specificului rural și integrat în rețeaua județeană de dezvoltare profesională.

3.3.b. Sănătate

În comuna Trifești, județul Iași, infrastructura sanitară este concentrată în localitatea de reședință, satul Trifești, unde funcționează un dispensar medical, două farmacii și un cabinet stomatologic. În celelalte sate componente – Zaboloteni, Hermeziu și Vladomira – nu există niciun tip de unitate medicală, cabinet de familie, farmacie sau punct de prim ajutor. Această concentrare excesivă a infrastructurii medicale generează o accesibilitate inegală și determină un grad ridicat de insatisfacție în rândul populației. Rezultatele chestionarului aplicat populației indică faptul că doar 13,8% dintre respondenți consideră serviciile medicale „foarte accesibile", în timp ce peste jumătate (51,2%) le percep ca fiind „greu accesibile".

Existența a doi medici de familie reprezintă un punct important pentru accesul locuitorilor la servicii medicale primare, esențiale pentru prevenție și tratamente de bază. De asemenea, prezența a doi asistenți comunitari sprijină activitățile de monitorizare a sănătății în comunitate și facilitarea legăturii între populație și sistemul medical.

Disponibilitatea a două farmacii în localitate este un avantaj semnificativ, asigurând acces facil la medicamente și produse sanitare, ceea ce contribuie la

creșterea calității serviciilor medicale oferite și la diminuarea timpului de deplasare pentru locuitori.

Prezența unui cabinet stomatologic în comună oferă acces direct la servicii dentare, indispensabile pentru sănătatea orală și prevenția afecțiunilor dentare, aspect esențial în menținerea stării generale de sănătate a populației.

Per ansamblu, infrastructura medicală primară din comună prezintă o structură de bază funcțională, însă ar putea fi analizată oportunitatea extinderii serviciilor sau creșterii numărului de specialiști pentru a răspunde mai bine nevoilor comunității.

Doar 55% dintre respondenți declară că utilizează serviciile medicale din comuna Trifești, în timp ce un procent considerabil, de 40%, apelează la unități sanitare din municipiul Iași. Această migrație funcțională reflectă lipsa unor servicii medicale specializate la nivel local, în special în zonele rurale marginale ale comunei.

Accesul dificil la îngrijire este agravat de absența transportului medical asistat, de lipsa unor cabinete de pediatrie sau a unor puncte de prim ajutor, precum și de lipsa consultațiilor la domiciliu pentru persoane vârstnice, cu dizabilități sau fără mijloace proprii de deplasare. Lipsurile identificate de cetățeni în chestionar includ:

- Cabinet de pediatrie – considerat lipsă de 53,8% dintre respondenți
- Consultații la domiciliu – 48,8%
- Servicii pentru vârstnici – 52,5%
- Asistent comunitar permanent – 37,5%
- Punct de prim ajutor / cameră de gardă – 55%

În lipsa acestor funcții, asigurarea continuității și proximității îngrijirilor medicale primare este imposibilă în cele trei sate marginale. Deficitul de infrastructură sanitară și distribuția inegală a serviciilor afectează disproporționat categoriile vulnerabile (copii, vârstnici, persoane cu dizabilități). Majoritatea populației are acces teoretic la servicii de bază (farmacie, medic de familie, stomatologie), dar numai în Trifești, nu în restul comunei. Doar 5% spun că au acces la un punct de prim ajutor sau asistent comunitar, ceea ce indică o lipsă gravă de capacitate în situații de urgență. 8,8% dintre respondenți declară că nu au acces la niciun serviciu medical în apropiere, ceea ce poate semnala izolare geografică (probabil în Zaboloteni, Hermeziu, Vladomira). Nevoile exprimate sunt clare și vizează dezvoltarea unei infrastructuri sanitare care să fie distribuită echitabil și funcțională la nivel local, nu doar centralizată în satul Trifești.

Analiza infrastructurii sanitare din comuna Trifești evidențiază un sistem medical primar funcțional, dar profund dezechilibrat din punct de vedere teritorial și insuficient din perspectiva nevoilor reale ale populației. Deși existența unui dispensar medical, a două farmacii, a unui cabinet stomatologic și a medicilor de familie în satul Trifești oferă un punct de sprijin esențial, concentrarea tuturor serviciilor în localitatea de reședință creează dezechilibre

majore de acces pentru locuitorii celorlalte sate componente – Zaboloteni, Hermeziu și Vladomira.

Gradul redus de accesibilitate perceput de populație, confirmat prin procentul mare al celor care se adresează unităților medicale din municipiul Iași, reflectă deficitul de echitate și proximitate în furnizarea serviciilor medicale de bază. Lipsa unui cabinet de pediatrie, a unui punct de prim ajutor, a consultațiilor la domiciliu și a unui sprijin medical permanent în teren afectează în mod disproporționat persoanele vârstnice, copiii și locuitorii din zonele izolate ale comunei.

Prin urmare, se impune o regândire a modului de organizare a serviciilor sanitare, prin extinderea rețelei de asistență medicală comunitară, înființarea de puncte sanitare în satele marginale, creșterea mobilității cadrelor medicale și dezvoltarea unor servicii de îngrijire adaptate grupurilor vulnerabile. Numai printr-o abordare teritorial echitabilă și integrată, sănătatea va putea deveni un drept efectiv garantat pentru întreaga comunitate locală, nu doar o opțiune limitată geografic.

3.3.c. Asistență socială

În comuna Trifești, structura socială a populației relevă o prezență semnificativă a grupurilor vulnerabile, ceea ce impune consolidarea capacității de intervenție socială și dezvoltarea unor servicii adaptate nevoilor reale ale comunității. Conform datelor administrative, în comună locuiesc 572 de persoane vârstnice și 109 persoane cu dizabilități, categorii care necesită atenție constantă în ceea ce privește accesul la îngrijire, servicii de sănătate, mobilitate și incluziune socială.

La nivelul populației tinere, se remarcă existența a 21 de copii al căror părinți sunt plecați la muncă în străinătate, alături de 9 copii aflați în plasament familial, semn că fenomenul de migrație economică are implicații directe asupra structurilor familiale și necesită sprijin psihosocial, educațional și instituțional. De asemenea, comunitatea cuprinde un număr important de familii aflate în risc social (193) și persoane care beneficiază de forme de sprijin financiar public: 133 de familii primesc venitul minim garantat, iar 121 beneficiază de alocația de susținere a familiei. În sezonul rece, 645 de gospodării primesc ajutor pentru încălzirea locuinței, ceea ce indică un nivel ridicat de vulnerabilitate materială în rândul populației.

Rezultatele chestionarului aplicat la nivel local susțin această diagnoză socială. Respondenții au indicat, în proporție de 65%, că sprijinul pentru elevii proveniți din familii vulnerabile este una dintre prioritățile esențiale în domeniul educației și incluziunii. La întrebarea privind existența persoanelor care au nevoie de sprijin social în gospodărie, 16,3% dintre respondenții chestionarului au răspuns afirmativ, indicând mai ales vârstnici dependenți, persoane cu dizabilități, copii în risc și familii cu venituri reduse. Totodată, doar 45% dintre respondenți consideră că în comună există suficiente măsuri de sprijin pentru categoriile vulnerabile.

De asemenea, în secțiunea cu propuneri libere din chestionar, mai mulți cetățeni au exprimat îngrijorări privind accesul limitat la servicii de sprijin social, precum și necesitatea unor intervenții instituționale pentru persoanele aflate în dificultate, inclusiv persoane vârstnice izolate, familii monoparentale sau persoane cu dizabilități. Respondenții au exprimat clar tipurile de servicii sociale considerate prioritare: 56,3% doresc un centru de zi pentru vârstnici, 40% consideră necesare servicii de îngrijire la domiciliu, 38,8% solicită un asistent social mobil, 27,5% ar susține înființarea unei cantine sociale, 46,3% indică nevoia de sprijin psihologic, 18,8% susțin dezvoltarea rețelei de asistenți maternali și servicii pentru copii în dificultate.

În lipsa unui serviciu public de asistență socială consolidat – dotat cu resursă umană, logistică și operațională adecvată – intervenția în cazurile sociale este deseori punctuală și reactivă, nu proactivă sau coordonată. De asemenea, nu există, în prezent, centre comunitare multifuncționale sau servicii integrate (educație, sănătate, consiliere) pentru beneficiari multiplu vulnerabili.

În anul 2024, a fost atribuită finanțarea pentru construirea și dotarea unui centru de zi destinat copiilor aflați în situații de risc de separare de părinți, în comuna Trifești, județul Iași. Investiția vizează prevenirea excluziunii sociale și sprijinirea copiilor proveniți din familii vulnerabile sau cu dificultăți socio-economice, oferindu-le un spațiu sigur și adecvat pentru dezvoltare, educație și integrare.

Centrul va asigura servicii socio-educaționale, consiliere, sprijin psihologic și activități de tip after-school, contribuind la reducerea abandonului școlar, la îmbunătățirea relației copil-familie și la menținerea copiilor în mediul familial. De asemenea, proiectul va fi corelat cu rețeaua de servicii sociale existente și cu intervențiile autorităților locale și județene în domeniul protecției copilului.

Această investiție se înscrie în direcțiile strategice ale comunei privind includerea socială, prevenirea vulnerabilităților și accesul echitabil la servicii pentru copii și familii, și răspunde unei nevoi clare identificate prin analiza diagnostic și consultarea comunității.

Ansamblul datelor statistice și calitative relevă faptul că asistența socială reprezintă un domeniu critic pentru coeziunea și dezvoltarea comunității din comuna Trifești. Prezența semnificativă a categoriilor vulnerabile – persoane vârstnice, copii aflați în dificultate, familii cu venituri reduse și persoane cu dizabilități – evidențiază nevoia urgentă de consolidare a serviciilor sociale locale, prin profesionalizare, extindere și diversificare.

Percepțiile exprimate de cetățeni confirmă această realitate și indică lipsa unor intervenții coordonate și preventive, precum și nevoia acută de servicii concrete: centre de zi, îngrijire la domiciliu, sprijin psihologic, consiliere familială și suport pentru reintegrare socială. Finanțarea atribuită în anul 2024 pentru construirea unui centru de zi destinat copiilor în risc de separare de părinți reprezintă un pas esențial în direcția dezvoltării unei infrastructuri sociale

funcționale, dar trebuie completată printr-o abordare integrată, susținută și pe termen lung.

Prin urmare, prioritatea strategică a comunei trebuie să fie tranziția de la o asistență socială reactivă la un sistem proactiv, preventiv și echitabil, capabil să intervină eficient, să sprijine demnitatea umană și să contribuie la reducerea inegalităților sociale.

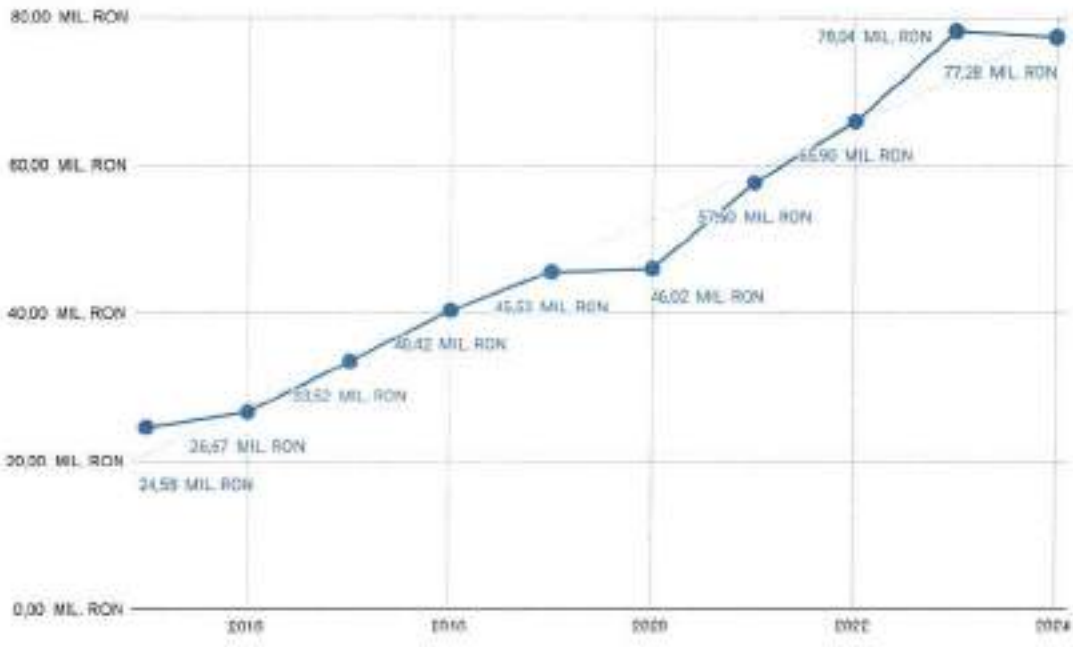
3.4. Economie locală

Capitolul 3.4 privind Economia locală în comuna Trifești oferă o analiză structurată a principalelor dimensiuni economice care determină capacitatea comunității de a genera locuri de muncă, venituri, inițiative antreprenoriale și oportunități de dezvoltare durabilă. Economia locală reprezintă un pilon esențial al dezvoltării teritoriale, întrucât influențează în mod direct dinamica populației active, nivelul de trai și coeziunea comunitară. În contextul rural în care se află Trifești, analiza economică trebuie să țină cont atât de sectorul agricol tradițional, cât și de emergența unor domenii complementare precum turismul rural, serviciile, economia verde și inițiativele antreprenoriale locale.

Abordarea va fi structurată pe patru componente analitice: (a) ocuparea forței de muncă și nivelul șomajului (b) structura întreprinderilor – evaluând dinamica agenților economici locali, tipologia juridică, distribuția sectorială; (c) sprijinirea antreprenoriatului și a inițiativei locale – prin identificarea barierelor, stimulentelor existente și a oportunităților de sprijin instituțional; și (d) potențialul turistic și economia verde – ca resurse emergente pentru diversificarea bazei economice și creșterea rezilienței comunității în fața provocărilor de mediu și sociale.

În analiza evoluției economiei locale, vor fi utilizate date statistice și administrative relevante, inclusiv informații furnizate de Primăria Trifești și surse externe, pentru a evidenția transformările înregistrate în ultimii ani.

Evoluția cifrei de afaceri la nivelul activităților private cu sediul în UAT Trifesti

Sursa. INS și date locale de la Primăria Comunei Trifesti cu prelucrarea autorilor

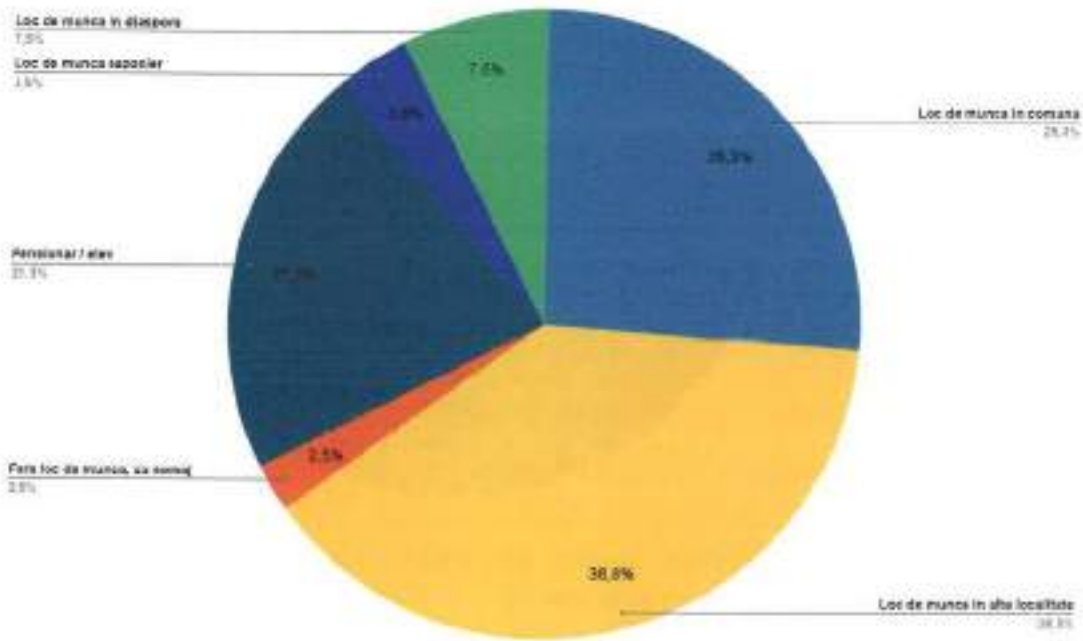
Între anii 2015 și 2024, cifra de afaceri totală generată de agenții economici din comuna Trifești a înregistrat o creștere semnificativă, de la 24,58 milioane lei la 77,28 milioane lei, marcând o evoluție pozitivă de peste 214% într-un interval de nouă ani. Această creștere este determinată aproape în totalitate de performanțele sectorului agricol, care reprezintă activitatea economică dominantă la nivel local. În anul 2024, agricultura a contribuit cu aproximativ 81,5% din cifra de afaceri totală, în ușoară scădere procentuală față de 2015, când ponderea sa era de 83,1%. Această structură indică o dependență majoră de exploatarea terenurilor agricole, în special prin ferme specializate și exploatații medii, ceea ce subliniază atât potențialul agricol al comunei, cât și gradul redus de diversificare economică în celelalte sectoare (industrie, servicii, turism), care rămân slab reprezentate în structura actuală a economiei locale.

3.4.a. Ocupare și șomaj

Ocuparea forței de muncă reprezintă un indicator fundamental al nivelului de dezvoltare și al coeziunii sociale, reflectând capacitatea economiei locale de a integra resursa umană disponibilă în activități productive și sustenabile. În contextul actual, în care aproximativ 74% din populația comunei se încadrează în categoria persoanelor aflate în vârstă activă, analiza ocupării este esențială

pentru identificarea potențialului de creștere economică, reducerea somajului latent și prevenirea migrației. Acest subcapitol va urmări atât distribuția ocupării pe sectoare economice – în special în agricultură, servicii și administrație publică – cât și provocările asociate: lipsa diversificării locurilor de muncă, calificările inadecvate ale forței de muncă și accesul redus la formare profesională. Informațiile vor fundamenta direcțiile strategice pentru stimularea inițiativei private, crearea de oportunități pentru tineri și promovarea unei economii locale reziliente, capabilă să susțină pe termen lung nevoile populației.

Distribuția locurilor de munca conform răspunsurilor populației la chestionarul realizat de ARH ICA SRL

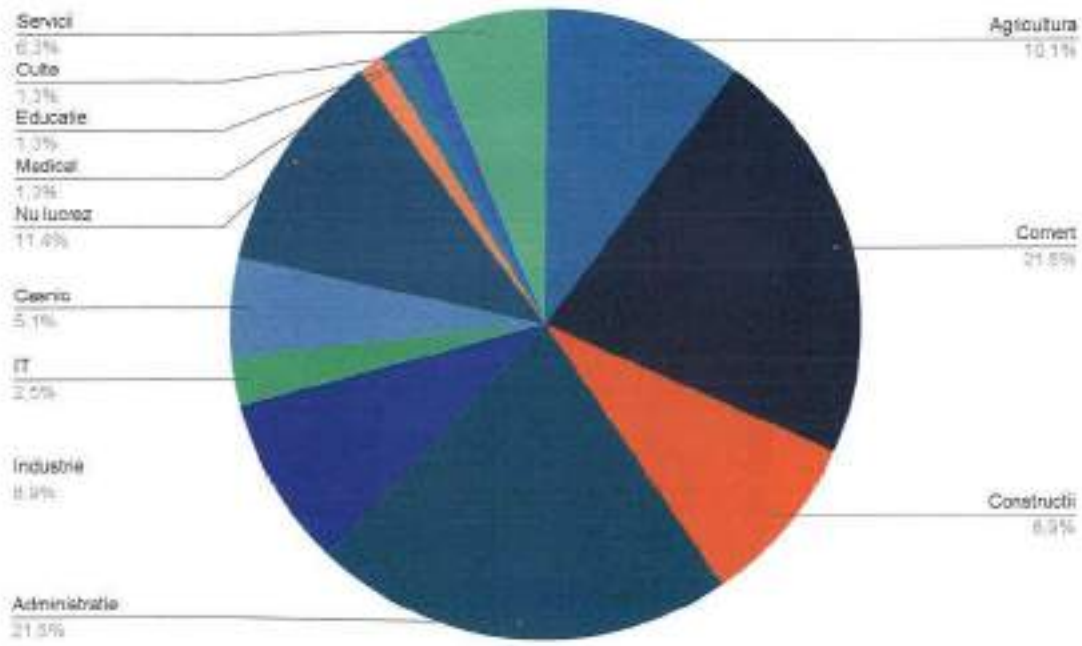

Sursa: Chestionar pentru populația Comunei Trifesti cu prelucrarea răspunsurilor din partea autorilor

Distribuția tipurilor de ocupare a forței de muncă în comuna Trifești, conform datelor colectate, reflectă o structură mixtă, cu un grad relativ ridicat de mobilitate externă și o pondere semnificativă a populației tinere aflate în proces educațional. Aproximativ 26,3% dintre respondenți au un loc de muncă în comună, ceea ce indică o capacitate locală modestă de absorbție a forței de muncă, în timp ce 38,8% lucrează în alte localități, fenomen ce sugerează o dependență structurală de centrele urbane din proximitate. De asemenea, 7,5% declară că lucrează în străinătate, aspect care confirmă menținerea migrației economice ca strategie de subzistență. Ponderea elevilor fără loc de muncă este de 21,3%, reflectând o populație școlară numeroasă și activă, în timp ce rata cumulată a persoanelor fără loc de muncă stabil sau aflate în șomaj este relativ

redusă (6,3%), dar necesită monitorizare în raport cu dinamica cererii și ofertei de muncă. Această distribuție evidențiază necesitatea unor măsuri strategice pentru creșterea capacității locale de angajare, dezvoltarea de inițiative economice comunitare și facilitarea reconversiei profesionale, în special pentru tinerii care finalizează studiile sau revin din diaspora.

Distribuția locurilor de munca după domeniile de ocupație

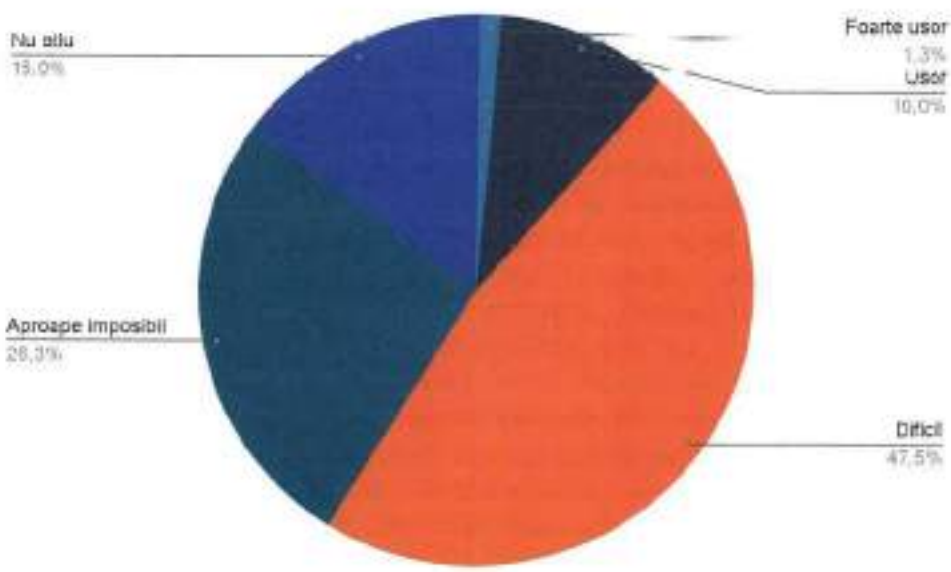
Sursa: Chestionar pentru populația Comunei Trifesti cu prelucrarea răspunsurilor din partea autorilor

Structura ocupațională a populației din comuna Trifești, conform datelor statistice disponibile, evidențiază o diversificare moderată a sectoarelor economice, cu o concentrare pronunțată în administrație publică (21,5%) și comerț (21.5%), ceea ce indică o economie locală axată pe servicii administrative și activități comerciale de mică amploare. Agricultura, deși tradițional sector dominant, angajează doar 10,1% din populația ocupată, semnalând un proces lent de modernizare și mecanizare a exploatațiilor agricole sau, alternativ, o subdeclarare a muncii sezoniere informale. Industria (8,9%) și construcțiile (8,9%) oferă împreună un sfert din oportunitățile de angajare, reflectând prezența unor activități de producție și execuție în apropierea comunei. Sectoarele cu valoare adăugată mare, precum IT (2.5%) și serviciile specializate (6.3%), sunt încă slab reprezentate, în timp ce domeniile educațional, medical și religios cumulează împreună o prezență marginală (fiecare cu 1,3%). Ponderea celor care nu lucrează (11,4%) și a celor încadrați ca persoane casnice (5,1%) evidențiază existența unei rezerve de forță de muncă

neutilizată, care ar putea fi activată prin măsuri de formare profesională, antreprenoriat local și sprijin pentru reconversie. Această configurație ocupațională relevă necesitatea unei strategii de dezvoltare economică bazate pe diversificare sectorială, valorizarea capitalului uman tânăr și extinderea oportunităților de angajare în sectoare emergente sau insuficient dezvoltate la nivel local.

Percepția populației din comuna Trifești asupra accesibilității pe piața locală a muncii este preponderent negativă, reflectând deficiențe structurale ale economiei locale. Conform datelor din chestionarul aplicat, 47,5% dintre respondenți consideră că este dificil să își găsească un loc de muncă în comună, iar 26,3% apreciază că acest lucru este aproape imposibil. Doar 10% au declarat că găsirea unui loc de muncă este ușoară, iar 1,3% foarte ușoară, în timp ce 15% nu pot aprecia situația. Această percepție generalizată de inaccesibilitate a locurilor de muncă reflectă lipsa unui mediu economic local dinamic și indică o presiune ridicată asupra mobilității externe sau asupra migrației, în special în rândul tinerilor.

Aprecierea populatiei fata de usurinta găsirii unui loc de munca

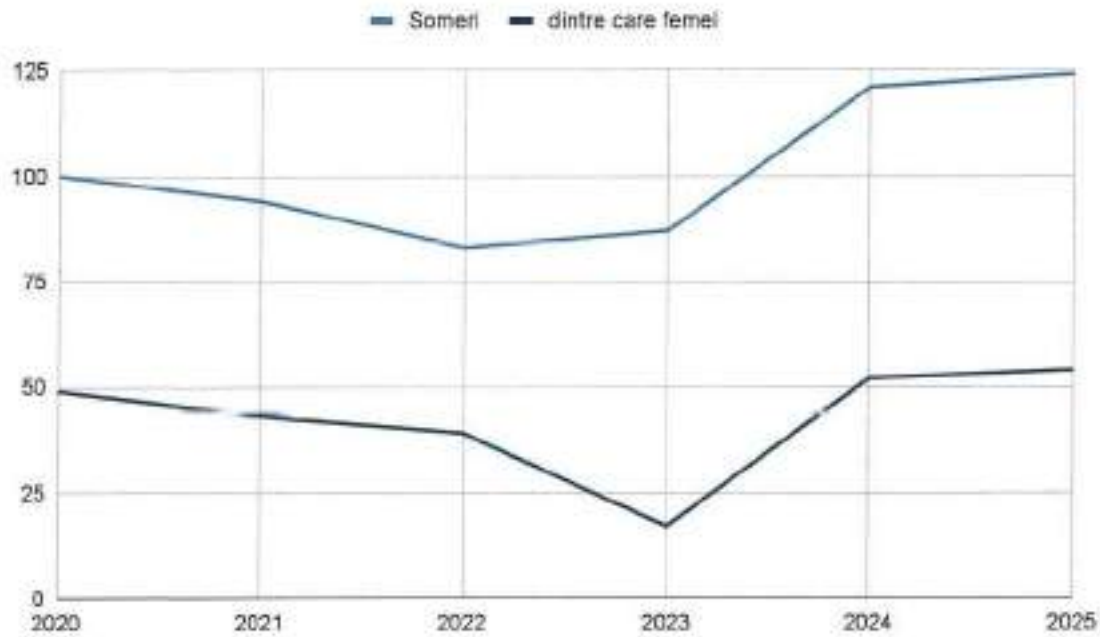

Sursa: Chestionar pentru populația Comunei Trifesti cu prelucrarea răspunsurilor din partea autorilor

Evoluția numărului de șomeri în comuna Trifești în perioada 2020-2025 relevă o tendință oscilantă, cu o ușoară creștere în ultimii doi ani. Din anul 2020 până în 2022 s-a înregistrat o scădere treptată de aproximativ 17%, indicând o aparentă îmbunătățire a absorbției forței de muncă. Cu toate acestea, din 2023 trendul s-a inversat, iar până în 2025 numărul total de șomeri a crescut cu peste 49% față de 2022. Ponderea femeilor în totalul persoanelor aflate în șomaj s-a

menținut relativ constantă în jurul valorii de 42–49%, cu o scădere accentuată în 2023 (sub 20%), urmată de o revenire la peste 43% în 2024 și 2025.

Evolutia numărului de someri din UAT Trifesti în perioada 2020-2025

Sursa: ANOFM cu prelucrarea din partea autorilor

Analiza răspunsurilor privind factorii care ar facilita angajarea sau schimbarea locului de muncă în comuna Trifești indică o cerere clară pentru intervenții structurale în sprijinul ocupării. Cea mai frecvent menționată nevoie este formarea profesională, indicată de 48,8% dintre respondenți, ceea ce sugerează un deficit de competențe adaptate cerințelor actuale ale pieței muncii, în special în sectoarele emergente sau tehnice. De asemenea, 37,5% dintre persoane au exprimat dorința de recalificare în alte domenii, confirmând existența unei mase de populație activă dispusă să se adapteze profesional, dar aflată în lipsa instrumentelor necesare pentru tranziție.

Lipsa mobilității locale este un alt obstacol major: 32,5% dintre participanți au menționat nevoia unui transport public mai eficient către locurile de muncă, reflectând în mod direct caracterul dispersat al ofertei de muncă și limitările infrastructurale de conectivitate regională. Totodată, 30% dintre respondenți consideră util accesul la servicii de consiliere profesională, semnalând un deficit informațional și de orientare în procesul de angajare. În paralel, 25% consideră că programele de subvenționare pentru angajatori ar putea stimula crearea de locuri de muncă locale, ceea ce indică un potențial semnificativ pentru intervenții de politici active. Este notabil și faptul că 26,3% dintre respondenți au declarat că nu sunt interesați de angajare sau schimbarea

locului de muncă, ceea ce poate reflecta fie o stare de resemnare economică, fie categorii de populație inactivă (casnici, vârstnici, persoane dependente).

Preferințele exprimate de populația comunei Trifești în privința domeniilor în care ar fi interesați să urmeze programe de calificare sau recalificare reflectă atât tendințele generale ale pieței muncii, cât și nevoile și aspirațiile locale de dezvoltare profesională. Cele mai mari procente se înregistrează în domeniul IT și al serviciilor, fiecare cu 27,5% dintre respondenți, ceea ce indică o orientare tot mai clară către sectoare moderne, flexibile și cu potențial de creștere economică în regiunile rurale digitalizate sau conectate la centre urbane. Totodată, 25% dintre persoane indică explicit necesitatea accesului la servicii de consiliere în alegerea traiectoriei profesionale, semn că există o incertitudine semnificativă privind opțiunile și oportunitățile reale de angajare.

Agricultura modernă este menționată de 17,5% dintre respondenți, semnalând menținerea unui interes pentru sectorul agricol, dar cu accent pe tehnologizare, digitalizare și practici sustenabile. Aceeași proporție (17,5%) este înregistrată pentru formarea în meserii, ceea ce sugerează un potențial pentru calificări tehnice sau în domenii precum construcțiile, mecanica sau reparațiile. Comerțul atrage 16,3% dintre respondenți, reflectând un interes pragmatic pentru domenii cu cerere constantă la nivel local sau regional. Este totuși relevant de menționat că 30% dintre persoanele chestionate au declarat că nu își doresc formare profesională, fapt ce poate fi explicat prin vârstă, lipsa încrederii în eficiența acestor programe sau dezangajarea de pe piața muncii.

Această distribuție a opțiunilor evidențiază nevoia unei oferte flexibile și diversificate de formare, adaptată atât cererii exprimate (IT, servicii, agricultură), cât și realităților economiei locale. Programele de formare vor trebui corelate cu politicile de ocupare, sprijin pentru antreprenoriat și infrastructura digitală și logistică, pentru a crește relevanța și eficiența acestor intervenții.

3.4.b. Structura întreprinderilor

Structura întreprinderilor active în comuna Trifesti este caracterizată printr-o economie locală de mici dimensiuni, dar cu o concentrare relativ clară pe câteva sectoare dominante. Conform datelor furnizate de autoritatea locală, în comună sunt înregistrate un număr maxim de 41 de entități economice, inclusiv persoane fizice autorizate (PFA), societăți cu răspundere limitată (SRL) și IMM-uri. Dintre acestea, 8 activează în sectorul agricol, 13 în construcții, 8 în comerț, 2 în servicii, 1 în producție și 1 în domeniul medical, iar restul sunt încadrate la categorii diverse, fără activitate clar delimitată sau cu obiecte de activitate multiple. Această distribuție evidențiază un mediu economic local relativ restrâns și concentrat, în care agricultura și construcțiile dețin ponderea numerică a întreprinderilor.

Totuși, analiza aportului sectorial la cifra de afaceri totală arată o diferențiere semnificativă între numărul de firme și volumul de activitate economică reală. În anul 2024, agricultura a generat aproximativ 81,5% din

cifra de afaceri totală a comunei, ceea ce confirmă statutul acestui sector ca principal motor economic local, chiar dacă ponderea sa a scăzut ușor față de 2015, când era de 83,1%. Prin contrast, alte domenii – cum ar fi serviciile sau producția – sunt slab reprezentate, iar contribuția lor economică este marginală, în ciuda potențialului existent. Comerțul local, deși numeric apropiat de sectorul agricol, contribuie într-o mai mică măsură la cifra de afaceri totală, însă prezintă o tendință de stabilitate și creștere constantă, fiind al doilea sector ca reziliență în dinamica economică locală.

Sectorul construcțiilor se remarcă printr-un comportament volatil: deși este cel mai numeros sector în termeni de firme deschise (13 entități), multe dintre aceste afaceri au fost închise sau au activat un număr restrans de ani pana la închidere. Doar o singură firmă din domeniu are un caracter longeviv și o activitate constantă. Această volatilitate sugerează o expunere ridicată la conjunctura economică externă,

În acest context, agricultura rămâne domeniul strategic al comunei, urmat de comerț, care prin stabilitatea sa contribuie la coeziunea economică locală, în timp ce celelalte sectoare necesită politici active de sprijin, profesionalizare și acces la finanțare pentru a-și consolida prezența și contribuția în economie.

3.4.c. Antreprenoriat și inițiativă locală

Comuna Trifești se află într-un stadiu de economie locală dominată de activități agricole simple, de subzistență sau semi-comerciale, fără o gamă largă de afaceri industriale sau de servicii avansate. Datele directe privind numărul microîntreprinderilor, rata start-up-urilor, investiții private sau volume economice locale sunt aproape inexistente în sursele publice. Nu există date recent consolidate privind vanzările sau cifra de afaceri medie a firmelor locale în comuna Trifești. Aceasta indică o vulnerabilitate în diagnosticul antreprenorial: lipsa de vizibilitate statistică și probabil o economie informală sau semi-formală.

Antreprenoriatul în comuna Trifești se structurează preponderent în jurul sectorului agricol și al activităților conexe de servicii și prelucrare la scară redusă. Date agregate din baze comerciale indică existența unui portofoliu local de aproximativ 100–140 entități economice (microîntreprinderi, PFA-uri, puncte de lucru), cu o concentrare ridicată pe activități agricole, ferme, comerț și prestări servicii locale. Această fibre economică reflectă caracterul rural al comunei și dependența de exploatațiile agricole familiale. Exemple locale de transformare a producției agricole (prelucrare sucuri, activități agro-zootehnice) semnalează existența unor inițiative private capabile să acceseze surse de finanțare și să creeze valoare adăugată.

Pe de o parte, comuna beneficiază de terenuri agricole extinse (suprafața extravilană menționată la circa 5.578,8 ha) și de o conectivitate relativ bună via drumul național DN 24C, care leagă localitatea de municipiul Iași și spre frontiera de stat cu Republica Moldova. Acest lucru oferă oportunitatea unei valorificări agricole și a lanțurilor scurte de aprovizionare. În plus, existența unui

inventar cultural (ex: satul Hermeziu, legat de familia Negruzzi) ar putea constitui o bază pentru industrii creative și valorificare turistică.

Principalele constrângeri identificate: dimensiunea mică și fragmentată a pieței locale, vizibilitatea redusă a firmelor în registrele statistice (necesitatea unei verificări la Registrul Comerțului / ANAF), infrastructura rutieră internă insuficient dezvoltată (impact asupra logisticii) și un ecosistem limitat de sprijin antreprenorial (lipsa unui incubator/local hub sau servicii de consultanță la nivel local).

În ansamblu, ecosistemul antreprenorial al comunei Trifești prezintă un profil emergent, nu unul matur. Există semnale pozitive (acces la fonduri, inițiative locale), dar și bariere semnificative (infrastructură, dimensiunea mică a pieței, lipsa de sprijin specializat pentru start-up). Strategia locală pe partea de antreprenoriat trebuie să vizeze în mod clar:

- Creșterea vizibilității și monitorizării firmelor locale, pentru a putea formula indicatori și politici adaptate.
- Sprijinirea accesului la finanțare și la servicii de consiliere pentru mici antreprenori, în special în valorificare agricolă și turism.
- Crearea de facilități locale (spații de afaceri, coworking, incubatoare rurale) care să stimuleze inițiativa tinerilor și să oprească migrarea economico-teritorială.
- Diversificarea lanțurilor valorice locale prin procesare, ambalare, brandizare și marketing digital al produselor locale.

3.4.d. Turism și economie verde

Activitatea turistică în comuna Trifești este, în prezent, modestă și preponderent sezonieră. Conform datelor publicate pe site-ul oficial al Primăriei Trifești, comuna atrage anual aproximativ 4.000 de vizitatori, în special datorită ansamblului memorial al familiei Negruzzi din Hermeziu și a zonei de agrement naturale de pe malul Prutului. Totuși, infrastructura turistică este slab dezvoltată: lipsesc unități de cazare clasificate, restaurante, centre de informare turistică și servicii conexe (ghidaj, închiriere biciclete, transport local pentru vizitatori). De asemenea, accesul rutier, în special pe drumurile comunale, rămâne deficitar, iar semnalizarea turistică este redusă.

Economia verde, ca dimensiune complementară, este prezentă doar în forme incipiente — prin gospodării care utilizează panouri solare individuale, prin activități agricole cu inputuri reduse și prin inițiative locale de împădurire susținute în proiectele comunale anterioare.

Resurse și potențial

- Patrimoniu cultural-istoric: ansamblul Negruzzi – Hermeziu (clădire, parc, biserică), asociat cu memoria literară a Moldovei secolului XIX;
- Peisaj natural: lunca Prutului, zone de luncă cu biodiversitate ridicată, vegetație protejată și puncte de observare a faunei;

- Resurse agricole: produse locale tradiționale (miere, legume, fructe, produse de panificație), susceptibile de valorificare prin turism gastronomic;
- Accesibilitate regională: legătura rutieră prin DN24C (Iași – Sculeni), care permite integrarea comunei în circuitele turistice ale regiunii;
- Identitate rurală autentică: arhitectura vernaculară, gospodării tradiționale, evenimente religioase și folclorice.

În pofida acestui potențial evident, dezvoltarea turismului și a economiei verzi în comuna Trifești este încă limitată de un ansamblu de constrângeri structurale și culturale. În primul rând, infrastructura de acces și de primire a vizitatorilor este modestă: drumurile comunale necesită reabilitare, semnalizarea obiectivelor lipsește, iar facilitățile de bază — parcări, grupuri sanitare publice, spații de cazare — sunt aproape inexistente. În al doilea rând, absența unei oferte turistice organizate, coerente, cu pachete tematice și servicii conexe (ghidaj, gastronomie locală, activități de agrement), face ca potențialul să rămână fragmentar, dispersat între inițiative individuale.

În plus, economia verde este înțeleasă, cel mult, ca o preocupare marginală, nu ca o strategie transversală de dezvoltare locală. Practicile de reciclare, utilizarea energiilor regenerabile sau educația de mediu sunt încă la stadiul de intenție. Se adaugă și lipsa unei identități turistice locale — un „brand" comunal care să reunească valorile culturale, peisajul natural și produsele locale într-o imagine coerentă, recognoscibilă. Din acest motiv, Trifeștiul rămâne, pentru moment, mai degrabă o „zonă cu potențial" decât o „destinație" în sens deplin.

Totuși, aceste lipsuri pot fi convertite în premise de dezvoltare, dacă sunt abordate strategic. Poziționarea comunei în lunca Prutului și proximitatea ansamblului Negruzzi – Hermeziu oferă cadrul ideal pentru un turism cultural și ecologic integrat, în care patrimoniul literar, natura și viața rurală autentică se împletesc într-un model de „turism lent" și sustenabil. Amenajarea unor trasee tematice — culturale, gastronomice, naturale — ar putea transforma spațiul comunal într-o rețea de experiențe locale: drumeții, ateliere, degustări, evenimente sezoniere.

În paralel, economia verde poate deveni o dimensiune practică a acestui proces: investiții în energie regenerabilă (panouri solare pe clădiri publice și pensiuni), programe de împădurire, colectare selectivă și reabilitarea zonelor naturale degradate. În acest mod, turismul ar funcționa nu doar ca un vector economic, ci și ca un instrument educativ și ecologic, întărind legătura comunității cu propriul teritoriu.

Un alt filon de dezvoltare îl reprezintă antreprenoriatul local — mici pensiuni familiale, spații de cazare tematică, artizanat sau gastronomie tradițională — activități care pot fi sprijinite prin măsuri de finanțare PNDR și PRNE, dar și prin formare profesională și campanii de promovare locală.

Domeniul turismului și al economiei verzi trebuie tratat ca o axă strategică transversală, aflată la intersecția dintre cultură, antreprenoriat și mediu.

Diagnosticul trebuie să pornească de la o evaluare realistă: identificarea obiectivelor existente, a fluxurilor de vizitatori, a capacității de cazare și a gradului de accesibilitate.

În același timp, fiecare investiție propusă în SDL va integra principiile economiei verzi: eficiență energetică, utilizarea materialelor naturale, gestionarea responsabilă a deșeurilor, mobilitate redusă în emisii. Turismul trebuie să devină o expresie a sustenabilității, nu o presiune asupra mediului.

Pe plan financiar, se recomandă orientarea spre fondurile europene disponibile pentru turism sustenabil (Programul Regional Nord-Est 2021–2027, Prioritatea 5.1), pentru activități neagricole și lanțuri scurte (PNDR 2023–2027, DR-30), precum și spre investiții verzi prin PNRR – Componenta C3.

3.5. Agricultură și dezvoltare rurală

Agricultura rămâne pilonul fundamental al economiei rurale în România, având un rol nu doar economic, ci și social-structural, salarizări, trai rural, conservarea identității locale. Deși ponderea sa în Produsul Intern Brut (PIB) al României a scăzut în ultimele decenii, importanța sa strategică rămâne ridicată. În regiunea Nord-Est, suprafața fondului funciar agricol continuă să ofere oportunități semnificative de valorificare.

În comuna Trifești, agricultura are un profil predominant: zona este compusă majoritar din terenuri extravilane agricole, iar date recente indică o suprafață totală extravilană de circa **5.578,8 ha**. Localnicii continuă să cultive terenurile proprii, iar cultura mare – în special cereale și cartof – are o prezență puternică. În contextul actual, agricultura comunei Trifești se află într-un proces lent de restructurare, între economia de subzistență și apariția unor exploatații comerciale consolidate, integrate parțial în lanțuri valorice regionale.

3.5.a. Utilizarea terenurilor și tipuri de culturi

Fondul funciar al comunei Trifești este compus în proporție covârșitoare din terenuri agricole, ceea ce confirmă profilul agricol dominant. Conform datelor actualizate, suprafața totală a comunei este de aproximativ 6.496,8 ha, dintre care 5.578,8 ha reprezintă extravilan agricol, iar 918 ha intravilan.

Structura fondului funciar confirmă predominanța terenurilor arabile (peste 80% din suprafața agricolă), urmate de pășuni (12–13%), fânețe (circa 5%) și suprafețe viticole și pomicole cu pondere redusă. Terenurile neagricole includ suprafețe forestiere, ape și bălți (aprox. 20% din extravilanul neagricol), construcții și căi de comunicație.

Principalele culturi sunt cele tradiționale pentru zona de câmpie a Moldovei: porumb, grâu și cartof, completate de floarea-soarelui, soia, legume, lucernă și fânețe. În ultimii ani, comuna Trifești s-a remarcat prin extinderea culturii cartofului, datorită condițiilor pedoclimatice favorabile și a existenței

unor exploatații performante precum S.C. Astra Trifești S.R.L., care utilizează tehnologii moderne de cultivare, selecție și depozitare.

O parte a terenurilor agricole este afectată de factori naturali nefavorabili — salinitate, umiditate excesivă, eroziune — ceea ce reduce productivitatea și necesită lucrări de ameliorare și reabilitare.

Un avantaj semnificativ îl reprezintă existența infrastructurii de irigații aferente Amenajării hidroameliorative „Tabăra-Trifești-Sculeni", administrată de ANIF, care deservește o parte importantă a terenurilor agricole locale și permite extinderea sistemelor moderne de irigații.

Pe termen scurt și mediu, este necesară consolidarea infrastructurii agricole (drumuri agricole, sisteme de colectare, spații de depozitare și procesare) și stimularea culturilor cu valoare adăugată ridicată (horticultură, plante tehnice, culturi ecologice).

3.5.b. Zootehnie

Sectorul zootehnic al comunei Trifești deține un rol constant în structura economiei locale, funcționând ca sursă complementară de venit și ca element de stabilitate în gospodăriile rurale. Activitățile de creștere a animalelor sunt răspândite la nivelul tuturor satelor componente — Trifești, Hermeziu și Zaboloteni — și se bazează în principal pe creșterea bovinelor, ovinelor, porcinelor și păsărilor pentru autoconsum, dar și pentru valorificare locală.

O parte dintre exploatațiile zootehnice sunt organizate sub formă de societăți comerciale, contribuind la profesionalizarea sectorului. Între acestea, se disting S.C. SUIN TRIF S.R.L., specializată în creșterea suinelor și producerea de furaje, S.C. BONGA S.R.L., activă în domeniul creșterii bovinelor și producerii de lapte, respectiv S.C. BOGA TRIFEȘTI S.R.L., cu activități integrate de agricultură și zootehnie.

Aceste entități contribuie la diversificarea economiei locale, crearea de locuri de muncă și la circulația economică internă, fiind totodată actori care pot genera lanțuri scurte de producție - de la creștere la procesare și distribuție.

Dezvoltarea zootehniei în comună va trebui orientată către creșterea performanței tehnologice și economice a fermelor, modernizarea adăposturilor și dotarea cu echipamente conforme normelor europene de bunăstare animală. Este necesară, totodată, consolidarea bazei furajere locale, prin cultivarea de lucernă, porumb siloz și alte culturi proteice, precum și îmbunătățirea pășunilor comunale.

O direcție importantă de dezvoltare o constituie introducerea practicilor de gestionare ecologică a dejecțiilor și promovarea energiei regenerabile în exploatațiile zootehnice (biogaz, panouri fotovoltaice), contribuind astfel la economia verde și la protecția mediului.

Zootehnia din Trifești poate deveni un factor de echilibru între economia tradițională și cea modernă: menținând un nucleu agrar viu, dar deschizând totodată drumul către integrarea în rețele comerciale și cooperative

specializate, inclusiv prin parteneriate cu operatori regionali din Iași și din Republica Moldova.

3.5.c. Asociere și cooperare

În economia rurală contemporană, asocierea reprezintă o condiție esențială pentru competitivitate, mai ales într-un context de fragmentare a proprietății funciare. În comuna Trifești, majoritatea exploatațiilor agricole rămân de mici dimensiuni, fiind gestionate de familii sau întreprinderi individuale. Cu toate acestea, se observă o deschidere crescândă spre cooperare și parteneriat, favorizată de dinamica ultimilor ani în ceea ce privește formarea structurilor colective de sprijin și de promovare a agriculturii moderne.

Un rol determinant îl are Clusterul pentru Agricultură și Zootehnie „AGRO FERMA", structură asociativă care furnizează servicii de suport pentru întreprinderile agricole: consultanță în inovare și tehnologii agricole, transfer de cunoștințe, formare profesională, promovare și comercializare a produselor locale. Acest cluster creează o punte între producătorii locali, mediul academic și sectorul de cercetare aplicată, permițând accesul la know-how, finanțări și parteneriate comerciale.

În plan local, fermierii și antreprenorii agricoli din Trifești pot beneficia de avantajele cooperării nu doar prin asociere formală, ci și prin formarea de grupuri de producători și cooperative agricole axate pe lanțuri scurte: producție-procesare-vânzare. Consolidarea unei cooperative locale, în parteneriat cu operatorii existenți (SUIN TRIF, BONGA, BOGA Trifești), ar permite crearea unei capacități de colectare și valorificare unitară a produselor agricole și animaliere, cu beneficii economice directe pentru comunitate.

La scară intercomunală, apartenența comunei la Asociația de Dezvoltare Intercomunitară „Țara de Sus" (ADI) și participarea la Inițiativa Teritorială Integrată (ITI Țara de Sus) deschid oportunități de cooperare extinsă în domeniile agriculturii, infrastructurii rurale, digitalizării și economiei verzi. Prin intermediul acestor instrumente, comuna poate accesa finanțări nerambursabile pentru dezvoltarea rurală integrată și modernizarea agriculturii.

În perspectivă, consolidarea structurilor de cooperare va permite Trifeștiului să treacă de la un model economic fragmentar la unul integrat, competitiv și sustenabil, bazat pe solidaritate profesională, inovare și eficiență.

3.5.d. Acces la subvenții și sprijin rural

Accesul la subvenții și la programele de sprijin pentru dezvoltarea agriculturii și a mediului rural constituie un element crucial în modernizarea economiei agricole locale. Fermierii din comuna Trifești beneficiază de plăți directe și scheme de sprijin prin Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură (APIA), precum și de finanțări prin Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale (AFIR), în special pentru achiziții de utilaje, modernizarea fermelor, infrastructură de irigații și investiții non-agricole.

Gradul de accesare al acestor fonduri diferă însă în funcție de dimensiunea exploatațiilor: fermele comerciale dețin o capacitate ridicată de a

implementa proiecte europene, în timp ce micii producători sunt adesea limitați de lipsa consilierii de specialitate, de dificultatea întocmirii documentațiilor și de accesul redus la cofinanțare.

În acest context, dezvoltarea va trebui să vizeze crearea unor mecanisme locale de sprijin pentru informare și consiliere agricolă, care să faciliteze accesul echitabil la finanțări și să promoveze participarea tinerilor fermieri la programele europene.

Un rol important în consolidarea sprijinului rural îl are participarea comunei Trifești la ITI „Tara de Sus", care oferă acces prioritar la fonduri dedicate investițiilor rurale integrate, infrastructurii agricole, energiei verzi și digitalizării. Aceste instrumente pot accelera modernizarea locală, asigurând o distribuție mai echilibrată a resurselor și o creștere a capacității administrative la nivel comunal.

Pe termen mediu, dezvoltarea agriculturii și a mediului rural va trebui orientată către:

- creșterea capacității de absorbție a fondurilor nerambursabile;
- extinderea investițiilor în infrastructura agricolă (irigații, depozite, centre de procesare);
- promovarea agriculturii ecologice și a practicilor prietenoase cu mediul;
- susținerea instalării tinerilor fermieri și a intreprinderilor rurale cu profil non-agricol.

Astfel, prin corelarea sprijinului financiar cu măsuri de instruire, digitalizare și cooperare, comuna Trifești poate transforma agricultura dintr un sector de supraviețuire într-un pilon de creștere economică durabilă, competitivă și orientată spre piață.

Agricultura și zootehnia rămân esența economică a comunei Trifești, definind nu doar structura ocupațională a populației, ci și identitatea teritorială a locului.

Prin suprafețele fertile, infrastructura agricolă existentă, fermele comerciale active și potențialul de cooperare, comuna dispune de resurse concrete pentru a-și consolida un model agricol mixt — tradițional și inovator, competitiv și sustenabil.

În următorii ani, direcțiile de dezvoltare vor trebui să privilegieze investițiile în tehnologie, asociere, formare profesională și economie verde, transformând agricultura locală într-un domeniu capabil să genereze valoare adăugată, locuri de muncă stabile și o relație echilibrată între om, natură și resursă.

3.6. Mediu și schimbări climatice

Mediul, în comuna Trifești reflectă un echilibru fragil între activitatea agricolă tradițională și nevoia de modernizare ecologică. Starea generală a mediului este stabilă, însă marcată de probleme punctuale: poluarea organică generată de ferma din Zaboloteni, depozitarea necontrolată a deșeurilor în

extravilan, arderile neautorizate de resturi vegetale și vulnerabilitatea ridicată la fenomene climatice extreme.

Nivelul de conștientizare ecologică este redus, iar infrastructurile pentru reciclare, irigații și energie verde sunt insuficient dezvoltate. În contextul schimbărilor climatice, aceste elemente fac ca Trifeștiul să se afle într-o poziție critică între conservarea mediului natural și presiunea modernizării. Viitorul echilibru ecologic al comunei va depinde de calitatea investițiilor publice, de implicarea comunității și de integrarea progresivă a principiilor de sustenabilitate în economia locală.

3.6.a. Starea mediului și surse de poluare

Comuna Trifești se înscrie în tipologia teritoriilor rurale din lunca Prutului, în care interacțiunea dintre sistemele agricole, cursurile de apă și infrastructura locală determină starea de mediu. Din perspectiva calității mediului, principalele dimensiuni ce reies din datele disponibile sunt următoarele.

Suprafața vegetală și hidrografică (luncile și bălțile Prutului) constituie elemente esențiale pentru diversitatea biologică locală, dar fac și obiectul unor riscuri de poluare punctuală, atunci când gestionarea deșeurilor și a apelor uzate nu este realizată la standarde adecvate. Datele instituționale consemnează existența unor zone umede și a amenajării hidroameliorative Tabăra-Trifești-Sculeni, element funcțional pentru gestionarea apei în agricultură.

Sursele probabile și identificate ale poluării includ: gestionarea inadecvată a deșeurilor menajere (blocuri de depozitare necontrolate, depozitare ilegală în zone marginale), poluarea agricolă pe bază de nitrați și pesticide din zonele intens cultivate, precum și riscul de scurgeri sau deversări accidentale prin infrastructura agricolă și gospodăriile care nu dispun de sisteme moderne de epurare a apelor uzate. Autoritățile locale au demarat campanii de colectare selectivă a deșeurilor și programe de informare, semnalate în comunicările publice locale.

Principalele surse de presiune asupra mediului identificate la nivelul comunei sunt:

- gestionarea deficitară a deșeurilor menajere și a celor vegetale, în special în zonele de margine ale satelor;
- poluarea difuză provenită din practicile agricole tradiționale (utilizarea necontrolată a îngrășămintelor chimice și a pesticidelor);
- lipsa sistemelor de canalizare complete și a stațiilor locale de epurare, ceea ce conduce la evacuarea apelor menajere în sol sau în cursuri secundare de apă;
- disconfortul olfactiv și riscul de poluare organică provenit de la ferma zootehnică din satul Zaboloteni, care desfășoară activități de creștere intensivă a animalelor.

Ferma din Zaboloteni constituie una dintre principalele surse de disconfort olfactiv pentru locuitorii zonei, fiind semnalată în mod repetat în sesizările

populației, în special în perioadele calde ale anului. Aceasta generează, pe lângă mirosuri persistente, și potențiale riscuri de poluare a solului și a apelor subterane, ca urmare a depozitării necontrolate sau a gestionării necorespunzătoare a dejecțiilor animale. Pentru reducerea impactului, este necesară implementarea unor măsuri de conformare cu normele de mediu, respectiv modernizarea sistemelor de colectare, depozitare și valorificare a gunoiului de grajd, precum și amenajarea de perdele vegetale de protecție.

În ansamblu, presiunea antropogenă asupra mediului din comuna Trifești rămâne moderată, dar concentrată în jurul unor activități punctuale. Dezvoltarea va trebui să pună accent pe:

- modernizarea infrastructurii de apă și canalizare;
- extinderea colectării selective a deșeurilor;
- controlul și monitorizarea surselor de poluare zootehnică și agricolă;
- promovarea practicilor agricole prietenoase cu mediul și a managementului integrat al dejecțiilor animale

Istoricul hidrologic arată vulnerabilitate în fața episoadelor de creștere a debitelor pe Prut (alertări și coduri meteo istorice pentru zona Trifești), ceea ce impune menținerea și consolidarea infrastructurilor de protecție (diguri, podețe, lucrări de albie) și un sistem funcțional de avertizare și intervenție la inundații.

3.6.b. Colectare si reciclare a deșeurilor

Sistemul de colectare a deșeurilor din comuna Trifești este funcțional, dar încă insuficient dezvoltat în raport cu standardele europene de management integrat al deșeurilor. Serviciile de salubrizare sunt asigurate de un operator autorizat, în baza contractelor gestionate la nivelul județului Iași prin intermediul Asociației de Dezvoltare Intercomunitară pentru Salubrizare, însă acoperirea acestora diferă între satele componente ale comunei. În satele Zabolotenі și Hermeziu, frecvența colectării este mai redusă, iar distanțele față de punctele de depozitare determină, uneori, abandonul necontrolat al deșeurilor menajere în perimetrul extravilan.

Colectarea selectivă este implementată doar parțial. Există containere pentru fracțiile reciclabile – plastic, hârtie, sticlă, metal – amplasate în puncte centrale, însă utilizarea lor corectă este redusă, iar deșeurile sunt adesea amestecate. Lipsa unui centru comunal de colectare și sortare, precum și a infrastructurii pentru deșeurile voluminoase, textile sau vegetale, limitează eficiența sistemului. O parte importantă a deșeurilor vegetale este arsă la marginea satelor sau pe terenurile agricole, fapt ce generează emisii poluante și afectează calitatea aerului în perioadele de primăvară și toamnă.

Conform Planului Județean de Gestionare a Deșeurilor, comuna Trifești este inclusă în zona de colectare aferentă stației de transfer Iași, iar deșeurile sunt transportate ulterior la depozitul conform de la Țuțora. În ceea ce privește conștientizarea publică, campaniile de educație ecologică derulate de administrația locală au un caracter punctual, fiind axate pe școli și pe colectarea plasticului și hârtiei. Nivelul general de implicare al populației rămâne scăzut.

ceea ce indică un grad redus de responsabilitate comunitară față de reciclare și protecția mediului.

3.6.c. Vulnerabilitate climatică (secetă, inundații)

Poziționarea comunei Trifești în lunca Prutului determină un grad ridicat de expunere la riscuri naturale, în special la inundații și secetă. Regimul pluviometric variabil, combinat cu topografia joasă și permeabilitatea redusă a solurilor, creează o vulnerabilitate constantă la acumulările de apă. Zonele cele mai expuse sunt cele din aval de satul Trifești, în apropierea digului de pe Prut, unde apele freatice au nivel ridicat și unde, în perioadele de ploi abundente, se formează bălțiri de durată.

Infrastructura de protecție împotriva inundațiilor este asigurată de sistemul de diguri aferent Amenajării Hidrotehnice Tabăra-Trifești-Sculeni, însă starea generală a acestuia este una mixtă, unele segmente necesitând lucrări de întreținere. Pârâurile locale și canalele de desecare, care aveau rol de drenaj agricol, sunt parțial colmatate sau neîntreținute, fapt ce reduce capacitatea de preluare a apelor pluviale.

Pe de altă parte, în perioadele de secetă, culturile agricole suferă pierderi semnificative, în special pe terenurile neirigate din satele Zaboloteni și Hermeziu. Sistemele de irigații amenajate în perioada comunistă sunt în mare parte nefuncționale, conductele fiind deteriorate sau lipsind complet. Lipsa unor surse locale de apă pentru irigații și costurile ridicate ale pompelor împiedică fermierii să mențină un nivel constant de productivitate.

Solurile comunei, în special cele din estul teritoriului, prezintă porțiuni cu salinizare și exces de umiditate, iar o parte din terenurile agricole sunt expuse eroziunii și degradării. În anii secetoși, productivitatea agricolă scade semnificativ, ceea ce amplifică vulnerabilitatea economică a gospodăriilor. În ansamblu, climatul local este caracterizat de o creștere a frecvenței fenomenelor extreme – alternanțe între perioade secetoase și episoade de ploi torențiale – confirmând tendințele generale de variabilitate climatică din regiunea Moldovei.

3.6.d. Energie verde și tranziție ecologică

Sectorul energetic al comunei Trifești este dominat de consumul convențional, specific mediului rural, bazat pe energie electrică din rețea și încălzire cu lemne de foc. Clădirile publice – școlile, căminele culturale, dispensarul uman și sediul Primăriei – sunt racordate la rețeaua de energie electrică și utilizează centrale pe combustibil solid sau pe gaz, acolo unde există rețea de distribuție.

Producția locală de energie regenerabilă este inexistentă la nivel instituțional și foarte limitată în sectorul privat. În ultimii ani, câteva gospodării au instalat panouri fotovoltaice individuale, prin programele derulate de Administrația Fondului pentru Mediu („Casa Verde"), dar nu există investiții coordonate la nivel comunal.

Iluminatul public a fost modernizat parțial, cu instalarea de lămpi LED în zona centrală a satului Trifești, însă satele Hermeziu și Zaboloteni utilizează încă, în proporție semnificativă, corpuri de iluminat vechi, cu consum ridicat.

Comuna nu deține încă un Plan local de energie durabilă și climă și nu există infrastructuri dedicate pentru mobilitate verde, cum ar fi stații de încărcare electrică sau mijloace de transport alternativ. Cu toate acestea, cadrul natural și gradul ridicat de însorire oferă premise pentru dezvoltarea viitoare a unor investiții în energie regenerabilă.

Din perspectiva mediului, principalele presiuni legate de energie provin din arderea materialelor vegetale și a lemnului, care contribuie la creșterea nivelului de particule în suspensie în atmosferă. În sezonul rece, calitatea aerului este afectată de utilizarea sobelor vechi și a combustibililor neconvenționali (resturi de plastic, cauciuc), ceea ce indică un nivel redus de eficiență energetică și lipsa unor alternative moderne de încălzire.

În ansamblu, tranziția ecologică a comunei Trifești se află într-o fază incipientă. Nu există încă proiecte de producere a energiei verzi la scară locală, iar economia circulară se limitează la activități individuale de reutilizare a materialelor. Totuși, interesul populației pentru soluții moderne de eficiență energetică este în creștere, stimulat de programele naționale de finanțare și de scăderea costurilor tehnologiilor solare.

3.7. Cultură, sport și patrimoniu

Cultura, patrimoniul și activitățile sportive constituie componente esențiale ale dezvoltării locale durabile, contribuind la consolidarea identității comunității și la creșterea calității vieții locuitorilor. În comuna Trifești, aceste domenii se regăsesc la intersecția dintre tradiție și modernitate, reflectând atât moștenirea culturală remarcabilă a zonei, cât și dorința actuală de revitalizare și implicare comunitară. Valorile culturale, spirituale și istorice ale localității oferă o bază solidă pentru construirea unei identități locale distincte și pentru dezvoltarea unui potențial turistic și educațional cu specific regional.

Totodată, participarea comunității la viața culturală și sportivă este strâns legată de dinamica socială și de infrastructura existentă. Lipsa unor centre culturale moderne, a unor spații dedicate activităților de tineret și a unor facilități sportive adecvate limitează manifestarea potențialului creativ și recreativ al locuitorilor. Cu toate acestea, Trifeștiul se remarcă printr-un capital cultural viu — tradiții, obiceiuri, evenimente religioase și inițiative educaționale — care susțin coeziunea socială și transmit valorile locale între generații. În acest context, cultura și sportul pot deveni instrumente active de dezvoltare comunitară, de educație civică și de promovare a imaginii comunei la nivel județean și regional.

3.7.a. Infrastructură culturală și sportivă

Comuna Trifești dispune de o infrastructură culturală limitată, dar cu valoare istorică și simbolică deosebită. Elementul central al patrimoniului construit îl constituie Casa Memorială „Costache Negruzzi" din satul Hermeziu, aflată în administrarea Muzeului Național al Literaturii Române Iași. Imobilul este parte a ansamblului arhitectural al Conacului familiei Negruzzi, ridicat între anii 1807–1810 și înscris pe lista monumentelor istorice ale județului Iași începând cu anul 2015. Ansamblul cuprinde casa familiei, Biserica „Sfinții Împărați Constantin și Elena" și parcul dendrologic aferent, configurând una dintre cele mai reprezentative reședințe nobiliare moldovenești din secolul al XIX-lea.

În prezent, Consiliul Județean Iași are în vedere reabilitarea și punerea în valoare a acestui obiectiv, în cadrul unui proiect integrat de cooperare transfrontalieră. Restaurarea Casei Memoriale „Costache Negruzzi" este inclusă în lista de priorități de investiții ale Muzeului Național al Literaturii Române Iași și va fi realizată prin Programul Operațional Comun România–Republica Moldova, finanțat de Uniunea Europeană prin Instrumentul European de Vecinătate (ENI). Proiectul, intitulat „Circuit turistic internațional de promovare a patrimoniului cultural istoric", este derulat în parteneriat cu Raionul Strășeni (Republica Moldova) și urmărește valorificarea patrimoniului literar comun de pe ambele maluri ale Prutului.

Lucrările prevăzute în cadrul proiectului includ înlocuirea tâmplăriei, refacerea instalațiilor electrice, sanitare și termice, reabilitarea acoperișului și amenajarea rețelelor exterioare de apă și canalizare, alături de refacerea trotuarelor și aleilor perimetrale. Intervențiile vor contribui la conservarea monumentului și la redarea circuitului public a unei clădiri emblematice pentru cultura română.

Pe lângă acest obiectiv de importanță națională, infrastructura culturală a comunei mai cuprinde Căminul Cultural Trifești, care funcționează ca principal centru de activități sociale și educative, și o bibliotecă comunală cu fond de carte modest, dar activitate administrativă constantă. În satele Hermeziu și Zaboloteni nu există spații culturale independente, activitățile având loc ocazional în incinta școlilor sau în spații improvizate.

Infrastructura sportivă este redusă, limitându-se la terenul multifuncțional al Școlii Gimnaziale Trifești și la câteva spații neamenajate utilizate pentru activități recreative. Nu există o sală de sport modernă, iar echipamentele destinate activităților fizice sunt insuficiente. Activitatea sportivă are un caracter informal, fiind coordonată de cadrele didactice și de voluntari locali, în special cu ocazia competițiilor școlare.

3.7.b. Activități pentru tineri și seniori

Viața comunitară a comunei Trifești se sprijină în principal pe inițiative locale și pe evenimentele organizate de școli, parohii și administrația publică. Nu există un centru de tineret sau o structură dedicată activităților de voluntariat,

însă tinerii participă activ la evenimentele culturale și religioase tradiționale - serbările școlare, hramurile bisericilor, sărbătorile de iarnă sau Ziua comunei.

Pentru seniori, activitățile sociale se concentrează în jurul bisericilor și al întâlnirilor organizate de asistența socială, fără existența unui club al vârstnicilor sau a unor programe dedicate de educație activă. În schimb, relațiile intergeneraționale sunt bine păstrate la nivelul gospodăriilor, iar tradițiile familiale contribuie la menținerea coeziunii comunității.

În ultimii ani, administrația locală a intensificat organizarea de evenimente culturale și recreative destinate tinerilor, în colaborare cu școlile, parohiile și asociațiile locale. Serbările tematice, activitățile de tip tabără educativă, competițiile sportive și atelierele de creație populară au devenit instrumente de coeziune comunitară, oferind tinerilor ocazii de implicare activă în viața localității. Deși aceste inițiative nu dispun încă de o structură permanentă sau de personal specializat, ele marchează o schimbare de atitudine la nivelul administrației, orientată tot mai clar spre stimularea participării culturale și sociale a noilor generații.

În ansamblu, oferta de activități extrașcolare și culturale pentru tineri este redusă, iar pentru vârstnici, aproape inexistentă. Comunitatea locală manifestă interes pentru reluarea activităților culturale de tip cor, ansamblu folcloric sau atelier de meșteșuguri, dar infrastructura și finanțarea sunt insuficiente pentru a asigura funcționarea regulată a acestora.

3.7.c. Valori locale, tradiții și identitate

Identitatea culturală a comunei Trifești este strâns legată de moștenirea familiei Negruzzi și de patrimoniul spiritual al Moldovei de Nord. Casa memorială din Hermeziu simbolizează legătura directă dintre cultura literară românească și spațiul rural al Prutului, oferind localității un statut cultural distinct.

Pe lângă acest reper major, comunitatea păstrează un corpus consistent de tradiții și obiceiuri populare: colindele, „plugul", „capra" și „ursul" în perioada sărbătorilor de iarnă, datinile de nuntă și de botez, precum și obiceiurile legate de muncile agricole. Aceste tradiții sunt transmise informal, în familie, și reapar în contextul festivităților școlare și religioase.

Gastronomia locală reprezintă un element semnificativ al identității culturale, fiind bazată pe preparate tradiționale moldovenești: sarmale, alivenci, plăcinte cu brânză, borșuri acrite natural și dulciuri de casă. De asemenea, în zona Hermeziu există tradiția producerii vinului de casă, continuând vechile obiceiuri viticole ale familiei Negruzzi.

În prezent, identitatea culturală a comunei se exprimă mai mult prin memorie și tradiție decât prin instituții active. Totuși, atașamentul locuitorilor față de trecutul istoric, față de reperele culturale locale și față de valorile comunitare menține un sentiment puternic de apartenență și continuitate. Trifeștiul se definește, astfel, printr-un patrimoniu simbolic în care se împletesc literatura, religia, tradiția rurală și istoria moldovenească de frontieră.

3.8. Administrație publică

Administrația publică a comunei Trifești reprezintă principalul instrument de organizare, gestionare și dezvoltare a comunității locale. Ea îndeplinește atât funcții administrative, cât și sociale, asigurând legătura directă dintre locuitori și instituțiile județene sau naționale. În contextul schimbărilor legislative și tehnologice din ultimii ani, administrația locală s-a adaptat treptat la noile cerințe de eficiență, transparență și digitalizare, păstrând în același timp caracterul apropiat, personal, specific comunităților rurale.

3.8.a. Capacitate administrativă

Primăria Comunei Trifești funcționează cu o structură administrativă completă, adaptată dimensiunii teritoriale și demografice a localității. Aparatul de specialitate al primarului este format din compartimente care acoperă principalele domenii de activitate: administrație generală, contabilitate și buget, urbanism și cadastru, evidența persoanelor, agricultură, asistență socială și stare civilă. Personalul existent este calificat și asigură continuitatea activității instituției, iar stabilitatea echipei administrative a contribuit la menținerea unui climat de colaborare eficient între primărie, consiliul local și cetățeni. Administrația locală participă activ la rețelele de cooperare județene și intercomunale, fiind membră a Asociației de Dezvoltare Intercomunitară „Țara de Sus" și a ADI pentru Salubrizare, ceea ce permite accesarea de servicii comune și proiecte integrate la nivel regional. Relațiile cu Consiliul Județean Iași și cu instituțiile deconcentrate sunt stabile, facilitând implementarea de proiecte în domeniile infrastructurii, educației și culturii.

Primăria dispune de un sediu funcțional și de dotări de bază, iar activitatea administrativă se desfășoară în condiții corespunzătoare. În ansamblu, capacitatea administrativă a comunei Trifești este stabilă, bazată pe experiență și cooperare, cu o orientare pragmatică spre rezolvarea problemelor comunității și gestionarea eficientă a resurselor publice.

3.8.b. Digitalizarea serviciilor publice

Digitalizarea serviciilor publice reprezintă un proces aflat în dezvoltare la nivelul comunei Trifești, în acord cu tendințele generale de modernizare ale administrației românești. Primăria dispune de o bază tehnică funcțională – calculatoare, acces la internet și softuri de evidență financiară și administrativă – care permit gestionarea informatizată a unei părți din activități.

Pagina oficială a instituției (www.primariatrifesti-iasi.ro) oferă informații publice actualizate, inclusiv hotărârile Consiliului Local, dispozițiile primarului, anunțuri, comunicate și formulare utile. Deși interacțiunea online cu cetățenii se limitează, în prezent, la informare și corespondență prin e-mail, administrația locală a început procesul de digitalizare treptată a serviciilor, prin implementarea registraturii electronice și prin extinderea comunicării prin mijloace digitale.

Angajații instituției participă periodic la instruiri privind utilizarea instrumentelor informatice și a sistemelor de evidență electronică, iar interesul

pentru modernizarea fluxurilor administrative este constant. Utilizarea platformelor naționale pentru evidența persoanelor, raportările contabile și gestionarea achizițiilor publice contribuie la eficientizarea activității interne și la transparența proceselor.

În ansamblu, digitalizarea administrației din comuna Trifești se află într-un stadiu funcțional de bază, dar în expansiune, cu perspective clare de modernizare a relației dintre instituție și cetățeni, în spiritul guvernării locale moderne.

3.8.c. Participare publică si transparentă

Participarea publică în viața administrativă a comunei Trifești este, în prezent, limitată, specifică mediului rural în care relația dintre administrație și locuitori se bazează mai mult pe contact direct decât pe mecanisme formale de consultare. Deși cadrul legal oferă posibilitatea participării cetățenilor la procesul decizional – prin consultări publice, dezbateri și propuneri transmise către primărie sau consiliul local – gradul real de implicare al populației este redus.

Mulți locuitori nu sunt familiarizați cu aceste instrumente de participare sau nu conștientizează rolul pe care îl pot avea în procesul decizional local. În cadrul unor discuții informale, s-a constatat că o parte dintre cetățeni nu știau că pot participa la ședințele Consiliului Local sau că pot transmite propuneri în cadrul consultărilor publice. Acest fapt reflectă o lipsă de obișnuință civică, mai degrabă decât o lipsă de interes, fiind o trăsătură comună multor comunități rurale unde administrația este percepută mai mult ca furnizor de servicii decât ca partener de dialog.

Totuși, transparența instituțională este respectată, iar primăria publică în mod regulat hotărârile de consiliu, dispozițiile primarului, bugetele și rapoartele anuale, atât la sediul instituției, cât și online, pe pagina web oficială. Informațiile sunt accesibile publicului, iar administrația locală manifestă deschidere față de solicitările cetățenilor, rezolvând prompt cererile individuale.

Relația directă dintre autorități și locuitori, bazată pe încredere și proximitate, compensează parțial lipsa unor mecanisme formale de participare. De cele mai multe ori, comunicarea se realizează nemijlocit – prin contact personal, prin intermediul școlilor, bisericilor sau asociațiilor locale – forme care, deși informale, asigură un nivel funcțional de coeziune comunitară.

Pe termen lung, consolidarea unei culturi civice participative și extinderea instrumentelor digitale de consultare ar putea sprijini implicarea comunității în deciziile publice. În prezent, administrația locală depune eforturi pentru creșterea gradului de informare a cetățenilor și pentru dezvoltarea unei relații bazate nu doar pe încredere, ci și pe participare activă și responsabilitate comună.

4. Analiza SWOT

4.1. Puncte tari

- **Resurse naturale şi agricole extinse**: Comuna dispune de suprafeţe mari de teren arabil şi păşuni fertile, cu condiţii favorabile cultivării cerealelor şi creşterii animalelor. Solurile productive şi tradiţia agricolă locală (ex. fermă de lapte BOGA SRL) susţin economia rurală.

- **Accesibilitate şi proximitate faţă de Iaşi**: Trifeşti se află la ~40 km de municipiul Iaşi, pe DN24C, având legături rutiere directe cu oraşul şi cu localităţi din zonă. Reţeaua de transport şi infrastructura existentă facilitează mobilitatea populaţiei spre centrele urbane.

- **Patrimoniu cultural şi turistic**: Comuna are obiective istorice şi culturale remarcabile: de exemplu, Casa memorială „Constantin Negruzzi" din satul Hermeziu (Monument istoric) cu cinci săli de expoziţie, restaurată de Muzeul Literaturii Iaşi.

- **Instituţii de învăţământ funcţionale**: Existenţa unei şcoli gimnaziale moderne („Iacob Negruzzi"), cu circa 550–600 de elevi şi cadre didactice implicate în proiecte educaţionale, reprezintă un atu pentru dezvoltarea comunităţii.

- **Forţă de muncă locală şi activităţi economice existente**: Forţa de muncă este dispusă la muncă agricolă şi industrială; companii locale din Trifeşti (sectorul creşterii bovinelor de lapte – CAEN 141, cultivarea cerealelor – CAEN 111, construcţii) au cifre de afaceri semnificative (ex. 10 mil. euro cifra de afaceri pentru sectorul zootehnic). Acest mediu economic susţine locuri de muncă şi coagularea unei culturi antreprenoriale locale.

- **Medii naturale curate**: Zona este puţin poluată de industrie, iar păduri şi luncile Prutului conferă peisaje pitoreşti. Parcul Natural „Lunca Prutului Inferior" protejează biodiversitatea locală, oferind oportunităţi de ecoturism şi conservare. Calitatea aerului şi apei este ridicată, existând un cadru natural propice agrementului.

4.2. Puncte slabe

- **Declin demografic şi îmbătrânire**: Populaţia comunei este în scădere (3.425 locuitori în 2021 faţă de 3.774 în 2011). Exodul tinerilor spre oraşe sau străinătate duce la îmbătrânirea populaţiei active şi la deficit de specialişti în domenii-cheie (IT, inginerie agricolă etc.).

- **Infrastructură deficitară:** În comună există numeroase drumuri sătești neasfaltate şi alimentare cu gaz metan/potabilă insuficientă. Lipsa sistemelor centralizate de canalizare şi dependenţa de fose septice afectează calitatea vieţii. De asemenea, serviciile de transport public sunt limitate, ceea ce reduce mobilitatea persoanelor fără autoturism.

- **Acces limitat la servicii sociale şi de sănătate**: Singura instituţie medicală este cabinetul de medicină de familie (dispensar uman), fără acces rapid la spitale sau specialişti. Lipsesc centre sociale specializate (bătrâni, copii defavorizaţi), iar sărăcia locală şi rata modestă a angajării contribuie la vulnerabilitate.

- **Resurse financiare şi administrative reduse:** Bugetul local al Primăriei este mic, cu dependenţa mare de subvenţii guvernamentale. Primăria are personal limitat şi dotări IT modeste (conform planului local), fapt ce restricţionează capacitatea de proiectare şi implementare de programe.

- **Dependenţă economică de agricultură de subzistenţă**: Cu excepţia câtorva firme, economia locală este dominată de ferme mici, preponderent de subzistenţă. Lipsa industrializării şi a reţelelor de distribuţie pentru produse agroalimentare limitează valoarea adăugată. Nivelul redus de educaţie antreprenorială şi accesul dificil la capital sunt impedimente majore pentru diversificare economică.

- **Infrastructură educaţională limitată**: Şcoala gimnazială acoperă până la clasa a VIII-a; elevii trebuie să părăsească comuna pentru liceu. Activităţile extraşcolare şi culturale sunt sporadice, iar instituţiile culturale (cămin cultural modest, bibliotecă mică) au dotări minimale.

4.3. Oportunități

- **Fonduri europene şi naţionale pentru agricultură şi infrastructură:** Trifești poate accesa programe de finanţare din PNDR/PNRR/POR. Deja, fermierii din comună au atras proiecte de modernizare a sistemului de irigaţii (fonduri europene de peste 1,5 mil. euro pentru instalarea sistemelor de udare). Facilităţi similare există şi pentru dezvoltarea exploataţiilor agricole (ex. «Modernizarea fermelor») şi îmbunătăţirea infrastructurii rutiere locale.

- **Dezvoltarea turismului rural şi cultural:** Patrimoniul cultural poate fi integrat în rute turistice regionale. De asemenea, pot fi valorificate drumeţiile în Lunca Prutului şi agroturismul (pensiuni ţărăneşti). Căutarea unui stil de viaţă rural de către locuitori din oraş reprezintă o piaţă în creştere.

- **Parteneriate şi cooperare locală:** Prin împletirea intereselor comune cu unităţile medicale şi şcolile din proximitate (ex. cooperare cu spitalele judeţene pentru clinici mobile) se pot aduce servicii sporite. Colaborarea cu ONG-uri de mediu şi cultură poate sprijini proiecte în domeniul social şi educaţional (tabere de vară, programe educaţionale în mediul rural). Parteneriatele public-private sunt oportunităţi pentru atragerea investiţiilor.

- **Inovaţie şi digitalizare:** Educatorii locali pot utiliza instrumente digitale şi programe naţionale de dezvoltare a competenţelor TIC la şcoală. Primăria poate promova serviciile electronice (ghid Registratură online) şi promovarea localităţii pe internet (pagini web, reţele sociale), facilitând transparenţa şi participarea comunităţii.

- **Exploatarea resurselor naturale regenerabile:** Suprafeţele agricole şi de păşune permit dezvoltarea de ferme solare, biomasă sau eolian (producerea de energie regenerabilă) fără deteriorarea peisajului. Astfel, se poate crea venit suplimentar şi locuri de muncă.

- **Programe sociale şi educaţionale:** Iniţiativele de incluziune socială (ex. centru de zi pentru copii defavorizaţi – proiect 2025) şi formarea profesională a adulţilor pot fi finanţate prin PNDR 2023-2027 sau PNRR. Accesul la programe de ucenicie poate stopa migraţia tinerilor.

4.4. Amenințări

- **Depopulare continuă și îmbătrânire accentuată**: Exodul tinerilor în țară sau străinătate poate accelera diminuarea forței de muncă și reducerea contribuției la bugetul local. Un număr tot mai mare de vârstnici va ridica cereri ridicate la serviciile sociale (îngrijire la domiciliu, pensii sociale).

- **Schimbări climatice și dezastre naturale**: Amplificarea fenomenelor meteo extreme poate crește riscul inundațiilor în lunca Prutului (amenințare amintită anterior). Seceta prelungită afectează recoltele; lipsa unor rezervoare sau irigații bine gestionate poate conduce la pierderi agricole majore.

- **Instabilitatea financiară și birocratică:** Schimbările frecvente ale regulilor de finanțare la nivel guvernamental (după exemple anterioare de programe întrerupte) pot întârzia implementarea proiectelor de dezvoltare. Procedurile complexe de accesare a fondurilor europene pot descuraja primăria, lipsită de personal specializat.

- **Izolarea și concurența regională**. Alte localități rurale își intensifică campaniile de atragere a investitorilor sau a turiștilor; Trifești riscă să rămână în urma celor care au proiecte de branding locale (ex. festivaluri, târguri). Lipsa unei strategii de promovare coerente poate face comuna neobservată de potențialii investitori.

- **Vulnerabilități economice interne**: O eventuală criză economică, creșterea costurilor la input-uri agricole (combustibil, îngrășăminte) sau scăderea prețurilor la produsele agricole (lapte, cereale) pot amplifica sărăcia. Lipsa unor alternative de venit (diversificare limitată) face comuna sensibilă la șocurile de piață.

- **Probleme sociale persistente**: Dacă numărul persoanelor cu venituri mici crește (ex. șomaj structural, părinți singuri), serviciile sociale limitate pot deveni copleșite. Existența unor grupuri vulnerabile (copii fără supraveghere, bătrâni singuri) poate duce la probleme comunitare (abandoni școlare, sărăcie extremă).

- **Dependență de factorul politic**: Schimbarea conducerii locale sau modificările legislative pot bloca proiectele în curs. De exemplu, dacă noi autorități opresc un proiect de infrastructură început, comuna pierde resurse. Lipsa de continuitate a politicilor publice poate afecta realizarea obiectivelor de dezvoltare locală.

4.5. Interpretare și concluzii SWOT pe domenii

Analiza integrată a domeniilor strategice evidențiază o configurație specifică comunelor rurale din proximitatea marilor centre urbane, în care Trifești se distinge printr-o combinație particulară între potențial agricol ridicat, patrimoniu cultural de interes național, poziționare geografică avantajoasă și o capacitate administrativă stabilă, dar constrânsă de resurse limitate. Corelarea acestor factori permite formularea unui profil strategic realist, fundament pentru direcțiile de dezvoltare din perioada următoare.

Educație și capital uman

Comuna Trifești prezintă o infrastructură educațională funcțională, susținută de un corp didactic stabil și implicat în activități comunitare. Nivelul educațional al populației este însă mediu, cu o rată semnificativă a abandonului școlar după finalizarea învățământului gimnazial, cauzată de migrația economică și de insuficiența oportunităților locale pentru tineri. Această discontinuitate educațională se reflectă direct în structura forței de muncă, predominant agricolă și slab calificată.

Pe termen strategic, educația reprezintă pivotul dezvoltării comunei, fiind domeniul cu cea mai mare capacitate de multiplicare a efectelor pozitive în alte sectoare. Consolidarea educației prin extinderea ofertei extrașcolare (centre after school, formare profesională, digitalizare școlară) este esențială pentru contracararea declinului demografic și pentru stimularea inițiativei locale.

Cultură, identitate locală și turism

Patrimoniul cultural, reprezentat de Casa Memorială „Costache Negruzzi", de bisericile istorice și de tradițiile rurale încă vii, oferă Trifeștiului un potențial distinct de dezvoltare turistică. Acest capital simbolic, insuficient exploatat economic, poate constitui o bază solidă pentru construcția unei identități locale coerente, integrată în circuitele culturale și turistice ale regiunii Nord-Est.

Slăbiciunile identificate — infrastructura culturală modestă, absența unităților de cazare, promovarea limitată — pot fi transformate în oportunități prin integrarea comunei în rute tematice „Moldova literară" sau „Lunca Prutului Verde". Dezvoltarea unui turism rural responsabil și a meșteșugurilor locale ar putea contribui la diversificarea economiei și la revalorizarea tradițiilor comunității.

Sănătate și asistență socială

Serviciile medicale și sociale sunt dimensionate la nivel minimal, specific localităților rurale. Existența unui dispensar și a unui medic de familie asigură doar acoperirea de bază a nevoilor comunității. Lipsa unui cabinet pediatric, a serviciilor de urgență și a centrelor de îngrijire pentru vârstnici creează vulnerabilități semnificative, accentuate de îmbătrânirea populației.

Totuși, relația apropiată între administrație și cetățeni, implicarea

asistenței sociale locale și colaborarea cu Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Iași oferă premise pentru consolidarea rețelelor de sprijin. Extinderea intervențiilor sociale prin centre comunitare multifuncționale, servicii mobile și proiecte dedicate grupurilor vulnerabile reprezintă direcții prioritare în următorul ciclu strategic.

Economie și agricultură

Economia comunei Trifești are un caracter predominant agricol, cu un nucleu format din câteva exploatații performante în zootehnie și cultură mare (exploatațiile BOGA SRL, SUIN TRIF SRL), care generează o parte importantă a veniturilor locale. Agricultura de subzistență rămâne însă majoritară, iar lipsa procesării locale limitează valoarea adăugată a producției.

Punctele tari ale domeniului sunt fertilitatea terenurilor, tradiția agricolă, disponibilitatea forței de muncă și deschiderea către asociere, manifestată prin forme juridice emergente (PFA, SRL agricole). Punctele slabe — fragmentarea terenurilor, echipamentele depășite, lipsa infrastructurii de depozitare și comercializare — pot fi contracarate prin promovarea cooperativelor agricole, modernizarea irigațiilor și accesarea fondurilor PNDR pentru ferme mici și medii.

Strategic, comuna are potențial de transformare dintr-o economie agricolă primară într-una mixtă, orientată spre lanțuri scurte de aprovizionare, produse locale certificate și microprocesare alimentară, în conformitate cu prioritățile verzi ale Politicii Agricole Comune 2023-2027.

Mediu și schimbări climatice

Trifeștiul beneficiază de un cadru natural valoros, cu ecosisteme diversificate, zone împădurite și lunci fertile. Totuși, presiunile climatice (secetă, eroziune, riscul de inundații în Lunca Prutului) pot afecta direct agricultura și infrastructura locală. Lipsa unui sistem integrat de management al deșeurilor și nivelul redus al colectării selective indică necesitatea unor investiții urgente în economia circulară.

Integrarea comunei în programele „Verde Nord-Est" și „Energie Curată pentru Rural" oferă oportunități concrete pentru modernizarea energetică a clădirilor publice, instalarea de panouri fotovoltaice și extinderea rețelelor de iluminat stradal eficient. De asemenea, introducerea educației ecologice în școli poate contribui la crearea unei culturi de responsabilitate față de mediu.

Turism și economie verde

Corelarea patrimoniului cultural cu mediul natural constituie o axă strategică de dezvoltare locală. Posibilitatea integrării comunei în rutele ecoturistice ale Prutului, crearea de microferme agroturistice și valorificarea produselor locale (miere, brânzeturi, vinuri de casă) pot transforma Trifeștiul într-un model de turism rural durabil. Economia verde devine, astfel, nu doar o

oportunitate ecologică, ci și o direcție economică de viitor, compatibilă cu profilul agricol al comunei.

Administrație publică și guvernanță locală

Administrația publică din Trifești prezintă un grad ridicat de stabilitate instituțională și o relație apropiată cu cetățenii, însă participarea publică la procesul decizional rămâne redusă. Populația nu este încă obișnuită cu mecanismele formale de consultare și, adesea, nu cunoaște drepturile de implicare civică. Această realitate impune dezvoltarea unei culturi administrative participative, bazată pe transparență, informare digitală și parteneriate locale.

Capacitatea administrativă este funcțională, dar constrânsă de resurse umane și financiare. Investițiile în formarea profesională a personalului, în digitalizarea serviciilor și în colaborarea intercomunală sunt esențiale pentru eficientizarea actului administrativ. Consolidarea cooperării cu Consiliul Județean Iași și ADR Nord-Est trebuie menținută drept instrument de atragere a fondurilor externe.

Comuna Trifești se află într-un stadiu de tranziție între o structură rurală tradițională și una modernă, integrată în dinamica economică și culturală a Regiunii Nord-Est. Punctele forte — resursele naturale, patrimoniul cultural, stabilitatea administrativă și proximitatea față de Iași — pot genera efecte multiplicatoare dacă sunt susținute de investiții în infrastructură, digitalizare și educație.

Principalele provocări — declinul demografic, vulnerabilitățile economice și deficiențele de infrastructură — pot fi abordate prin proiecte multisectoriale care leagă agricultura durabilă, economia circulară și inovarea comunitară. Strategia de dezvoltare trebuie să urmărească echilibrul dintre conservarea identității locale și integrarea în economia modernă, având ca axă centrală principiile dezvoltării durabile: competitivitate, incluziune și reziliență.

Astfel, comuna Trifești își poate transforma statutul de localitate agricolă de frontieră într-un model de comunitate rurală inteligentă, care valorifică tradiția, natura și capitalul uman în mod integrat, pe termen lung.

4.6 Diagnostic.

4.6.1. Diagnostic general al comunei Trifești

Comuna Trifești se definește printr-o identitate rurală consolidată, un patrimoniu cultural de importanță națională și o poziționare geografică privilegiată, aflată la frontiera estică a Uniunii Europene, în imediata vecinătate a Republicii Moldova. Această plasare conferă localității o dublă dimensiune strategică: pe de o parte, aparține Regiunii de Dezvoltare Nord-Est a României, cu acces la principalele programe naționale și europene; pe de altă parte, se află într-un spațiu de conexiune transfrontalieră naturală, care o leagă istoric, cultural și economic de localitățile de peste Prut.

În acest context, Trifeștiul reprezintă o comunitate cu potențial ridicat de dezvoltare integrată — agricolă, culturală și turistică —, dar confruntată cu dificultăți structurale similare mediului rural românesc: depopulare, infrastructură deficitară, economie monocentrică și resurse administrative limitate. Relația privilegiată cu Republica Moldova, consolidată prin parteneriate culturale și programe comune, constituie însă o oportunitate strategică de prim rang, care poate transforma comuna într-un nod local al cooperării estice a Uniunii Europene.

4.6.2. Transport și infrastructură

Comuna Trifești dispune de o rețea de drumuri comunale și sătești parțial modernizată, însă persistă segmente de drum pietruit sau neamenajat, în special în zonele de legătură dintre satele componente. Infrastructura rutieră asigură o conexiune funcțională cu drumul județean DJ 282C și, prin acesta, cu municipiul Iași și punctul de frontieră Sculeni, dar calitatea corosabilului și lipsa trotuarelor în unele tronsoane afectează siguranța circulației.

Rețelele de alimentare cu apă sunt funcționale în satele principale, însă acoperirea nu este integrală, iar sistemul de canalizare se află în faze incipiente de extindere. Lipsa rețelei de gaz metan limitează atractivitatea pentru investiții și confortul locuitorilor.

Infrastructura digitală s-a îmbunătățit în ultimii ani, dar conectivitatea broadband rămâne inegală între sate. Nu există transport public local integrat, ceea ce afectează mobilitatea persoanelor vârstnice și a elevilor.

Provocare: Creșterea accesibilității și conectivității între sate, modernizarea infrastructurii edilitare și introducerea soluțiilor inteligente de mobilitate sunt esențiale pentru coeziunea internă a comunei.

4.6.3. Colaborare transfrontalieră

Poziționarea comunei Trifești la frontiera estică a Uniunii Europene reprezintă un avantaj strategic semnificativ. Relațiile culturale și economice cu Republica Moldova, consolidate de parteneriatele existente cu raioanele Strășeni și Ungheni, oferă un cadru favorabil pentru dezvoltarea de proiecte comune.

Casa Memorială „Costache Negruzzi" din Hermeziu este deja inclusă într-un proiect transfrontalier finanțat prin Programul Operațional Comun România–Republica Moldova, ceea ce demonstrează capacitatea comunei de a gestiona proiecte europene de cooperare.

Totuși, colaborarea economică este încă modestă, lipsind structuri locale de coordonare și o strategie clară de promovare transfrontalieră.

Provocare: Transformarea poziției geografice în avantaj competitiv prin consolidarea cooperării economice, culturale și instituționale cu Republica Moldova.

4.6.4. Economie, antreprenoriat și ocupare

Structura economică a comunei este dominată de activitățile agricole, cu o prezență redusă a serviciilor și aproape inexistentă a activităților industriale.

Majoritatea populației active lucrează în agricultură sau în construcții, fie local, fie în mobilitate pendulară spre municipiul Iași.

Exploatațiile agricole de tip familial coexistă cu ferme comerciale bine organizate (S.C. SUIN TRIF S.R.L., S.C. BOGA S.R.L.), însă lipsa infrastructurii de procesare și a spiritului antreprenorial local limitează dezvoltarea economică. Nu există un centru local de formare profesională, iar tinerii se confruntă cu dificultăți în accesarea unui loc de muncă stabil.

Provocare: Diversificarea economiei locale prin susținerea microîntreprinderilor, formare profesională și crearea de locuri de muncă stabile pentru tineri.

4.6.5. Agricultură și economie rurală

Agricultura rămâne principalul pilon economic al comunei Trifești, având la bază terenuri fertile, dar fragmentate, afectate parțial de eroziune și secetă.

Predomină culturile de porumb, grâu și floarea-soarelui, în timp ce creșterea animalelor este practicată în gospodării individuale.

Numărul redus de cooperative agricole și lipsa infrastructurii de colectare și procesare a produselor agricole limitează valoarea adăugată locală. Deși există inițiative private, acestea nu sunt interconectate într un lanț economic funcțional.

Provocare: Creșterea competitivității agriculturii prin asociere, tehnologie modernă, procesare locală și dezvoltarea lanțurilor scurte de aprovizionare.

4.6.6. Mediu și tranziție verde

Comuna Trifești dispune de resurse naturale valoroase, inclusiv terenuri fertile, păduri și lunca Prutului, însă se confruntă cu vulnerabilități ecologice majore: secetă, eroziune, salinizare și riscuri de inundații periodice.

Deșeurile sunt gestionate în cadrul ADIS Iași, însă colectarea selectivă nu este încă generalizată, iar reciclarea rămâne redusă. Clădirile publice nu beneficiază integral de eficiență energetică, iar utilizarea energiilor regenerabile este abia la început.

Provocare: Tranziția către o economie verde – prin energie regenerabilă, reîmpăduriri și management durabil al resurselor – este o condiție esențială pentru reziliența comunității.

4.6.7. Administrație publică și servicii digitale

Primăria Trifești are o echipă administrativă stabilă, dar de dimensiuni reduse, cu competențe limitate în atragerea fondurilor europene și digitalizare.

Serviciile publice sunt funcționale, dar procesele administrative se desfășoară preponderent în format fizic.

Există un website instituțional activ, dar lipsesc platforme de consultare publică și instrumente de bugetare participativă. Cetățenii sunt slab informați despre posibilitatea de a participa la deciziile locale.

Provocare: Modernizarea administrației prin digitalizare, formare profesională și implicare civică activă pentru creșterea transparenței și eficienței.

4.6.8. Sănătate, educație și incluziune socială

Comuna Trifești dispune de o rețea educațională stabilă, având ca principal nucleu Școala Gimnazială „Iacob Negruzzi", însă infrastructura necesită modernizare și digitalizare. Nu există program after-school și nici centru de zi pentru copii în risc.

Serviciile medicale sunt asigurate de medicul de familie și de o asistentă comunitară, dar accesul la servicii de specialitate este dificil, fiind necesară deplasarea la Iași. Populația vârstnică în creștere și lipsa serviciilor de îngrijire la domiciliu accentuează vulnerabilitatea socială.

Provocare: Creșterea accesului la servicii educaționale moderne, sănătate de proximitate și sprijin social pentru grupurile vulnerabile.

4.6.9. Cultură, sport, agrement și turism

Patrimoniul cultural al comunei Trifești este de importanță națională prin Casa Memorială „Costache Negruzzi" și legăturile istorice cu literatura română. Totuși, infrastructura culturală și sportivă locală este limitată: cămine culturale modeste, lipsa unei săli multifuncționale moderne și spații insuficiente pentru tineri. Potrivit diagnosticului turistic, comuna dispune de potențial pentru dezvoltarea turismului cultural și de agrement pe Prut, dar lipsa facilităților și a promovării reduce atractivitatea.

Provocare: Valorificarea patrimoniului cultural și natural prin investiții în infrastructură, turism tematic și activități de agrement comunitar.

4.6.10. Sinteză diagnostică generală

Comuna Trifești este o localitate de frontieră cu potențial strategic ridicat, care combină avantajele naturale, culturale și geografice cu oportunități concrete de dezvoltare transfrontalieră. Punctele forte – terenurile agricole fertile, patrimoniul cultural unic, stabilitatea administrativă, proximitatea față de Iași și Republica Moldova – creează premise favorabile pentru diversificarea economică, modernizarea infrastructurii și consolidarea identității locale.

Principalele provocări rămân:

- depopularea și îmbătrânirea demografică;
- infrastructura tehnico-edilitară incompletă;
- dependența economică de agricultură primară;
- gradul redus de participare publică și digitalizare administrativă.

Oportunitățile externe sunt însă majore: programele Interreg NEXT 2021-2027, PNDR și PNRR deschid accesul la investiții în agricultură, infrastructură, educație, turism și servicii publice. Poziția geografică oferă comunei un rol de punte de cooperare între UE și Republica Moldova, cu perspective de dezvoltare a microcoridoarelor economice, a turismului cultural transfrontalier și a parteneriatelor instituționale. Astfel, Trifeștiul trebuie să-și asume statutul de comunitate rurală de frontieră inteligentă, care valorifică relațiile istorice cu Republica Moldova și resursele proprii prin proiecte integrate, orientate spre modernizare, incluziune și sustenabilitate.

5. Viziunea și obiectivele strategiei

5.1. Viziunea de dezvoltare a comunei Trifești

Până în anul 2028, comuna Trifești își propune să devină o comunitate rurală dinamică, sustenabilă și incluzivă, în care fiecare locuitor – în special tinerii și familiile tinere – beneficiază de condiții reale pentru o viață stabilă, activă și prosperă.

Viziunea de dezvoltare are la bază investiții coordonate în infrastructură, servicii publice, economie locală și guvernanță, cu scopul de a transforma Trifești într-un loc atractiv pentru locuire, muncă și implicare civică.

Comuna își asumă un model de dezvoltare care susține inițiativa, sprijină educația, încurajează întoarcerea și implicarea tinerilor în comunitate, oferind în același timp un cadru echilibrat pentru toate categoriile sociale – de la copii și vârstnici, la agricultori, întreprinzători și persoane vulnerabile. Această viziune pune accent pe sustenabilitate, eficiență administrativă, solidaritate și valorificarea inteligentă a resurselor locale.

Această viziune pleacă de la nevoia urgentă de stopare a declinului demografic și de creare a condițiilor de viață atractive pentru tineri.

Viziunea răspunde celor provocărilor majore ale comunei – depopularea și îmbătrânirea demografică, infrastructura incompletă și dependența economică de agricultura primară – printr-o abordare integrată care:

- **creează condiții atractive pentru tineri și familiile tinere**, prin locuințe decente, infrastructură completă și locuri de muncă locale;
- **modernizează infrastructura tehnico-edilitară**, reducând decalajele dintre sate și facilitând accesul la servicii;
- **diversifică economia**, promovând antreprenoriatul rural, formarea profesională și valorificarea produselor locale;
- **investește în educație, sănătate și digitalizare**, pentru o comunitate activă și informată;
- **promovează un mod de viață sustenabil**, prin protejarea mediului și utilizarea responsabilă a resurselor naturale;
- **încurajează colaborarea și deschiderea regională**, fără a depinde de poziția transfrontalieră, ci folosind-o ca oportunitate de parteneriat.

Prin această abordare, Trifeștiul își propune să devină o comună în care tinerii aleg să rămână, iar toate categoriile sociale contribuie la o dezvoltare echilibrată și durabilă.

5.2. Principii directoare și valori asumate

Strategia de Dezvoltare Locală a comunei Trifești pentru perioada 2024-2028 este fundamentată pe un set coerent de principii directoare și valori strategice, care orientează atât procesul de planificare, cât și implementarea efectivă a măsurilor propuse. Aceste principii reprezintă repere normative și operaționale ce reflectă aspirațiile comunității locale, dar și exigențele politicilor publice moderne la nivel național și european.

1. Dezvoltare centrată pe om și pe comunitate

Strategia are la bază principiul conform căruia oamenii nu sunt doar beneficiarii dezvoltării, ci și actorii principali ai acesteia. Toate intervențiile sunt concepute pentru a răspunde nevoilor concrete ale locuitorilor și pentru a susține dezvoltarea capitalului uman local, cu o atenție specială acordată tinerilor, familiilor tinere, copiilor și persoanelor vulnerabile.

2. Echitate, incluziune socială și acces universal la oportunități

Un principiu fundamental al acestei strategii este combaterea inegalităților și promovarea unui acces echitabil la resurse, servicii și șanse de dezvoltare pentru toți cetățenii, indiferent de statut social, nivel de educație, vârstă, sex, origine sau apartenență etnică. Strategia își propune reducerea disparităților între sate, grupuri sociale și generații.

3. Sustenabilitate și responsabilitate intergenerațională

Toate direcțiile de intervenție sunt aliniate la principiul dezvoltării durabile, care implică gestionarea responsabilă a resurselor naturale, protejarea patrimoniului cultural și natural și adaptarea comunității la schimbările climatice. Strategia promovează o dezvoltare care să nu compromită drepturile și șansele generațiilor viitoare.

4. Coerență strategică și integrare teritorială

Documentul este elaborat în deplină concordanță cu strategiile regionale, județene, naționale și europene, asigurându-se convergența obiectivelor locale cu politicile de dezvoltare ale României și ale Uniunii Europene. Strategia contribuie la atingerea Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă (ODD) și este corelată cu Planurile Urbanistice, Planurile de Mobilitate, strategiile sectoriale și documentele de planificare ale Regiunii Nord-Est.

5. Guvernanță participativă și colaborare interinstituțională

Un element transversal al strategiei îl reprezintă implicarea activă a cetățenilor, a actorilor locali, ai mediului economic și ai societății civile în procesele decizionale. Strategia promovează transparența, consultarea reală și parteneriatul între administrație și comunitate, ca instrumente esențiale pentru o dezvoltare eficientă și legitimă.

6. Digitalizare, inovație și adaptabilitate

Într-un context aflat într-o continuă transformare, strategia se angajează să susțină inovarea, utilizarea tehnologiilor digitale în administrație și servicii, dar și capacitatea comunității locale de a se adapta la schimbări economice, sociale

sau climatice. Flexibilitatea și actualizarea periodică a măsurilor vor fi asigurate printr-un mecanism de monitorizare și evaluare robust.

7. Eficiență, responsabilitate financiară și orientare către rezultate

Fiecare direcție de dezvoltare este însoțită de criterii clare de prioritizare, estimări de costuri, surse potențiale de finanțare și indicatori de rezultat. Strategia promovează utilizarea eficientă a fondurilor publice, încurajează atragerea de resurse externe și urmărește maximizarea impactului asupra comunității.

5.3. Obiective generale

Obiectivele generale ale Strategiei de Dezvoltare Locală constituie expresia concretă a viziunii asumate și trasează direcțiile majore de intervenție pentru perioada de referință. Acestea au fost formulate în strânsă legătură cu prioritățile comunității, cu tendințele socio-economice actuale, precum și cu documentele strategice de nivel superior, în special cele europene și naționale, incluzând Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă și Strategia Națională pentru Dezvoltare Teritorială.

Comuna Trifești își propune ca, până în 2028, să devină o localitate rurală atractivă și sustenabilă, în care tinerii și familiile tinere aleg să rămână și să se implice activ în viața comunității. Pentru atingerea acestei viziuni este necesară abordarea provocărilor majore identificate – declinul demografic (depopulare și îmbătrânire), infrastructura tehnico-edilitară insuficient dezvoltată și dependența economică de agricultura primară. Strategia dobnoște astfel un set de 5 obiective strategice generale, menite să răspundă acestor probleme și să transforme comuna într-un spațiu în care tinerii își pot construi un viitor, găsind condiții de trai și oportunități atractive pentru a se stabili și a întemeia o familie.

Obiectivele generale formulate reprezintă expresia concretă a viziunii și trasează direcțiile majore de dezvoltare pentru perioada 2024-2028. Acestea au fost definite în strânsă corelare cu nevoile și prioritățile locale, ținând cont de tendințele socio-economice actuale, și aliniate cu documentele strategice naționale și europene relevante – inclusiv Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă și Strategia Națională de Dezvoltare Teritorială. Fiecare obiectiv integrează în mod coerent mai multe domenii tematice (infrastructură, economie, mediu, social, guvernanță etc.), reflectând principii transversale precum dezvoltarea echilibrată a teritoriului, incluziunea socială, tranziția verde și digitalizarea.

Tinerii constituie o temă transversală, regăsindu-se ca fir roșu în toate obiectivele, dată fiind importanța oferirii de perspective locale generației tinere. Per ansamblu, aceste obiective urmăresc dezvoltarea durabilă a comunei Trifești prin intervenții planificate, orientate spre competitivitate economică, echitate socială, participare publică și responsabilitate față de mediu.

Obiectivul 1 – Creșterea calității vieții prin servicii publice moderne și administrație digitală

Comuna Trifești va investi în capitalul uman ca fundament al dezvoltării locale. Se urmărește modernizarea și dotarea școlilor, extinderea programelor de sprijin educațional (ex. after-school, bibliotecă digitală) și facilitarea accesului la formare profesională de calitate, astfel încât tinerii să își poată dezvolta abilitățile și cariera în mediul rural. Totodată, îmbunătățirea accesului la servicii de sănătate și asistență socială la nivel local va asigura că toate generațiile – de la copii la vârstnici – beneficiază de suportul necesar pentru o viață sănătoasă și activă în comunitate.

Obiectivul 2 – Stimularea economiei locale prin crearea de locuri de muncă și sprijinirea antreprenoriatului, diversificând activitățile dincolo de agricultura primară și integrând tinerii pe piața muncii.

Strategia vizează construirea unui mediu economic local competitiv, în care micii producători, întreprinderile familiale, fermierii, dar și tinerii antreprenori să poată activa cu sprijin real din partea administrației. Se vor încuraja formele asociative, activitățile agroalimentare, turismul local și economia digitală, în paralel cu măsuri de sprijin pentru integrarea tinerilor în câmpul muncii, inclusiv prin stagii, parteneriate și incubatoare de afaceri.

Obiectivul vizează diversificarea economiei locale, prin sprijinirea activităților agricole moderne, a formelor asociative, a turismului rural și a serviciilor de proximitate. Se urmărește facilitarea tranziției de la economie informală la inițiative formale, susținerea start-up-urilor, crearea unor structuri de sprijin antreprenorial și digitalizarea accesului la finanțare. Tinerii vor beneficia de sprijin specific, prin formare profesională, consultanță și acces prioritar la inițiative publice-private.

Obiectivul 3 –Îmbunătățirea mobilității și a utilităților publice, prin modernizarea drumurilor, extinderea rețelelor de apă–canal–gaz și dezvoltarea comunicațiilor digitale pentru acces echitabil.

Accesul la apă, canalizare, energie, transport, locuire și siguranță trebuie să fie garantat pentru întreaga comunitate. Se asigură funcționalitatea teritoriului prin infrastructuri de bază fiabile și acces universal la utilități și conectivitate digitală. Prioritizează siguranța, continuitatea serviciilor și integrarea locală în rețelele de mobilitate și comunicații regionale. Favorizează mobilitatea zilnică, atractivitatea pentru investiții și reducerea decalajelor intra-comunale. Rezultatul urmărit: acces egal la servicii esențiale și costuri de timp/operare mai mici pentru populație și firme.

Obiectivul 4 – Protejarea mediului și creșterea rezilienței climatice, prin eficiență energetică, energii regenerabile, extinderea spațiilor verzi și management responsabil al deșeurilor.

Dezvoltarea locală este orientată către neutralitate climatică și utilizarea responsabilă a resurselor. Integrează eficiența energetică, economia circulară și adaptarea la riscuri (secetă, inundații, valuri de căldură) în toate politicile

publice locale. Protejează biodiversitatea și calitatea aerului/apelor, ca factori direcți ai sănătății și atractivității așezării. Rezultatul urmărit: amprentă de mediu redusă, costuri operaționale mai mici și calitate ambientală superioară.

Obiectivul 5 – Consolidarea coeziunii și identității locale prin cultură, sport și turism, extinzând cooperarea transfrontalieră pentru proiecte comune, schimburi educaționale și promovarea Trifeștiului.

Întărește capitalul social și sentimentul de apartenență prin programe culturale, sportive și de promovare a patrimoniului. Corelează identitatea locală cu oportunități de vizibilitate și microeconomie turistică, în parteneriat cu actorii regionali și transfrontalieri. Încurajează participarea civică și colaborarea intercomunală ca mecanisme de inovare comunitară. Rezultatul urmărit: comunitate mai unită, profil teritorial clar și rețele de cooperare funcționale.

5.4. Corelarea cu Obiectivele de Dezvoltare Durabilă (ODD)

Strategia de Dezvoltare Locală a Comunei Trifești este aliniată la Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă, prin corelarea domeniilor de intervenție și a programelor locale cu Obiectivele de Dezvoltare Durabilă (ODD). Fiecare domeniu strategic contribuie la atingerea unor ținte specifice ODD, în special în ceea ce privește educația de calitate (ODD 4), sănătatea și incluziunea socială (ODD 3 și ODD 10), tranziția verde și acțiunea climatică (ODD 7 și ODD 13), agricultura sustenabilă (ODD 2 și ODD 12), dezvoltarea infrastructurii și mobilității durabile (ODD 9 și ODD 11), precum și consolidarea guvernanței și participării civice (ODD 16 și ODD 17). Această abordare asigură coerență strategică și facilitează accesul la finanțare europeană și județeană. Prin structura sa, Strategia de Dezvoltare Locală Trifești promovează o abordare integrată și coerentă, în care investițiile în educație, infrastructură, servicii sociale și mediu se află în relație directă cu obiectivele globale pentru dezvoltare durabilă. Astfel, comuna Trifești contribuie la consolidarea unei comunități rurale reziliente, competitive economic, incluzive social și responsabile față de resursele naturale.

5.5 Obiective strategice

Os1.Creșterea performanței agricole și valorificarea durabilă a resurselor prin asociere, procesare locală și integrare în lanțuri scurte de aprovizionare.

Direcții de acțiune:

- Înființarea de cooperative agricole și centre de colectare a produselor;
- Promovarea procesării locale (produse lactate, conserve, sucuri, miere, panificație);
- Implementarea tehnologiilor moderne de irigație și management al solului;
- Introducerea de practici agroecologice și certificare bio;
- Crearea unui brand comunal de produse locale – „Ținutul Negruzzi";
- Programe comune cu Republica Moldova pentru schimb de bune practici agricole.

Conexiuni strategice:

Contribuie la ODD 2 – Foamete zero, ODD 12 – Consum și producție responsabilă, și este în acord cu prioritățile județene pentru agricultură competitivă și sustenabilă.

Domeniu asociat: Agricultură și economie rurală (**A**)

Os2.Valorificarea patrimoniului cultural și natural, dezvoltarea infrastructurii de agrement și promovarea turismului transfrontalier.

Direcții de acțiune:

- Restaurarea și punerea în valoare a patrimoniului
- Amenajarea de infrastructură pentru evenimente culturale, sportive, de turism și a unei zone de agrement pe Prut;
- Crearea de trasee culturale și turistice comune cu localitățile învecinate;
- Organizarea de evenimente culturale și sportive pentru tineri;
- Promovarea patrimoniului local în rețelele culturale județene și transfrontaliere.

Conexiuni strategice:

Contribuie la ODD 11 – Comunități durabile și ODD 17 – Parteneriate, în acord cu direcțiile județene privind turismul cultural, sportul și identitatea locală.

Domenii asociate: Cultură (**C**), sport (**Sp**), agrement și turism (**AT**)

Os3.Îmbunătățirea conectivității interne și externe a comunei prin modernizarea infrastructurii de transport, utilități și comunicații, pentru o mobilitate sigură, eficientă și sustenabilă.

Direcții de acțiune:

- Modernizarea drumurilor comunale și de legătură cu centrele economice regionale;
- Reabilitarea și extinderea rețelelor de apă, canalizare și gaz metan;
- Implementarea soluțiilor de mobilitate verde (stații de microtransport electric, piste velo, puncte de încărcare);
- Modernizarea iluminatului public cu tehnologie LED și extinderea conectivității digitale prin rețele broadband;

- Integrarea infrastructurii locale în coridoarele județene și regionale (Iași–Sculeni–Prut).

Conexiuni strategice:

Contribuie la ODD 9 – Industrie, inovație și infrastructură și ODD 11 – Comunități durabile, fiind aliniată cu obiectivele județene privind îmbunătățirea infrastructurii rurale și reducerea decalajelor teritoriale.

Domeniu asociat: Transport și Infrastructură (**I**)

Os4. Consolidarea cooperării cu Republica Moldova prin parteneriate culturale, economice și administrative, valorificând poziția comunei Trifești la frontiera estică a Uniunii Europene.

Direcții de acțiune:

- Dezvoltarea de proiecte comune cu localitățile din raioanele Strășeni și Ungheni, în domeniile agriculturii, turismului și educației;
- Crearea de evenimente culturale și economice transfrontaliere („Prutul care unește", târguri, tabere tematice);
- Înființarea unui centru local de cooperare și informare transfrontalieră;
- Participarea activă la programele Interreg NEXT România–Republica Moldova 2021–2027 și la rețelele de cooperare intercomunală;

Conexiuni strategice:

Contribuie la ODD 17 – Parteneriate pentru obiective și susține direcțiile județene privind diplomația locală, cooperarea externă și dezvoltarea regiunilor de frontieră.

Domeniu asociat: Colaborare transfrontalieră (**CT**)

Os5.Stimularea economiei locale prin diversificarea activităților economice, sprijinirea antreprenoriatului rural și crearea de locuri de muncă sustenabile.

Direcții de acțiune:

- Crearea unui centru comunal de formare profesională și reconversie pentru tineri și adulți;
- Sprijinirea microîntreprinderilor locale în domenii precum servicii, meșteșuguri, construcții, agro-turism;
- Atragerea investițiilor private prin facilități și parteneriate public-privat;
- Promovarea economiei sociale și a inițiativelor de inovare rurală;
- Crearea unui hub local de antreprenoriat rural, care să ofere consultanță și mentorat.

Conexiuni strategice:

Direcția sprijină ODD 8 – Muncă decentă și creștere economică și ODD 9 – Industrie, inovație și infrastructură, fiind corelată cu obiectivele județene privind competitivitatea și sustenabilitatea IMM-urilor.

Domeniu asociat: Economie, antreprenoriat și ocupare (**EC**)

Os6.Protejarea mediului natural și adaptarea la schimbările climatice prin tranziția către energie curată, conservarea resurselor și refacerea ecosistemelor locale.

Direcții de acțiune:

- Împădurirea terenurilor degradate și crearea de perdele forestiere anti-erozionale;
- Instalarea de panouri fotovoltaice și sisteme de eficiență energetică în clădirile publice;
- Implementarea unui sistem local de colectare selectivă și reciclare;
- Amenajarea de zone verzi și coridoare ecologice în satele componente;
- Proiecte transfrontaliere pentru gestionarea integrată a apelor și biodiversității în lunca Prutului.

Conexiuni strategice:

Direcția se aliniază ODD 7 – Energie curată, ODD 13 – Acțiune climatică și ODD 15 – Viața terestră, precum și obiectivelor județene privind tranziția verde și reziliența climatică.

Domeniu asociat: Mediu și tranziție verde (**M**)

Os7.Creșterea eficienței administrative și a transparenței prin digitalizarea serviciilor publice și dezvoltarea competențelor instituționale.

Direcții de acțiune:

- Implementarea unui ghișeu electronic unic local și a unei arhive digitale;
- Formarea personalului în management de proiecte și guvernanță digitală;
- Crearea unei platforme online de consultare publică („Vocea Trifeștiului");
- Introducerea mecanismelor de bugetare participativă;
- Extinderea serviciilor digitale pentru cetățeni și mediul de afaceri.

Conexiuni strategice:

Contribuie la ODD 16 – Instituții eficiente și transparente și ODD 17 – Parteneriate, fiind în linie cu obiectivele județene de digitalizare și guvernanță inteligentă.

Domeniu asociat: Mediu și tranziție verde (**M**)

Os 8. Asigurarea accesului echitabil la educație, servicii medicale și sprijin social, cu accent pe nevoile copiilor, tinerilor și persoanelor vulnerabile.

Direcții de acțiune:

- Modernizarea și digitalizarea infrastructurii școlare și preșcolare;
- Înființarea de centre after-school și centre de zi pentru copii;
- Crearea unui punct medical comunal și a unei unități mobile de sănătate;
- Dezvoltarea serviciilor de îngrijire la domiciliu și asistență comunitară;
- Programe educaționale comune cu Republica Moldova.

Conexiuni strategice:

Aliniată cu ODD 3 – Sănătate și stare de bine, ODD 4 – Educație de calitate, ODD 10 – Reducerea inegalităților, precum și cu direcțiile județene pentru incluziune socială și acces egal la servicii publice.

Domenii asociate: Sănătate **(S),** educație **(ED)** și incluziune socială **(IS)**

6. Portofoliul de proiecte

6.1 Selecția și prioritizarea proiectelor

Selecția portofoliului de proiecte s-a realizat prin derivare explicită din obiectivele strategice și țintele operaționale aferente. Pentru fiecare direcție strategică au fost identificate nevoi documentate în etapa de diagnostic, rezultate așteptate și efecte transversale (sociale, economice, de mediu și guvernanță). Pe baza acestor repere, au fost colectate propuneri de proiect din partea autorității locale, instituțiilor publice relevante, mediului economic și comunității. Lista inițială a fost supusă unor filtre de eligibilitate de tip „trecere/respins", ce au vizat: contribuția demonstrabilă la cel puțin un obiectiv strategic, compatibilitatea cu competențele legale ale UAT sau posibilitatea de implementare în parteneriat, existența sau obținerea realistă a dreptului de proprietate/folosință asupra terenurilor, compatibilitatea urbanistică și de mediu (sau un traseu clar de conformare), precum și identificarea unor surse probabile de finanțare. Proiectele care au depășit acest prag au fost formalizate în fișe standard (scop, rezultate, grup-țintă, estimări de cost, potențiale surse de finanțare, calendar, riscuri și indicatori), constituind lista scurtă utilizată pentru ierarhizare.

Prioritizarea s-a efectuat printr-un mecanism de scorare ponderată, aplicat uniform proiectelor din lista scurtă. Matricea de evaluare a combinat șase criterii: (i) relevanță strategică, incluzând contribuția la ținte și indicatori (pondere 25%); (ii) impact și echitate, evaluând populația deservită, efectele asupra grupurilor vulnerabile, balanța teritorială și efectele asupra mediului/climei (20%); (iii) fezabilitate tehnică și maturitate, incluzând stadiul documentațiilor, accesul la utilități, avizele și claritatea soluțiilor tehnice (15%); (iv) beneficii economice și cost-eficacitate, prin raportarea rezultatelor la cost și considerarea costurilor operaționale pe ciclul de viață (15%); (v) finanțabilitate, respectiv existența unor linii de finanțare active sau previzibile și compatibilitatea condițiilor de eligibilitate (15%); (vi) managementul riscurilor, incluzând probabilitatea și severitatea riscurilor de implementare și măsurile de mitigare propuse (10%). Fiecărui criteriu i s-a atribuit un punctaj de la 0 la 5, scorul final rezultând prin agregarea ponderată. În cazul scorurilor egale, departajarea s-a realizat în ordinea: existența/iminența finanțării, gradul de maturitate și impactul asupra echității teritoriale și a grupurilor vulnerabile.

Pe baza scorurilor obținute, proiectele au fost încadrate în trei categorii operaționale. Categoria A (≥80/100) cuprinde proiectele prioritare, propuse pentru implementare imediată, în orizont scurt sau mediu, în funcție de specificul intervenției și de calendarul surselor de finanțare. Categoria B (65–79/100) include proiecte cu potențial ridicat, care necesită acțiuni de maturizare (elaborare studii/DTAC, obținere avize, consolidarea parteneriatelor) și constituie „pipeline"-ul pentru următoarele ferestre de finanțare. Categoria C

(<65/100) reunește proiecte oportunitate, a căror relevanță sau fezabilitate este condiționată de clarificarea unor aspecte tehnice/financiare ori de apariția unor programe dedicate; acestea rămân în rezervă și sunt re-evaluate periodic.

Portofoliul rezultat este etapizat pe trei orizonturi de timp, pentru a asigura o implementare ordonată și realistă. Orizontul scurt (0–24 luni) reține proiecte cu documentații avansate și posibilitate de depunere/execuție într-un interval scurt; orizontul mediu (2–4 ani) include proiecte ce presupun activități substanțiale de proiectare și avizare, respectiv constituirea unor parteneriate; orizontul lung (5+ ani) grupează proiectele transformative, cu impact structural la nivelul localității, care reclamă pregătiri tehnice și instituționale aprofundate. În toate orizonturile s-a urmărit echilibrul tematic (utilități, mobilitate, servicii publice, economie și turism, mediu și tranziție verde, guvernanță și digitalizare) și echitatea teritorială între satele/componentele unității administrativ-teritoriale.

Integrarea cu finanțarea este parte constitutivă a prioritizării. Pentru fiecare proiect prioritar au fost indicate sursele principale și complementare de finanțare – programe operaționale, instrumente naționale sau transfrontaliere, bugete locale/județene – precum și necesarul de cofinanțare și eligibilitatea cheltuielilor.

6.2 Proiecte pe domenii și alinierea la obiective

Portofoliul de proiecte este structurat pe domenii de intervenție și corelat în mod explicit cu obiectivele strategice OS1–OS8, cu direcțiile de acțiune și cu indicatorii de rezultat și impact. Această organizare asigură coerența deciziilor de investiții, evitarea suprapunerilor și o monitorizare diferențiată a progresului, permițând totodată menținerea echilibrului teritorial între satele componente ale comunei.

În domeniul **Agricultură și economie rurală (A)**, proiectele sunt aliniate preponderent la OS1 și vizează creșterea performanței agricole, integrarea producătorilor în lanțuri scurte, stimularea procesării locale și adoptarea practicilor agroecologice. Intervențiile urmăresc rezultate tangibile precum funcționarea cooperativelor, operaționalizarea centrelor de colectare, creșterea capacităților de procesare și extinderea suprafețelor irigate, în paralel cu dezvoltarea unui brand comunal („Ținutul Negruzzi") care să confere vizibilitate și valoare adăugată produselor locale. Contribuția la obiectiv se pot măsura prin indicatori precum numărul fermierilor integrați în cooperative, cantitățile procesate la nivel local, suprafețele agricole deservite de sisteme de irigații și ponderea exploatațiilor certificate bio în totalul fermelor active.

În sfera **Cultură, sport, agrement și turism (C/Sp/AT)**, corelată cu OS2, proiectele urmăresc valorificarea patrimoniului cultural și natural, dezvoltarea infrastructurilor de agrement și consolidarea unei oferte turistice coerente,

inclusiv în cheie transfrontalieră. Restaurarea obiectivelor de patrimoniu, amenajarea de zone de agrement pe Prut și dezvoltarea de trasee culturale și turistice sunt gândite ca pachete integrate care atrag vizitatori, stimulează economia locală și sporesc calitatea vieții. Progresul va fi urmărit prin numărul obiectivelor reabilitate și deschise publicului, frecvența evenimentelor culturale și sportive, dinamica înnoptărilor și veniturile locale asociate activităților turistice.

În domeniul **Transport și infrastructură (I)**, predominant legat de OS3, proiectele vizează conectivitatea rutieră, modernizarea utilităților și extinderea conectivității digitale, cu efect direct asupra siguranței, eficienței și sustenabilității mobilității cotidiene. Modernizarea drumurilor comunale, reabilitarea și extinderea rețelelor de apă, canalizare și gaz, introducerea soluțiilor de mobilitate verde, modernizarea iluminatului public și extinderea rețelelor broadband sunt subsumate unei logici de creștere a accesibilității și reducerii timpilor de deplasare. Indicatorii de rezultat includ kilometrii de drum modernizați, numărul gospodăriilor racordate la utilități, reducerea timpilor medii de parcurs pe coridoarele critice și scăderea consumului de energie în iluminatul public.

Domeniul **Colaborare transfrontalieră (CT)**, în legătură strânsă cu OS4, urmărește capitalizarea poziției comunei la frontiera Uniunii Europene prin parteneriate culturale, economice și administrative cu localități din Republica Moldova. Proiectele vor sprijini inițiative comune în agricultură, turism și educație, dezvoltarea unui centru local de cooperare și participarea activă la programele Interreg NEXT RO-MD 2021-2027. Rezultatele se reflectă în numărul de proiecte comune aprobate, în valoarea investițiilor atrase, în consolidarea rețelelor instituționale și în intensificarea schimburilor de bune practici.

Pentru **Economie, antreprenoriat și ocupare (EC)**, aliniat la OS5, intervențiile privesc diversificarea bazei economice, sprijinirea microîntreprinderilor și a economiei sociale, precum și crearea de locuri de muncă sustenabile. Un centru comunal de formare și reconversie, un hub local de antreprenoriat și măsuri de atragere a investițiilor private – inclusiv prin parteneriate public-privat – creează un ecosistem favorabil inițiativei și inovației rurale. Monitorizarea se va face prin numărul IMM-urilor sprijinite, locurile de muncă nou create, rata de ocupare și performanța întreprinderilor sociale.

În **Mediu și tranziție verde (M)**, corelat cu OS6, proiectele sunt orientate către adaptarea la schimbările climatice, conservarea resurselor și creșterea eficienței energetice. Împăduririle și perdelele forestiere, instalarea de capacități fotovoltaice pe clădiri publice, intervențiile de eficiență energetică,

consolidarea colectării selective și extinderea spațiilor verzi reprezintă o infrastructură verde-albastră care reduce vulnerabilitățile și costurile de operare. Indicatorii de rezultat privesc suprafețele împădurite, capacitatea fotovoltaică instalată, reducerea consumurilor energetice ale clădirilor publice, rata colectării separate și creșterea suprafeței de spațiu verde pe locuitor.

În aria **Guvernanță și digitalizare (GD)**, asociată OS7, accentul cade pe eficiența administrativă, transparență și servicii publice digitale. Implementarea ghișeului electronic unic, digitalizarea arhivelor, dezvoltarea unei platforme de consultare publică și introducerea mecanismelor de bugetare participativă sunt măsuri care profesionalizează relația administrație-cetățean și creează canale de participare efectivă. Indicatorii relevanți sunt numărul proceselor digitalizate, timpii de soluționare a solicitărilor, gradul de utilizare a serviciilor online și scorurile de transparență administrativă.

În fine, **Educație, sănătate și incluziune socială (ED/S/IS)**, în corespondență cu OS8, cuprinde intervenții pentru asigurarea accesului echitabil la servicii esențiale, cu accent pe copii, tineri și persoane vulnerabile. Modernizarea și digitalizarea unităților de învățământ, înființarea de centre after-school și centre de zi, realizarea unui punct medical comunal și a unei unități mobile de sănătate, precum și dezvoltarea serviciilor de îngrijire la domiciliu constituie un pachet coerent de sprijin comunitar. Progresul va fi evidențiat prin săli de clasă modernizate, numărul beneficiarilor din programele educaționale și sociale, consultațiile medicale furnizate în proximitate și reducerea ponderii tinerilor în risc de excluziune educațională și socială.

În toate domeniile, proiectele sunt analizate pentru efecte transversale asupra mediului, echității sociale și egalității de șanse, iar dependențele și sinergiile dintre intervenții sunt gestionate în planificarea etapizată. Corelarea proiect–obiectiv–indicator este consemnată într-o matrice anexată, ceea ce permite urmărirea anuală a progresului, evaluarea performanței și realocarea resurselor către intervențiile cu randament strategic mai ridicat. Această abordare integrată asigură coerența între investiții, serviciile rezultate și beneficiile percepute la nivelul comunității.

6.3. Proiectele prioritare

În vederea implementării Strategiei de Dezvoltare Locală și a atingerii obiectivelor stabilite, comuna Trifești își propune realizarea unui portofoliu coerent de proiecte prioritare, structurate pe domenii de intervenție și programe tematice. Aceste proiecte reprezintă instrumente concrete de transformare locală, orientate către modernizarea infrastructurii, creșterea atractivității economice, îmbunătățirea serviciilor publice și valorizarea patrimoniului cultural.

Selecția proiectelor prioritare s-a bazat pe criterii de maturitate tehnică, impact socio-economic, eligibilitate pentru finanțare, contribuție la obiectivele strategice și orizont de implementare (scurt, mediu sau lung). Aceste intervenții au fost gândite astfel încât să producă efecte sinergice, să creeze locuri de muncă, să stimuleze investițiile locale și să asigure o dezvoltare echilibrată între zonele componente ale comunei.

Prin implementarea acestor proiecte, administrația locală urmărește să consolideze infrastructura de bază, să asigure acces egal la servicii publice, să valorifice resursele naturale și culturale locale și să creeze condiții favorabile pentru o economie rurală modernă și sustenabilă.

OS1. Creșterea performanței agricole și valorificarea durabilă a resurselor locale

Agricultura este motorul economic principal al comunei Trifești, iar modernizarea sa constituie o prioritate absoluta. Proiectele aferente acestui obiectiv vizează creșterea productivității, integrarea în lanțuri scurte de aprovizionare și consolidarea identității agroalimentare locale.

Proiecte prioritare:

- **Modernizarea fermelor zootehnice și vegetale**, prin investiții în echipamente, tehnologii de producție și facilități de depozitare, menite să crească eficiența și competitivitatea locală.
  Termen mediu (2026-2028); surse: AFIR, PS PAC 2023-2027.
- **Crearea unei piețe agroalimentare moderne**, care va permite comercializarea produselor locale, stimulând economia circulară și brandul comunal „Ținutul Negruzzi".
  Termen scurt (2025-2026): surse: PR Nord-Est, AFIR, buget local.
- **Centrul de reparații și mentenanță pentru utilaje agricole**, ce va deservi fermierii și cooperativele din zonă, reducând costurile de producție și timp de nefuncționare.
  Termen mediu; surse: PR Nord-Est, parteneriat public-privat.
- **Program comun RO–MD pentru certificarea și promovarea produselor locale**, vizând schimbul de bune practici și integrarea în rețele transfrontaliere.

Aceste intervenții contribuie direct la creșterea veniturilor fermierilor și la valorificarea durabilă a resurselor naturale. Agricultura reprezintă coloana vertebrală a economiei locale, iar transformarea sa într-un sector competitiv, asociativ și sustenabil este o prioritate strategică pentru Trifești. Proiectele propuse urmăresc modernizarea fermelor existente, sprijinirea producătorilor locali și integrarea în lanțuri scurte de aprovizionare, pentru a menține valoarea adăugată în teritoriu. Piața agroalimentară va funcționa ca un nucleu al economiei circulare rurale, încurajând vânzarea directă a produselor locale și crearea unui brand comunal – „Ținutul Negruzzi". În paralel, centrul de reparații agricole va contribui la reducerea costurilor de producție, iar programul de certificare și cooperare transfrontalieră va deschide accesul fermierilor la pietele Republicii Moldova. Acest pachet de proiecte consolidează reziliența agricolă, creează locuri de muncă și susține o tranziție treptată către agricultura verde și performantă.

OS2. Valorificarea patrimoniului cultural și natural și promovarea turismului transfrontalier

Comuna Trifești dispune de un patrimoniu cultural și natural valoros, cu potențial de a deveni un pol de atracție turistică în zona de frontieră. Proiectele prioritare au rolul de a reabilita monumente, de a amenaja spații de agrement și de a crea o identitate culturală integrată.

Proiecte prioritare:

- **Restaurarea Bisericii „Sfinții Împărați" și a Casei Memoriale „Costache Negruzzi"**, repere culturale și istorice ce definesc identitatea locală.
  Termen lung (2028–2030); surse: Institutul Național al Patrimoniului, PR Nord-Est.
- **Amenajarea Parcului „Costache Negruzzi" și crearea unei rute culturale tematice**, care va lega Trifeștiul de alte localități istorice (Sculeni, Ungheni, Kogălniceanu), integrând zona în circuite culturale județene și transfrontaliere.
  Termen mediu (2026-2028); surse: PR NE, Interreg NEXT RO-MD.
- **Organizarea de evenimente culturale și sportive tematice („Festivalul Negruzzi")**, cu rol în promovarea valorilor locale, atragerea turiștilor și dinamizarea vieții comunitare.

Aceste proiecte au un dublu efect: conservă patrimoniul material și imaterial și, în același timp, generează beneficii economice prin turism și servicii conexe. Comuna Trifești dispune de un patrimoniu cultural excepțional, strâns legat de personalitatea scriitorului Costache Negruzzi și de peisajul natural al Prutului. Restaurarea monumentelor istorice și amenajarea parcului tematic vor pune în valoare identitatea locală, transformând patrimoniul într-un factor de

dezvoltare economică prin turism cultural și educațional. Crearea unei rute tematice și organizarea de evenimente culturale periodice vor consolida sentimentul de apartenență comunitară, vor atrage vizitatori și vor stimula inițiativele economice complementare (agroturism, meșteșuguri, servicii locale). Aceste intervenții redefinesc Trifeștiul ca o localitate cultural-turistică activă, conectată la rețelele regionale și transfrontaliere de promovare a patrimoniului.

OS3. Îmbunătățirea conectivității interne și externe a comunei

O infrastructură eficientă este premisa dezvoltării economice și sociale durabile. Proiectele din această categorie vizează modernizarea infrastructurii rutiere și edilitare, extinderea rețelelor publice și digitalizarea serviciilor de bază.

Proiecte prioritare:

- **Modernizarea drumurilor comunale și de legătură**, pentru creșterea accesibilității și reducerea decalajelor între sate.
  Termen mediu (2026-2028); surse: PNI „Anghel Saligny", PR Nord-Est.
- **Extinderea și modernizarea rețelelor de apă și canalizare**, cu scopul de a asigura servicii publice de calitate și de a proteja mediul.
  Termen mediu; surse: Programul Dezvoltare Durabilă, Anghel Saligny.

- **Modernizarea sistemului de iluminat public (LED + telegestiune)**, pentru eficiență energetică și siguranță.
  Termen scurt (2025-2026); surse: AFM.
- **Amenajarea stațiilor de transport public și introducerea soluțiilor de micro-mobilitate electrică.**
  Termen lung (2028-2030).

Aceste investiții contribuie la o mobilitate sigură, la creșterea calității vieții și la integrarea comunei în rețelele de dezvoltare regională. O infrastructură de transport și utilități modernă este esențială pentru dezvoltarea echilibrată a comunei. Proiectele prioritare vizează reducerea decalajelor dintre satele componente și îmbunătățirea legăturilor cu centrele economice din zonă. Modernizarea drumurilor comunale va facilita accesul la servicii, educație și piață, în timp ce extinderea rețelelor de apă și canalizare va asigura condiții de viață decente pentru întreaga populație. Sistemul de iluminat public cu LED și telegestiune contribuie la eficiența energetică și la siguranța comunității, iar investițiile în micro-mobilitate (stații, piste, puncte de încărcare electrică) vor încuraja tranziția spre un transport mai curat. Împreună, aceste proiecte susțin

obiectivele de mobilitate durabilă și integrarea Trifeștiului în rețelele județene și regionale.

OS4. Consolidarea cooperării cu Republica Moldova

Poziția geografică a comunei Trifești, la frontiera estică a Uniunii Europene, reprezintă o oportunitate strategică de cooperare transfrontalieră. Proiectele aferente acestui obiectiv stimulează parteneriatele culturale, economice și educaționale dintre comunitățile de pe ambele maluri ale Prutului.

Proiecte prioritare:

- **Centrul local de cooperare și informare transfrontalieră**, care va funcționa ca hub pentru inițiative comune și atragerea investițiilor.
  Termen mediu; surse: Interreg NEXT RO-MD.
- **Evenimente culturale și economice „Prutul care unește"**, destinate schimburilor de experiență și consolidării identității comune.
  Termen mediu; surse: Interreg NEXT, PR Nord-Est.
- **Traseu cultural Trifești–Ungheni–Strășeni**, complementar obiectivelor turistice locale.

Aceste proiecte sporesc vizibilitatea comunei, creează parteneriate solide și consolidează dimensiunea europeană a dezvoltării locale. Poziționarea comunei Trifești pe granița estică a Uniunii Europene conferă o dimensiune strategică unică dezvoltării locale. Proiectele incluse în acest obiectiv urmăresc consolidarea relațiilor cu localitățile din Republica Moldova prin inițiative culturale, economice și educaționale. Centrul local de cooperare va funcționa ca un punct de contact pentru investitori, ONG-uri și instituții, facilitând implementarea proiectelor comune în cadrul programului Interreg NEXT RO-MD. Evenimentele „Prutul care unește" vor promova dialogul intercultural și vor întări identitatea comună a comunităților de pe ambele maluri ale Prutului. Aceste acțiuni consolidează profilul european al comunei, o transformă într-un nod activ al cooperării transfrontaliere și creează premise pentru atragerea de investiții comune.

OS5. Stimularea economiei locale și a antreprenoriatului rural

Diversificarea economiei rurale este esențială pentru reducerea dependenței de agricultură și crearea de locuri de muncă sustenabile. Proiectele prioritare sprijină inițiativa privată, formarea profesională și dezvoltarea unei economii locale competitive.

Proiecte prioritare:

- **Program local de microfinanțare pentru tineri antreprenori și IMM-uri rurale**, care oferă acces la capital de pornire și mentorat.
  Termen scurt; surse: PR Nord-Est, buget local.
- **Centrul comunal de formare profesională și reconversie**, dedicat tinerilor și adulților din comunitate.
  Termen mediu; surse: PR Nord-Est, PNRR.
- **Târg local de produse tradiționale și artizanale**, cu rol economic și cultural, care va promova identitatea locală.
  Termen scurt; surse: AFIR, PR Nord-Est.

Aceste intervenții contribuie la dezvoltarea competențelor locale, la crearea unei rețele de întreprinderi mici și la creșterea atractivității economice a comunei.Revitalizarea economiei locale se bazează pe diversificarea activităților și pe sprijinirea inițiativei private. Prin programul de microfinanțare, administrația locală va oferi antreprenorilor acces la resurse financiare, mentorat și consiliere, stimulând crearea de microîntreprinderi în domenii precum servicii, meșteșuguri, construcții sau turism rural. Centrul comunal de formare profesională va sprijini reconversia forței de muncă și va asigura competențele necesare pentru adaptarea la noile cerințe economice. De asemenea, târgul local de produse tradiționale va deveni un instrument de promovare a brandului local, de sprijin al producătorilor și de atracție turistică. Acest set de proiecte creează o economie locală diversificată, competitivă și reziliență.

OS6. Protejarea mediului și tranziția către energie curată

Pentru o dezvoltare durabilă, Trifești își propune să devină o comună verde, reziliență și eficientă energetic. Proiectele prioritare urmăresc reducerea emisiilor, creșterea suprafețelor verzi și protecția resurselor naturale.

Proiecte prioritare:

- **Instalarea de panouri fotovoltaice pe clădirile publice**, pentru reducerea costurilor de întreținere și a amprentei de carbon.
  Termen mediu; surse: AFM, PNRR.
- **Amenajarea spațiilor verzi și a perdelelor forestiere anti-erozionale**, cu rol ecologic și estetic.
  Termen mediu; surse: PDD, AFM.
- **Proiect transfrontalier de gestionare integrată a apelor Prutului și biodiversității** – consolidarea cooperării ecologice cu Republica Moldova.
  Termen lung; surse: Interreg NEXT RO-MD.

Tranziția verde este o direcție esențială a dezvoltării durabile a comunei Trifești. Proiectele de eficiență energetică, prin instalarea de panouri fotovoltaice, vor reduce costurile de întreținere ale instituțiilor publice și vor contribui la scăderea emisiilor de carbon. Amenajarea spațiilor verzi și a perdelelor forestiere va îmbunătăți microclimatul local, va combate eroziunea solului și va crește atractivitatea localității. În plus, proiectul transfrontalier dedicat luncii Prutului va sprijini conservarea ecosistemelor acvatice și terestre, transformând comuna într-un model de cooperare ecologică în zona de frontieră. Aceste intervenții confirmă angajamentul local pentru protecția mediului și adaptarea la schimbările climatice.

OS7. Creșterea eficienței administrative și digitalizarea serviciilor

Modernizarea administrației publice locale prin digitalizare este o condiție esențială pentru o guvernanță eficientă, participativă și transparentă.

Proiecte prioritare:

- **Implementarea ghișeului electronic unic și a arhivei digitale**, care va simplifica accesul cetățenilor la servicii.
  Termen scurt; surse: PNRR, PR Nord-Est.
- **Platforma online de consultare publică „Vocea Trifeștiului"**, pentru implicarea comunității în luarea deciziilor.
  Termen scurt.
- **Formarea personalului în domeniul managementului digital și al proiectelor europene.**
  Termen mediu.

Aceste proiecte contribuie la o administrație locală deschisă, transparentă și eficientă, adaptată erei digitale. Modernizarea administrației publice reprezintă o condiție necesară pentru implementarea eficientă a proiectelor și pentru creșterea încrederii cetățenilor în instituțiile locale. Prin introducerea unui ghișeu electronic unic, locuitorii vor putea accesa rapid servicii administrative fără deplasare fizică, iar digitalizarea arhivei va eficientiza procesele interne. Platforma „Vocea Trifeștiului" va permite consultarea publică online, oferind transparență decizională și implicare civică. Formarea funcționarilor în domeniul guvernanței digitale va consolida capacitatea instituțională. Astfel, administrația locală va deveni mai eficientă, mai accesibilă și mai adaptată noilor tehnologii.

OS8. Asigurarea accesului echitabil la educație, sănătate și sprijin social

Consolidarea serviciilor publice sociale este o componentă fundamentală a calității vieții. Proiectele aferente acestui obiectiv sunt orientate către educația timpurie, îngrijirea persoanelor vulnerabile și îmbunătățirea infrastructurii medicale.

Proiecte prioritare:

- **Centrul after-school pentru copii**, destinat sprijinirii educației și reducerii abandonului școlar.
  Termen mediu; surse: PR Nord-Est, PNRR.
- **Construirea unei grădinițe moderne**, adaptată nevoilor educaționale actuale.
  Termen mediu; surse: PR Nord-Est.
- **Punct medical comunal și unitate mobilă de sănătate**, pentru acces rapid la servicii medicale primare.
  Termen lung (2025-2032); surse: PNRR, Ministerul Sănătății.

Prin aceste investiții, se consolidează incluziunea socială, se sprijină familiile tinere și se creează premisele unei comunități sănătoase și educate. Creșterea calității vieții în mediul rural presupune investiții constante în educație, sănătate și servicii sociale. Centrul after-school și grădinița modernă vor oferi condiții adecvate pentru educația timpurie, reducerea abandonului școlar și sprijinul familiilor tinere. Punctul medical comunal și unitatea mobilă vor îmbunătăți accesul populației la servicii medicale primare și preventive, în special pentru categoriile vulnerabile. Aceste intervenții contribuie la incluziunea socială, la echitatea teritorială și la consolidarea capitalului uman al comunei. Prin ele, Trifești devine o comunitate mai echilibrată, mai sănătoasă și mai solidară.

6.4. Planul de acțiune

Planul de acțiune are rolul de a:

- stabili **ordinea de implementare** a proiectelor, în funcție de maturitatea lor tehnică și de impactul socio-economic estimat;
- asigura **corelarea cu oportunitățile de finanțare** din perioada 2025-2030;
- orienta **activitatea administrației publice locale** spre rezultate concrete, măsurabile și verificabile;
- permite **monitorizarea și evaluarea progresului** prin indicatori SMART;
- asigura **flexibilitate** și capacitate de adaptare la schimbările de context economic, legislativ sau instituțional.

Planul de acțiune este structurat pe trei orizonturi temporale - **termen scurt, mediu și lung** – reflectând ritmul firesc al dezvoltării locale și gradul de complexitate al proiectelor.

Aceste etape nu sunt izolate, ci se completează reciproc, formând o evoluție coerentă: intervențiile imediate din etapa scurtă pregătesc baza pentru investițiile complexe din etapa medie, iar cele din etapa lungă consolidează transformarea pe termen lung a comunei.

- **Etapa pe termen scurt (2025–2026)**

Această etapă urmărește lansarea investițiilor cu impact imediat asupra calității vieții și creșterea vizibilității administrației locale.

Se vor implementa proiecte mature, ușor de finanțat, care aduc beneficii rapide și concrete locuitorilor: modernizarea iluminatului public cu tehnologie LED, instalarea de panouri fotovoltaice pe clădirile publice, amenajarea pieței agroalimentare locale, lansarea programului de microfinanțare pentru antreprenori, introducerea ghișeului electronic unic și organizarea primelor evenimente culturale tematice.

Prin aceste intervenții, administrația va demonstra capacitatea de execuție, va genera rezultate vizibile și va întări încrederea comunității în direcția strategică adoptată. În același timp, se vor pregăti documentațiile tehnico-economice pentru proiectele de infrastructură de anvergură planificate în etapa următoare.

- **Etapa pe termen mediu (2026–2028)**

Perioada 2026-2028 va fi una de consolidare. În această etapă vor fi implementate proiectele cu impact structural asupra dezvoltării comunei – investiții în infrastructura de bază, în servicii publice și în economie.

Vor fi modernizate drumurile comunale și rețelele de apă și canalizare, se

vor dezvolta fermele agricole prin programe AFIR, se va amenaja parcul „Costache Negruzzi" și ruta culturală locală, se vor construi centrul after-school și centrul comunal de formare profesională, iar centrul local de cooperare transfrontalieră va deveni operațional.

Tot în această perioadă se vor realiza lucrări de înverzire urbană, spații verzi, perdele forestiere și măsuri de protecție a mediului.

Etapa medie are un rol strategic – creează infrastructura și structura economică necesare pentru o dezvoltare durabilă, îmbină investițiile hard cu intervențiile soft (educație, formare, cooperare) și întărește capacitatea instituțională locală.

- **Etapa pe termen lung (2028–2030+)**

Etapa de lunga durata este dedicata proiectelor de amploare, cu impact durabil asupra identității si atractivității comunei.

Se va realiza restaurarea Casei Memoriale „Costache Negruzzi" și a Bisericii „Sfinții Împărați", construirea unei grădinițe moderne, dezvoltarea traseului cultural și turistic Trifești–Ungheni–Străseni, precum si implementarea proiectului transfrontalier pentru protejarea biodiversității luncii Prutului.

De asemenea, se vor extinde infrastructurile de micro-mobilitate electrică, pistele velo și sistemele verzi integrate.

Aceste proiecte vor consolida imaginea comunei ca localitate europeană deschisă, cu patrimoniu valorificat, economie diversificată și servicii publice moderne.

Pe termen lung, Trifești își propune să devină un model de dezvoltare rurală inteligentă, sustenabilă și conectată regional, un spațiu în care tradiția și inovația coexistă armonios.

• Principii de implementare

Implementarea planului de acțiune se va realiza pe baza următoarelor principii: coerență între obiective, măsuri și resurse, transparență în procesul decizional și de alocare a fondurilor, participare publică activă, prin consultări periodice și mecanisme de bugetare participativă, adaptabilitate, pentru ajustarea planului în funcție de evoluția contextului, parteneriat și colaborare, prin implicarea sectorului privat, a mediului academic și a comunităților locale, durabilitate, prin integrarea dimensiunilor economice, sociale și de mediu în toate acțiunile. Prin aplicarea acestor principii și prin respectarea calendarului etapizat, Planul de acțiune devine instrumentul concret de transformare a Strategiei de Dezvoltare Locală într-un proces real, coerent și monitorizabil, asigurând trecerea de la intenție la rezultat și conferă administrației locale un cadru clar pentru prioritizarea investițiilor, mobilizarea resurselor și obținerea de rezultate tangibile în beneficiul comunității din Trifești.

6.5. Surse de finanțare

Implementarea Strategiei de Dezvoltare Locală a comunei Trifești pentru perioada 2024-2028 se va realiza prin mobilizarea integrată a fondurilor europene, naționale, locale și private, în concordanță cu reglementările și programele de finanțare active în perioada de programare 2021-2027.

Identificarea surselor de finanțare se bazează pe analiza cadrului financiar multianual al Uniunii Europene, a programelor operaționale naționale și regionale, precum și a instrumentelor naționale de investiții destinate administrațiilor publice locale.

▪ Fonduri europene structurale și de investiții (2021-2027)

Fondurile europene reprezintă principala sursă de finanțare nerambursabilă pentru investițiile locale. Acestea susțin dezvoltarea echilibrată a regiunilor și reducerea disparităților teritoriale, în conformitate cu politica de coeziune a Uniunii Europene.

Comuna Trifești poate accesa fonduri europene prin programe regionale, naționale sau transfrontaliere, destinate infrastructurii publice, tranziției verzi, digitalizării și dezvoltării economice locale. Finanțările sunt nerambursabile, cu un grad ridicat de acoperire a cheltuielilor eligibile (70-100%), și sunt gestionate de autorități de management desemnate la nivel național sau regional.

1. **Programul Regional Nord-Est 2021-2027 (PR Nord-Est)**

Este principala sursă de finanțare europeană la nivel regional. Administrațiile publice locale pot obține finanțare nerambursabilă pentru:

- infrastructură rutieră și edilitară locală (drumuri comunale, apă, canalizare, iluminat public);
- modernizarea și digitalizarea serviciilor publice;
- proiecte culturale, turistice și de regenerare urbană;
- dezvoltarea infrastructurii educaționale și sociale.

Programul este gestionat de Agenția pentru Dezvoltare Regională Nord-Est, conform cadrului de implementare aprobat prin Regulamentul (UE) 2021/1060 și regulamentele aferente fondurilor FEDR și FSE+.

2. **Programul Național de Redresare și Reziliență (PNRR)**

Finanțează investiții în domeniile prioritare stabilite prin Mecanismul European de Redresare și Reziliență, în special:

- tranziție verde și energie regenerabilă;
- eficiență energetică în clădiri publice și rezidențiale;
- digitalizarea administrației publice locale;
- infrastructură educațională, sanitară și de incluziune socială.

Proiectele eligibile se implementează prin apelurile lansate de ministerele coordonatoare ale componentelor PNRR (MIPE, MDLPA, Ministerul Mediului, Ministerul Educației, Ministerul Sănătății).

3. **Programul Interreg NEXT România–Republica Moldova 2021–2027**

Susține cooperarea transfrontalieră în domenii precum:

- protecția mediului și gestionarea resurselor naturale comune;
- dezvoltarea turismului și a patrimoniului cultural comun;
- educație, sănătate și incluziune socială în zona de frontieră;
- dezvoltarea capacității administrative și a parteneriatelor între autorități locale.

Programul este finanțat prin Instrumentul de Vecinătate, Cooperare pentru Dezvoltare și Cooperare Internațională (NDICI) și este coordonat de Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației.

4. **Planul Strategic PAC 2023–2027 (fondurile gestionate prin AFIR)**

Asigură finanțare pentru investiții agricole și dezvoltare rurală, în special pentru:

- modernizarea exploatațiilor agricole;
- dezvoltarea lanțurilor scurte de aprovizionare;
- instalarea tinerilor fermieri;
- procesarea și comercializarea produselor agricole;
- investiții în economia rurală non-agricolă.

Fondurile sunt gestionate la nivel național de Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale (AFIR).

5. **Programul Dezvoltare Durabilă 2021–2027 (PDD)**

Finanțează infrastructura de apă, canalizare, deșeuri, energie și mediu în localități rurale și urbane mici.

Programul este coordonat de Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene, în conformitate cu regulamentele europene privind fondurile de coeziune și dezvoltare durabilă.

▪ Surse de finanțare naționale

Fondurile naționale completează finanțările europene, acoperind domenii unde finanțarea comunitară nu este disponibilă sau nu poate fi utilizată. Acestea provin din programe guvernamentale de investiții și din fonduri gestionate de instituții publice cu rol de sprijin pentru administrațiile locale.

Accesarea lor presupune depunerea de cereri de finanțare direct la ministerele de resort sau la agențiile naționale, conform ghidurilor de finanțare în vigoare.

1. **Programul Național de Investiții „Anghel Saligny"**

Derulat de Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației, acest program finanțează lucrări de infrastructură locală:

- drumuri comunale, străzi și poduri;
- rețele de alimentare cu apă și canalizare;

- sisteme de distribuție a gazelor naturale.Beneficiarii sunt unitățile administrativ-teritoriale, iar alocările se stabilesc prin ordin ministerial.

2. **Administrația Fondului pentru Mediu (AFM)**

Oferă finanțări nerambursabile pentru proiecte de protecție a mediului și tranziție energetică, inclusiv:

- modernizarea sistemelor de iluminat public cu tehnologie LED;
- instalarea sistemelor fotovoltaice;
- crearea și extinderea spațiilor verzi;
- gestionarea deșeurilor și eficiență energetică.

AFM lansează periodic programe destinate UAT-urilor, cu finanțare integrală sau parțială a investițiilor eligibile.

3. **Institutul Național al Patrimoniului (INP)**

Prin subprogramele sale, finanțează lucrări de conservare și restaurare a monumentelor istorice, în conformitate cu Legea nr. 422/2001 privind protejarea monumentelor istorice.

4. **Programele Ministerelor de linie (Educație, Sănătate, Cultură, Tineret și Sport)**

Acestea pot asigura finanțări complementare pentru infrastructura școlară, dotări educaționale, servicii medicale comunitare, activități culturale și sportive.

- **Surse locale și parteneriate**

Resursele financiare locale reprezintă componenta de bază a cofinanțării proiectelor și a pregătirii documentațiilor tehnice. Administrația publică locală are rolul de a asigura sustenabilitatea investițiilor și de a mobiliza resurse complementare din parteneriate și colaborări publice sau private.

Prin integrarea acestor resurse în bugetele anuale, se asigură funcționarea mecanismului de finanțare mixtă, esențial pentru implementarea proiectelor mari.

1. **Bugetul local și cofinanțările județene**

Bugetul local va asigura contribuțiile proprii necesare pentru proiectele europene și naționale, finanțarea studiilor de prefezabilitate, documentațiilor tehnice și activităților de pregătire a proiectelor.

De asemenea, pot fi utilizate fonduri alocate prin Consiliul Județean Iași, în baza parteneriatelor de dezvoltare teritorială.

2. **Parteneriate public-privat (PPP)**

Pot fi utilizate pentru investiții în domenii economice, turistice și de servicii publice locale, acolo unde există potențial de generare de venituri (piețe agroalimentare, centre de reparații, spații de evenimente, servicii comunitare).

Implementarea PPP-urilor se face în conformitate cu Legea nr. 233/2016 privind parteneriatul public-privat.

3. **Alte surse complementare**

Pot fi atrase resurse din sponsorizări, donații și granturi nerambursabile provenite din programe internaționale de cooperare (de exemplu, granturi SEE și Norvegiene, Fondul pentru Inovare și Clima).

• Principii generale de utilizare a finanțărilor

Utilizarea eficientă a surselor de finanțare reprezintă o condiție esențială pentru implementarea coerentă a Strategiei de Dezvoltare Locală a comunei Trifești. Administrația locală trebuie să gestioneze fondurile publice cu responsabilitate, transparență și orientare către rezultate concrete, în conformitate cu principiile politicii de coeziune și cu regulamentele europene și naționale în vigoare. Toate investițiile propuse vor fi corelate cu obiectivele strategice și cu prioritățile programelor de finanțare active, astfel încât fiecare proiect să contribuie direct la atingerea rezultatelor planificate și la îmbunătățirea calității vieții în comunitate.

Un principiu fundamental este corelarea proiectelor cu apelurile de finanțare active și cu criteriile de eligibilitate stabilite prin ghidurile solicitantului. Fiecare investiție trebuie să fie încadrată corespunzător într-o axă prioritară sau componentă de program, respectând cerințele privind tipul beneficiarului, natura activităților, cheltuielile eligibile și calendarul de implementare. Această abordare strategică asigură alinierea proiectelor la direcțiile de dezvoltare promovate de Uniunea Europeană și de Guvernul României, evitând riscul neeligibilității sau al suprapunerii cu alte finanțări.

De asemenea, se va respecta principiul complementarității surselor de finanțare, ceea ce presupune utilizarea coordonată a fondurilor europene, naționale și locale, fără supropunerea cheltuielilor eligibile între programe diferite. Finanțarea proiectelor va fi planificată astfel încât fiecare sursă să acopere domeniile pentru care este destinată, iar contribuția locală să fie direcționată spre cofinanțare și sustenabilitate. Complementaritatea asigură eficiență financiară și o mai bună integrare a investițiilor într-un cadru coerent de dezvoltare.

Un alt principiu esențial îl constituie asigurarea cofinanțării locale și a sustenabilității financiare a proiectelor. Pentru fiecare investiție finanțată din surse externe, comuna Trifești va prevedea în bugetul anual contribuția proprie necesară, conform contractelor de finanțare. De asemenea, administrația locală va asigura resursele pentru întreținerea, operarea și funcționarea investițiilor după finalizarea acestora, garantând astfel durabilitatea rezultatelor și continuitatea beneficiilor pentru comunitate.

Totodată, implementarea strategiei va respecta principiul transparenței și al bunei guvernanțe financiare. Procesul de selecție a proiectelor, de alocare a resurselor și de derulare a achizițiilor publice va fi realizat în conformitate cu legislația națională și europeană în vigoare, asigurând accesul publicului la informațiile relevante privind stadiul investițiilor și utilizarea fondurilor.

Transparența financiară contribuie la creșterea încrederii comunității și la consolidarea responsabilității instituționale.

În vederea creșterii eficienței administrative, comuna va aplica principiul planificării proactive și al pregătirii documentațiilor tehnico-economice înainte de lansarea apelurilor de finanțare. Prin elaborarea din timp a studiilor de prefezabilitate, fezabilitate, a planurilor tehnice și a avizelor necesare, administrația va putea depune proiecte competitive, complet pregătite și conforme cerințelor de eligibilitate. Această practică reduce riscurile de întârziere și sporește rata de succes în atragerea fondurilor.

În același timp, se va respecta principiul prioritizării investițiilor cu finanțare nerambursabilă. Administrația locală va orienta resursele disponibile cu precădere către proiectele eligibile pentru finanțare externă, maximizând astfel impactul bugetului local. Proiectele finanțate exclusiv din surse proprii vor fi limitate la acele domenii în care nu există alte surse disponibile, sau la investiții urgente, de interes comunitar imediat.

Nu în ultimul rând, toate acțiunile de implementare se vor desfășura în baza principiului monitorizării si evaluării continue. Fiecare proiect finanțat va fi urmărit prin indicatori de progres și performanță, iar rezultatele vor fi raportate periodic în cadrul mecanismului de monitorizare al strategiei. Evaluarea constantă a gradului de implementare va permite ajustarea intervențiilor, actualizarea portofoliului de proiecte și reorientarea resurselor catre domeniile cu cel mai mare impact.

6.6. Indicatori de rezultat și impact (SMART)

Monitorizarea implementării Strategiei de Dezvoltare Locală a comunei Trifești se realizează printr-un sistem coerent de indicatori de rezultat și de impact, concepuți conform principiului SMART – specifici, măsurabili, accesibili, relevanți și limitați în timp. Acești indicatori permit urmărirea progresului în atingerea obiectivelor strategice și evaluarea efectelor concrete generate de proiectele prioritare asupra comunității.

Sistemul de indicatori a fost construit astfel încât să reflecte atât realizările tangibile (lucrări, investiții, servicii noi), cât și efectele calitative (creșterea atractivității, reducerea disparităților, consolidarea capacității locale). Pentru fiecare domeniu strategic și proiect prioritar au fost definite valori-țintă realiste, măsurabile până în anul 2028.

OS1 – Creșterea performanței agricole și valorificarea durabilă a resurselor locale

Proiectele din domeniul agricol urmăresc modernizarea activităților agricole, crearea lanțurilor scurte de aprovizionare și stimularea procesării locale. Indicatorii de rezultat vor urmări:

- numărul de cooperative și forme asociative înființate – minim 2 până în 2030;
- suprafața de teren irigabil modernizată – minim 20 ha;
- capacități locale de procesare agroalimentară nou create sau extinse – cel puțin 2 unități;
- numărul de producători locali implicați în lanțuri scurte – peste 20.

Indicatorii de impact vizează creșterea veniturilor fermierilor locali, consolidarea economiei rurale și diversificarea activităților economice prin produse certificate local („Ținutul Negruzzi").

OS2 – Valorificarea patrimoniului cultural și natural, dezvoltarea turismului și agrementului

Investițiile prioritare în turism și cultură vizează restaurarea patrimoniului, amenajarea de spații culturale și zone de agrement pe Prut. Indicatorii de rezultat se vor raporta la:

- numărul obiectivelor culturale reabilitate – minim 2 (Casa Memorială Costache Negruzzi, Biserica Sfinții Împărați);
- suprafața amenajată pentru agrement și activități recreative – cel puțin 1 ha;
- numărul evenimentelor culturale și sportive organizate anual – minimum 1;
- lungimea traseelor culturale și turistice realizate – minim 10 km.

Indicatorii de impact urmăresc creșterea fluxului de vizitatori (cu minimum 25%), extinderea activităților turistice locale și consolidarea identității culturale a comunei în rețelele regionale și transfrontaliere.

OS3 – Îmbunătățirea conectivității și infrastructurii tehnico-edilitare

Proiectele de infrastructură și mobilitate au ca scop creșterea accesibilității și calității serviciilor publice. Indicatorii de rezultat includ:

- lungimea drumurilor comunale modernizate – minim 10 km;
- rețele de apă și canalizare reabilitate sau extinse – peste 5 km;
- gospodării racordate la rețele noi – cel puțin 200;
- puncte de iluminat modernizate cu tehnologie LED – minimum 300;
- puncte de încărcare electrică și piste velo realizate – cel puțin 2.

Indicatorii de impact vizează reducerea costurilor de transport, creșterea siguranței circulației, scăderea consumului energetic și îmbunătățirea conectivității interne și externe a comunei.

OS4 – Cooperare transfrontalieră și parteneriate internaționale

Proiectele din acest domeniu susțin colaborarea instituțională și culturală cu localități din Republica Moldova.
Indicatorii de rezultat includ:

- numărul de parteneriate transfrontaliere încheiate – minim 2 până în 2030;
- numărul evenimentelor comune organizate anual – cel puțin 2;
- existența unui centru comun de cooperare funcțional – 1 centru operațional până în 2028.

Indicatorii de impact se referă la creșterea vizibilității comunei la nivel internațional, atragerea de proiecte comune finanțate prin Interreg NEXT și consolidarea identității de localitate de frontieră europeană.

OS5 – Stimularea economiei locale și sprijinirea antreprenoriatului rural

Proiectele economice prioritare vizează crearea unui centru comunal de formare profesională, a unui hub de antreprenoriat și a mecanismelor de sprijin pentru IMM-uri.
Indicatorii de rezultat urmăresc:

- numărul persoanelor formate profesional sau recalificate – minim 150 până în 2030;
- întreprinderi locale sprijinite prin programe de dezvoltare – cel puțin 10;
- funcționarea hubului comunal de antreprenoriat – 1 centru operațional până în 2028.

Impactul măsurabil constă în creșterea ocupării forței de muncă (cu cel puțin 15%), apariția de noi activități economice și creșterea veniturilor locale.

OS6 – Protejarea mediului și tranziția către energie curată

Proiectele prioritare includ instalarea de panouri fotovoltaice, crearea de perdele forestiere, colectarea selectivă și refacerea zonelor verzi.
Indicatorii de rezultat se vor raporta la:

- numărul de clădiri publice dotate cu sisteme fotovoltaice – cel puțin 5;
- suprafața împădurită sau plantată cu perdele forestiere – minimum 10 ha;
- cantitatea de deșeuri colectată selectiv – creștere cu 30% față de 2024;

Indicatorii de impact privesc reducerea emisiilor de CO_2, creșterea eficienței energetice și îmbunătățirea calității mediului înconjurător.

6.7. Procesul de actualizare a strategiei

Strategia de Dezvoltare Locală a comunei Trifești este un document dinamic, care trebuie să rămână relevant în raport cu evoluțiile economice, sociale, demografice și legislative. Actualizarea periodică a acesteia asigură continuitatea procesului de planificare strategică și capacitatea administrației locale de a răspunde în mod adaptiv la schimbările de context și la nevoile reale ale comunității.

Procesul de actualizare are ca scop menținerea coerenței strategiei cu documentele de planificare județene, regionale și naționale, precum și alinierea la noile priorități europene și oportunități de finanțare apărute în perioada de implementare.

Actualizarea strategiei se bazează pe monitorizarea continuă a indicatorilor de rezultat și impact, realizată de structurile desemnate la nivelul administrației locale. Pe baza rapoartelor de implementare și a analizelor intermediare, se identifică gradul de realizare a obiectivelor, nivelul de execuție a proiectelor și posibilele deviații față de calendarul inițial. Aceste informații permit ajustarea direcțiilor strategice, revizuirea portofoliului de proiecte și reorientarea resurselor către domeniile cu cel mai mare potențial de impact.

Responsabilitatea coordonării procesului de actualizare revine Comisiei locale de monitorizare și implementare a strategiei, constituită prin dispoziția primarului și formată din reprezentanți ai aparatului de specialitate, ai Consiliului Local, ai instituțiilor publice locale și ai mediului asociativ. Comisia are rolul de a analiza periodic progresul, de a propune modificări și de a formula recomandări privind prioritățile de investiții, indicatorii de performanță și planul de acțiune. Frecvența actualizării este stabilită la un interval de minimum doi ani, sau ori de câte ori intervin modificări semnificative ale contextului local ori ale cadrului de finanțare. În situațiile în care apar noi programe europene, schimbări legislative, investiții majore neprevăzute sau evenimente care afectează dezvoltarea locală (crize economice, climatice sau demografice), strategia va fi revizuită în mod anticipat, pentru a integra noile oportunități și pentru a corecta eventualele disfuncționalități.

Procesul de actualizare se va desfășura în mai multe etape succesive:

1. Colectarea datelor și evaluarea progresului – prin rapoarte de monitorizare, indicatori și consultări interne;
2. Analiza și diagnosticarea evoluțiilor – identificarea rezultatelor, a constrângerilor și a tendințelor locale;
3. Revizuirea obiectivelor și a planului de acțiune – adaptarea măsurilor și proiectelor la noile condiții;
4. Consultarea publică – organizarea de întâlniri, dezbateri și sondaje pentru integrarea opiniilor cetățenilor;
5. Aprobarea formală a versiunii actualizate – prin hotărâre a Consiliului Local;
6. Transmiterea către instituțiile partenere și publicarea documentului – pentru transparență și aliniere instituțională.

Un element esențial al procesului de actualizare este participarea comunității și a actorilor locali. Cetățenii, antreprenorii, organizațiile non-guvernamentale și instituțiile educaționale vor fi implicați prin consultări publice, platforme digitale și chestionare tematice. Această abordare participativă asigură legitimitatea deciziilor și crește gradul de acceptare a proiectelor în rândul beneficiarilor direcți.

În paralel, se va urmări coordonarea permanentă cu strategiile județene și regionale, în special cu Planul de Amenajare a Teritoriului Județului Iași, Strategia de Dezvoltare a Regiunii Nord-Est și Planul Național de Dezvoltare Regională. Această corelare garantează accesul la finanțări complementare și evitarea suprapunerilor între investițiile locale și cele realizate la nivel superior.

Pentru fiecare ciclu de actualizare, administrația locală va întocmi un Raport de evaluare intermediară, care va cuprinde: gradul de îndeplinire a obiectivelor, progresul proiectelor prioritare, indicatorii realizați, resursele financiare utilizate și recomandările pentru perioada următoare. Raportul va sta la baza deciziilor de revizuire și va fi prezentat public, asigurând transparență și responsabilitate în gestionarea strategiei.

Prin aplicarea acestui mecanism de actualizare periodică, Strategia de Dezvoltare Locală a comunei Trifești își va menține relevanța, eficiența și capacitatea de a răspunde nevoilor în schimbare ale comunității. Procesul de revizuire nu reprezintă doar o formalitate administrativă, ci un instrument de învățare instituțională și de adaptare continuă, care garantează o dezvoltare coerentă, sustenabilă și participativă a localității pe termen lung.

7. Anexe

7.1. Fișe de proiect

PREȘEDINTE DE ȘEDINȚĂ,
LILIANA LAZĂR

CONTRASEMNEAZĂ PENTRU LEGALITATE,
SECRETAR GENERAL
MARIA RADUC